

# بخش، مضمون: «پرو، مپی»

|     |                                                                                    |
|-----|------------------------------------------------------------------------------------|
| ۲۰۳ | قانون حیات از شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان و آیین نامه اجرایی آن                    |
| ۲۱۷ | اسانامه صندوق حیات از پرو، مپی، مپی و فناوریان کشور                                |
| ۲۳۴ | اسانامه صندوق نوآوری و سکوفایی                                                     |
| ۲۳۴ | اسانامه نمونه صندوق های پرو، مپی و فناوری غیر دولتی                                |
| ۲۴۰ | اسانامه بنیاد ملی نخبگان کشور                                                      |
| ۲۴۷ | نخبگان                                                                             |
| ۲۷۱ | پارک ها و شرکت های علم و فناوری                                                    |
| ۳۰۱ | تعاریف و ضوابط تاسیس مراکز تحقیقاتی                                                |
| ۳۰۸ | آیین نامه پروانه (Grant) اعضای بنیاد علمی دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی           |
| ۳۱۱ | سیاست ها و ضوابط پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)                              |
| ۳۱۵ | آیین نامه مدیریت استنادی نشریات معتبر علمی در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) |
| ۳۱۸ | آیین نامه قطب های علمی کشور                                                        |
| ۳۲۵ | آیین نامه نحوه تشکیل و فعالیت واحد های پرو، مپی در دانشگاه ها و پژوهشگاه ها        |
| ۳۳۳ | آیین نامه صدور مجوز تاسیس و فعالیت واحد های پرو، مپی غیر دولتی                     |

## قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تجاری‌سازی نوآوری‌ها و اختراعات مصوب ۱۳۸۹/۵/۸ مجلس شورای اسلامی

**ماده ۱-** شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان شرکت یا مؤسسه خصوصی یا تعاونی است که به منظور هم‌افزایی علم و ثروت، توسعه اقتصاد دانش محور، تحقق اهداف علمی و اقتصادی (شامل گسترش و کاربرد اختراع و نوآوری) و تجاری‌سازی نتایج تحقیق و توسعه (شامل طراحی و تولید کالا و خدمات) در حوزه فناوری‌های برتر و با ارزش افزوده فراوان به‌ویژه در تولید نرم‌افزارهای مربوط تشکیل می‌شود.

**تبصره-** شرکت‌های دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و نیز شرکت‌ها و مؤسساتی که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) از مالکیت آنها متعلق به شرکت‌های دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی باشد، مشمول حمایت‌های این قانون نیستند.

**ماده ۲-** شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری مسئولیت سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و پی‌گیری اجرای این قانون را به‌عهده دارد که از این پس در این قانون به‌اختصار شورا نامیده می‌شود. دبیرخانه شورا مسئول پی‌گیری اجرای مصوبات شورا از طریق دستگاه‌های ذی‌ربط خواهد بود.

**ماده ۳-** حمایت‌ها و تسهیلات قابل اعطای به شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان موضوع این قانون عبارتند از:

الف) معافیت از پرداخت مالیات، عوارض، حقوق گمرکی، سود بازرگانی و عوارض صادراتی به مدت پانزده سال؛

ب) تأمین تمام یا بخشی از هزینه تولید، عرضه یا به‌کارگیری نوآوری و فناوری با اعطای تسهیلات کم‌بهره یا بدون بهره بلندمدت یا کوتاه‌مدت بر طبق عقود شرعی؛

ج) اولویت استقرار واحدهای پژوهشی، فناوری و مهندسی و تولیدی شرکت‌ها و

## ۲۰۴ / مجموعه قوانین و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مؤسسات دانش بنیان موضوع این قانون در محل پارک های علم و فناوری، مراکز رشد، مناطق ویژه اقتصادی و یا مناطق ویژه علم و فناوری؛

(د) اولویت واگذاری تمام یا بخشی از سهام مراکز و مؤسسات پژوهشی دولتی قابل واگذاری براساس ضوابط قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی به شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان موضوع این قانون؛  
(ه) ایجاد پوشش بیمه ای مناسب برای کاهش خطرپذیری محصولات دستاوردهای دانش، نوآوری و فناوری در تمام مراحل تولید، عرضه و به کارگیری؛

(و) تسهیل شرایط مناقصه در موضوعات مرتبط با ماده (۱) و تمهید امکان مشارکت شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان موضوع این قانون.

**ماده ۴-** وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است در راستای قانون اجرای سیاست های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب بهمن ماه ۱۳۸۶ شمسی ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون، با همکاری کلیه دستگاه های دولتی، فهرست تمامی مراکز و مؤسسات پژوهشی دولتی را تهیه و به شورا ارایه نماید. شورا موظف است ظرف سه ماه از تاریخ دریافت این فهرست، مراکز و مؤسسات پژوهشی غیرحاکمیتی قابل واگذاری به بخش خصوصی و تعاونی را احصاء نموده و وزارت امور اقتصادی و دارایی مطابق قانون مذکور در این ماده زمینه واگذاری آنها را فراهم نماید.

**تبصره ۱-** ماهیت این شرکت ها پس از واگذاری نباید تغییر کند.

**تبصره ۲-** وزارت علوم، تحقیقات و فناوری وظیفه نظارت بر حسن اجرا و احراز صلاحیت خریداران را در این ماده برعهده دارد.

**ماده ۵-** به منظور کمک به تجاری سازی نوآوری ها و اختراعات و شکوفاسازی و کاربردی نمودن دانش فنی از طریق ارایه کمک و تسهیلات قرض الحسنه و تسهیلات بدون اخذ هرگونه تضمین و مشارکت با اختیار بخشش تمام یا بخشی از سهم مشارکت به شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان، صندوقی تحت عنوان صندوق نوآوری و شکوفایی وابسته به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری و زیر نظر رییس شورا تأسیس می شود. منابع مالی صندوق شامل کمک های دولت، اعتبارات مندرج در بودجه سالانه، هرگونه

## بخش هفتم: پژوهشی / ۲۰۵

کمک و سرمایه‌گذاری اشخاص حقیقی و حقوقی و شرکت‌های دولتی وابسته و تابع، نهادهای عمومی غیردولتی و شهرداری‌ها و شرکت‌های وابسته و تابع می‌باشد.

بانک‌ها نیز می‌توانند بخشی از منابع تسهیلات موضوع صندوق یادشده را تأمین نمایند. به‌منظور تأمین منابع مالی صندوق، دولت موظف است از سال سوم به بعد در لایحه بودجه، حداقل نیم‌درصد (۰/۵٪) از منابع بودجه عمومی خود را جهت کمک به این صندوق در نظر بگیرد.

**تبصره ۱-** حداقل پنج درصد (۵٪) از سرمایه این صندوق جهت اعطای تسهیلات به صندوق‌های غیردولتی پژوهشی و فناوری موضوع ماده (۴۵) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تخصیص خواهد یافت.

**تبصره ۲-** سرمایه اولیه صندوق نوآوری و شکوفایی به میزان سی‌هزار میلیارد (۳۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به تدریج حداکثر ظرف سه سال از محل صندوق توسعه ملی یا حساب ذخیره ارزی تأمین می‌گردد.

**تبصره ۳-** اساسنامه این صندوق شامل ارکان، وظایف، اختیارات، نحوه فعالیت، مدیریت و نظارت بر صندوق در چارچوب این قانون توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

**ماده ۶-** کلیه دستگاه‌ها و شرکت‌های دولتی مجازند بخشی از مبلغ قراردادهای خرید کالا یا خدمات با مبدأ خارجی را جهت نیل به خودکفایی در همان زمینه از طریق انجام فعالیت‌های تحقیق و توسعه فناوری ضمن عقد قرارداد با شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان به انجام رسانند.

**ماده ۷-** کلیه دستگاه‌های مجری این قانون موظف هستند حداکثر ظرف یک ماه به درخواست‌های متقاضیان جهت استفاده از حمایت مندرج در این قانون رسیدگی کنند و نتیجه نهایی را به متقاضی اعلام نمایند، چنانچه نظر مبنی بر رد درخواست باشد باید به‌طور مستدل به آگاهی درخواست‌کننده برسانند. درخواست‌کننده می‌تواند نزد دبیرخانه اعتراض کند و شورا موظف است ظرف یک ماه به شکایت واصله رسیدگی کند.

**ماده ۸-** شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان مجازند مرکز فعالیت خود را در محدوده شهر تهران و دیگر شهرها با رعایت مقررات زیست محیطی مستقر نمایند.

**ماده ۹-** به‌منظور ایجاد و توسعه شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تقویت همکاری‌های بین‌المللی اجازه داده می‌شود واحدهای پژوهشی و فناوری و مهندسی مستقر در پارک‌های علم و فناوری در جهت انجام مأموریت‌های محوله از مزایای قانونی مناطق آزاد درخصوص روابط کار، معافیت‌های مالیاتی و عوارض سرمایه‌گذاری خارجی و مبادلات مالی بین‌المللی برخوردار گردند.

**ماده ۱۰-** هرگونه استفاده از مزایا، امتیازات و تسهیلات عنوان‌شده در این قانون برای شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان پس از انطباق با اهداف مندرج در این قانون توسط وزارت علوم، تحقیقات و فناوری جهت تصویب به شورای عالی علوم تحقیقات و فناوری ارایه می‌گردد.

**ماده ۱۱-** کلیه اشخاص (حقیقی یا حقوقی) که از حمایت‌های این قانون برخوردار شده‌اند، چنانچه حمایت‌ها و تسهیلات اعطاشده بر طبق این قانون را برای مقاصد دیگری مصرف کنند، ضمن محرومیت از استفاده مجدد از حمایت‌های این قانون مجازات‌های زیر در مورد آنها اعمال می‌شود.

الف) در صورت برخورداری از تسهیلات مالی علاوه بر رد مال، به جریمه نقدی برابر با تسهیلات دریافتی محکوم می‌شوند؛

ب) در صورت برخورداری از شرایط تسهیلات در ورود به مناقصه به مدت سه سال از شرکت در کلیه مناقصه‌ها منع می‌شوند؛

ج) در صورت برخورداری از معافیت‌های مالیاتی یا عوارض علاوه بر پرداخت آنها به جریمه نقدی برابر میزان معافیت اعطای شده محکوم می‌شوند؛

د) در صورت برخورداری از پوشش بیمه‌ای، به پرداخت جریمه معادل پوشش بیمه‌ای دریافتی محکوم می‌شوند.

**ماده ۱۲-** گزارش نحوه اجرای این قانون هر شش ماه یک‌بار توسط دبیرخانه شورا تهیه و به مجلس شورای اسلامی ارایه می‌گردد.

**ماده ۱۳-** آیین‌نامه‌های اجرایی این قانون حداکثر ظرف سه ماه از تصویب آن توسط

#### بخش هفتم: پژوهشی / ۲۰۷

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و شورای عالی علوم و تحقیقات و فناوری تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

قانون فوق مشتمل بر سیزده ماده و شش تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ پنجم آبان ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۹/۸/۱۹ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رییس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

**آیین نامه اجرایی قانون حمایت از شرکت ها و مؤسسات  
دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری ها و اختراعات مصوب  
جلسه مورخ ۱۳۹۱/۸/۲۱ هیأت وزیران و اصلاحیه  
مورخ ۱۳۹۱/۹/۲۹**

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۸/۲۱ بنا به پیشنهاد وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری و به استناد ماده (۱۳) قانون حمایت از شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری ها و اختراعات - مصوب ۱۳۸۹ - آیین نامه اجرایی قانون یاد شده را به شرح زیر تصویب نمود:

**فصل اول - تعاریف**

- ماده ۱-** در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:
- الف) قانون: قانون حمایت از شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری ها و اختراعات - مصوب ۱۳۸۹؛
- ب) صندوق: صندوق نوآوری و شکوفایی موضوع ماده (۵) قانون؛
- ج) شورا: شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری؛
- د) تجاری سازی: فعالیت های مرتبط با عرضه محصول یا خدمت جدید مبتنی بر ایده ها یا فناوری های جدید که شامل تمامی فرایندهای مرتبط از جمله ثبت اختراع، ارزش گذاری فناوری، اعطای امتیاز، انتقال و انتشار و کسب سایر فناوری های مورد نیاز (مکمل) و پرداخت حق الامتیازهای مرتبط، جذب سرمایه و منابع (نمونه سازی، طراحی صنعتی فرایند یا محصول جدید، انجام آزمون ها و دریافت تأییدیه های لازم، تولید آزمایشی، بازاریابی و رفع اشکال) و همچنین خدمات پشتیبانی تخصصی تجاری سازی

## بخش هفتم: پژوهشی / ۲۰۹

(شامل فعالیت‌های مشاوره، مدیریت فناوری، طراحی محصول و فرایند، خدمات استانداردسازی، اندازه‌سنجی و خدمات آزمایشگاهی) می‌شود؛

ه) سرمایه‌گذاری ریسک‌پذیر: سرمایه‌گذاری در شرکت‌های جوان و نوپا که مبتنی بر فناوری و نوآوری شکل گرفته و در معرض ریسک‌های بالا و غیرمعارف می‌باشند و براساس ارزیابی‌های کارشناسی دارای رشد فراوان در آینده خواهند بود؛

و) عامل صندوق: بانک‌های عامل، صندوق‌های پژوهش و فناوری و سایر صندوق‌های مالی دارای مجوز قانونی طرف قرارداد صندوق؛

ز) دستگاه اجرایی: دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری.

**ماده ۲-** «شرکت‌ها و مؤسساتی» که در زمینه «گسترش و کاربرد اختراع و نوآوری» و «تجاری‌سازی نتایج تحقیق و توسعه شامل (طراحی و تولید کالا و خدمات) در حوزه فناوری‌های برتر و با ارزش افزوده بالا» فعالیت می‌نمایند، شرکت یا مؤسسه دانش‌بنیان محسوب می‌شوند

**تبصره ۱-** فعالیت‌هایی نظیر برگزاری و شرکت در همایش‌های علمی، خدمات کتابداری، آموزش و کارآموزی، فعالیت‌های عادی و روزمره نرم‌افزاری و سایر فعالیت‌هایی که هدف آنها طراحی محصولات یا خدمات یا بهبود کیفیت آنها نیست، از فعالیت‌های دانش‌بنیان به شمار نمی‌روند.

**تبصره ۲-** نمایندگی شرکت‌های خارجی و شرکت‌های واردکننده محصولات دانش‌بنیان که به امر تجارت می‌پردازند، از شمول این آیین‌نامه خارج هستند.

**تبصره ۳-** شرکت‌های دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌ها و مؤسساتی که بیش از پنجاه درصد از مالکیت آنها متعلق به شرکت‌های دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی باشد، مشمول حمایت‌های قانون نیستند.

**ماده ۳-** در اجرای مفاد ماده (۲) قانون و به‌منظور تدوین حوزه‌های فعالیت‌های دانش‌بنیان و معیارهای تشخیص مصادیق شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان، و نظارت بر اجرای این ماده، کارگروهی زیر نظر رییس شورا متشکل از اعضای زیر تشکیل می‌شود:

الف) نماینده رییس شورا (رییس)؛

- ب) نماینده وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛
- ج) نماینده معاونت علمی و فناوری رییس جمهور؛
- د) نماینده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛
- ه) نماینده وزارت صنعت، معدن و تجارت؛
- و) نماینده وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح؛
- ز) مدیرعامل صندوق.

**ماده ۴-** به منظور استفاده شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان از کمک‌ها و تسهیلات و سایر حمایت‌های پیش‌بینی شده در قانون، صندوق موظف است نسبت به بررسی وضعیت اقتصادی و مالی شرکت‌ها و مؤسسات یاد شده اقدام نماید.

## فصل دوم - اعطای کمک

**ماده ۵-** شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان دارای بیش از پنجاه نفر نیروی انسانی متخصص و با سابقه فعالیت بیش از پنج سال، می‌توانند در صورت تشکیل کنسرسیوم، جهت فعالیت‌های موضوع این آیین‌نامه با مشارکت دانشگاه‌ها و «پژوهشگاه‌ها و» شرکت‌های داخلی و خارجی مشروط به تعلق اکثریت سهام آن به شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان داخلی، تا بیست درصد از هزینه فعالیت‌های «تجاری‌سازی نتایج» تحقیق و توسعه «و طرح‌های مربوط» خود را در ازای ارایه اسناد اثبات‌کننده، کمک دریافت کنند.

**ماده ۶-** در صورتی که شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان جهت انجام فعالیت‌های تحقیق و توسعه و تجاری‌سازی از نظام بانکی تسهیلات اخذ نمایند، صندوق می‌تواند بخشی از سود تسهیلات یاد شده را در قالب قرارداد با بانک عامل اعطا نماید.

**ماده ۶ مکرر -** صندوق مجاز است در اجرای ماده (۵) قانون، تا پنجاه درصد هزینه‌های طرح‌های تجاری‌سازی نتایج تحقیق و توسعه «مهم» و «ویژه» شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان فاقد توانایی مالی را با تأیید هیأت امنای صندوق، کمک بلاعوض نماید.

## فصل سوم - تسهیلات

**ماده ۷-** شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان جهت فعالیت‌های ثبت اختراع، کسب فناوری (دریافت حق امتیاز) و نمونه‌سازی می‌توانند از تسهیلات قرض‌الحسنه صندوق پس از بررسی طرح تجاری «توسط صندوق یا عامل صندوق» با دوره بازپرداخت حداکثر سه ساله استفاده نمایند.

**ماده ۸-** شرکت‌های ارایه‌کننده خدمات پشتیبانی تخصصی تجاری‌سازی نیز می‌توانند برای انجام خدمات یاد شده، از تسهیلات قرض‌الحسنه صندوق استفاده کنند.

**ماده ۹-** شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان جهت فعالیت‌های تا قبل از تولید صنعتی از قبیل هزینه اولیه تجهیز کارگاه و آماده‌سازی خط تولید، طراحی صنعتی، انجام آزمون و رفع اشکال، تولید آزمایشی و بازاریابی می‌توانند از محل منابع صندوق از تسهیلات میان مدت (حداکثر پنج‌ساله) با نرخ ترجیحی (تا سقف پنج درصد پایین‌تر از نرخ مصوب شورای پول و اعتبار در هر سال) استفاده نمایند. تشخیص نوع تضمین مورد نیاز، «برعهده» صندوق خواهد بود.

**ماده ۱۰-** صندوق موظف است به‌منظور تولید صنعتی با مشارکت حداکثر پنجاه درصدی با بانک‌ها، مؤسسات مالی و اعتباری یا صندوق‌های مالی «مرتبط از طریق» گشایش خطوط اعتباری مشترک نزد بانک‌ها و مؤسسات یاد شده امکان دریافت تسهیلات بلندمدت (حداکثر هفت ساله) با نرخ ترجیحی (تا سقف «هفت درصد» پایین‌تر از نرخ مصوب شورای پول و اعتبار در هر سال) را برای تأمین قسمتی از هزینه‌های تهیه مکان و خرید و نصب ماشین‌آلات و تجهیزات مورد نیاز شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان، فراهم نماید.

**ماده ۱۱-** جهت تأمین سرمایه در گردش شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان، صندوق مجاز است با مشارکت حداکثر سی درصدی با بانک‌ها و سایر مؤسسات و صندوق‌های مالی و از طریق این مؤسسات اقدام به ارایه تسهیلات کوتاه‌مدت (حداکثر یک‌ساله) با نرخ ترجیحی «تا سقف حداکثر هفت درصد پایین‌تر از نرخ مصوب شورای پول و اعتبار» نماید.

**ماده ۱۲-** به‌منظور حمایت از توسعه بازار محصولات و خدمات دانش‌بنیان، صندوق

مجاز است نسبت به اعطای تسهیلات برای فروش اقساطی، لیزینگ و سایر موارد با نرخ ترجیحی به شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان از طریق عامل صندوق اقدام نماید.

**ماده ۱۳-** صندوق موظف است جهت خرید سهام شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان، تسهیلات خرید با نرخ ترجیحی به افراد یا بنگاه‌های فعال اقتصادی و صنعتی موجود ارایه نماید. تسهیلات یاد شده به اشخاص حقیقی و حقوقی که سهام مذکور را ترجیحاً از صندوق‌های سرمایه‌گذاری ریسک‌پذیر یا از طریق بازار فرابورس خریداری نمایند، اعطا می‌شود.

**ماده ۱۳ مکرر-** صندوق مجاز است به شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیانی که دارای طرح‌های تجاری‌سازی حائز اهمیت هستند، اما فاقد توانایی کافی برای تأمین مشارکت بانک‌ها هستند، تسهیلات موضوع مواد (۱۰) و (۱۱) را پس از تأیید هیأت عامل براساس دستورالعمل ابلاغی به‌طور صد درصد (۱۰۰٪) اعطا نماید.

### فصل چهارم - ضمانت‌نامه و بیمه

**ماده ۱۴-** به‌منظور پوشش کسر وثیقه تسهیلات دریافتی شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان از بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری، صندوق نسبت به ارایه خدمات ضمانت‌نامه اعتباری (تا سقف هفتاد درصد وثایق) اقدام می‌نماید.

**ماده ۱۵-** به‌منظور پوشش ریسک قراردادهای تسهیل شرایط حضور در مناقصه برای شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان، صندوق نسبت به پرداخت بخشی از هزینه صدور ضمانت‌نامه و تسهیل روند دریافت آن با عقد قراردادهای همکاری و کارگزاری با بانک‌ها و مؤسسات ذی‌ربط اقدام می‌نماید. این خدمات شامل ضمانت‌نامه شرکت در مناقصه، پیش‌پرداخت، حسن انجام کار و سایر موارد مرتبط می‌باشد.

**ماده ۱۶-** به‌منظور پوشش ریسک به‌کارگیری فناوری‌های داخلی عرضه شده توسط شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان، صندوق نسبت به ارایه خدمات ضمانت‌نامه‌ای به‌منظور پوشش ریسک دانش فنی از طریق مؤسسات تخصصی ذی‌ربط اقدام می‌نماید. نوع حمایت این ماده شامل پرداخت بخشی از هزینه صدور ضمانت‌نامه و تسهیل روند دریافت آن با عقد قراردادهای همکاری و کارگزاری با ارایه دهندگان ضمانت‌نامه می‌گردد.

**تبصره-** در صورت عدم امکان به کارگیری مؤسسات تخصصی موجود، صندوق می تواند پس از طی مراحل قانونی نسبت به حمایت از ایجاد مؤسسات تخصصی با مشارکت سایر نهادهای ذی ربط اقدام نماید.

**ماده ۱۷-** در اجرای بند (ه) ماده (۳) قانون و به منظور کاهش خطرپذیری محصولات و خدمات شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان، بیمه مرکزی ایران مکلف است پوشش بیمه ای مناسب را در مراحل طراحی، تولید، عرضه و به کارگیری این نوع محصولات و خدمات طراحی و ایجاد نماید.

### فصل پنجم - مشارکت

**ماده ۱۸-** به منظور توسعه سرمایه گذاری ریسک پذیر، صندوق برای تأسیس و توسعه شرکت ها و صندوق های سرمایه گذاری ریسک پذیر تا سقف چهل و نه درصد سهام، مشارکت نماید و حداکثر پس از پنج سال سهام خود را واگذار نماید.

**ماده ۱۸ مکرر-** صندوق مجاز است براساس دستورالعمل مصوب هیأت امنای نسبت به مشارکت در طرح های تجاری سازی شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان اقدام نماید.

### فصل ششم - معافیت های مالیاتی و گمرکی

**ماده ۱۹-** به منظور تکمیل چرخه سرمایه گذاری خطرپذیر و امکان استفاده شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان از بازار سرمایه، سازمان بورس و اوراق بهادار مکلف است نسبت به تعیین و تسهیل ساز و کار عرضه سهام شرکت های دانش بنیان در بازار فرابورس، دستورالعمل های اجرایی لازم را تهیه و ابلاغ نماید.

**ماده ۲۰-** درآمدهای مشمول مالیات شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان ناشی از قراردادهای فعالیت های تحقیق و توسعه، تجاری سازی و تولید محصولات و خدمات دانش بنیان به مدت پانزده سال از مالیات موضوع ماده (۱۰۵) قانون مالیات های مستقیم معاف هستند.

**ماده ۲۱-** شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان از پرداخت هزینه های عوارض و حقوق

گمرکی و سود بازرگانی و عوارض صادراتی معاف هستند.

**ماده ۲۲-** در اجرای ماده (۳) قانون وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظف است دستورالعمل اجرایی این فصل را ظرف سه ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه تهیه و به سازمان امور مالیاتی کشور و گمرک ایران ابلاغ نماید.

### **فصل هفتم - اولویت‌دهی به شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان**

#### **و سایر حمایت‌ها**

**ماده ۲۳-** پارک‌های علم و فناوری، مراکز رشد، مناطق ویژه علم و فناوری و مناطق ویژه اقتصادی موظفند نسبت به اولویت‌دهی در استقرار شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان اقدام نمایند.

**ماده ۲۴-** صندوق حداقل سی درصد کمک‌ها، تسهیلات و سرمایه‌گذاری‌های خود را به شرکت‌های دانش‌بنیان مستقر در مراکز رشد علم و فناوری، پارک‌های علم و فناوری، مناطق ویژه علم و فناوری و مناطق ویژه اقتصادی تخصیص دهد.

**ماده ۲۵-** شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان در مناقصات قراردادهای پژوهشی، فناوری و تجاری‌سازی و عرضه کالاهای دانش‌بنیان ساخت داخل دستگاه‌های اجرایی حائز اولویت می‌باشند.

**تبصره ۱-** دستگاه اجرایی پس از دریافت تأییدیه صلاحیت شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان، امتیاز ارزیابی کیفی و فنی آنها را با ضریب  $2/1$  (۱۲۰ درصد) محاسبه می‌نماید. برای شرکت‌های مستقر در پارک‌های علم و فناوری و مناطق ویژه علم و فناوری و مناطق ویژه اقتصادی تا ضریب  $5/1$  (صد و پنجاه درصد) قابل افزایش است.

**تبصره ۲-** شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان برای ارایه و فروش محصولات و خدمات دانش‌بنیان خود در مناقصات دولتی مشمول تخفیف پنجاه درصدی در مبلغ سپرده شرکت در مناقصه می‌گردند.

**ماده ۲۶-** دستگاه‌های اجرایی می‌توانند حداقل یک درصد مبلغ خرید کالا یا

## بخش هفتم: پژوهشی / ۲۱۵

خدمات با مبدأ خارجی را در راستای تحقیق و توسعه، طراحی، تجاری‌سازی و ساخت داخل کالا یا خدمات مذکور از طریق شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان هزینه نمایند.

**ماده ۲۷-** وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظف است با همکاری دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در اجرای تبصره (۲) ماده (۱) قانون حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی تولیدی و صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه‌ها و ایجاد تسهیلات به‌منظور صدور خدمات - مصوب ۱۳۷۵ - فهرست نیازهای فناورانه، تجهیزات و مواد اولیه مورد نیاز دستگاه‌های اجرایی مندرج در قانون مذکور را به شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان نیز اعلام نماید.

**ماده ۲۸-** در اجرای ماده (۹) قانون و به‌منظور ایجاد و توسعه شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان و تقویت همکاری‌های بین‌المللی، اجازه داده می‌شود واحدهای پژوهشی، فناوری و مهندسی مستقر در پارک‌های علم و فناوری در جهت انجام مأموریت‌های محوله از مزایای قانونی مناطق آزاد درخصوص روابط کار، معافیت‌های مالیاتی و عوارض سرمایه‌گذاری خارجی و مبادلات مالی بین‌المللی برخوردار گردند.

**تبصره -** آیین‌نامه اجرایی ماده (۴۷) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران موضوع تصویب نامه شماره ۲۸۶۰۹/ت/۳۲۸۶۳-هـ مورخ ۱۳۸۴/۵/۱۰ به‌عنوان مقررات اجرایی ماده (۹) قانون تنفیذ می‌گردد.

**ماده ۲۹-** شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان مجازند مرکز فعالیت خود را در محدوده شهر تهران و دیگر شهرها با رعایت مقررات زیست محیطی مستقر نمایند.

## فصل نهم - نظارت و گزارش‌دهی، رسیدگی به اعتراضات و مجازات‌های قانونی

**ماده ۳۰-** شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان می‌توانند اعتراض خود را نسبت به عملکرد دستگاه‌های مجری قانون با ارایه مستندات به دبیرخانه شورا ارسال نمایند. دبیرخانه شورا موظف است ظرف یک ماه نسبت به رسیدگی به اعتراضات واصل شده اقدام نماید.

**ماده ۳۱-** دبیرخانه شورا موظف است جهت ایجاد فرصت‌های برابر و شفاف‌سازی حمایت‌ها و تسهیلات مندرج در این آیین‌نامه نسبت به انتشار آیین‌نامه‌ها و

دستورالعمل‌های ذی‌ربط، اسامی دستگاه‌های اجرایی مرتبط و بانک اطلاعاتی شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان برخوردار شده از این تسهیلات، از طریق پایگاه جامع اطلاع‌رسانی اقدام نماید.

**ماده ۳۲-** شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان که از حمایت‌های قانون برخوردار می‌شوند، چنانچه براساس گزارش دستگاه اجرایی ذی‌ربط یا نظارت دوره‌ای یا موردی دبیرخانه شورا یا صندوق با کتمان اطلاعات یا ارایه اطلاعات ناصحیح از این حمایت‌ها برخوردار شده باشند یا حمایت‌ها و تسهیلات اعطا شده بر طبق قانون را برای مقاصد دیگری مصرف نموده باشند، با تشخیص دبیرخانه شورا یا صندوق، ضمن محرومیت از استفاده مجدد از حمایت‌های قانون، با ارجاع به مراجع قانونی ذی‌صلاح، مشمول مجازات‌های موضوع ماده (۱۱) قانون خواهند گردید.

**ماده ۳۳-** دبیرخانه شورا مسؤولیت پی‌گیری اجرای این آیین‌نامه را به‌عهده دارد و مکلف است گزارش عملکرد و نحوه اجرای قانون را هر شش ماه یک بار به شورا و مجلس شورای اسلامی ارایه نماید.

معاون اول رئیس جمهور- محمدرضا رحیمی

## اصلاح اساسنامه صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران

کشور مصوب جلسه ۲۱۷ مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۲۸

### شورای عالی انقلاب فرهنگی

مصوبه «اصلاح اساسنامه صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور» که در جلسه ۲۱۷ مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۲۸ شورای معین شورای عالی انقلاب فرهنگی و بنا به تفویض جلسه ۶۷۷ مورخ ۱۳۸۹/۹/۱۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسیده است، به شرح ذیل اجرا ابلاغ می‌شود:

#### کلیات

توسعه پایدار و پیشرفت هر کشوری مرهون پرورش، حفظ و نگهداری سرمایه‌های علمی، پژوهشی و فناورانه آن کشور است. پژوهشگران و فناوران موجبات ترقی، تعالی، توسعه علمی و فناوری و در نهایت توسعه پایدار همه‌جانبه را برای کشور فراهم می‌سازند، از این رو شناسایی، برقراری ارتباط و حمایت از این قشر توانمند جامعه به‌منظور استفاده از مشارکت و همکاری‌های علمی آنان در زمینه‌های گوناگون در راستای تولید علم و فناوری و توسعه از اولویت ویژه‌ای برخوردار است. برای نیل به این هدف، در راستای تحقق بند ۴ اصل سوم قانون اساسی و به استناد بند ۱۶ مصوبه جایگاه، اهداف و وظایف شورای عالی انقلاب فرهنگی، «صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران» به‌منظور رفاه محققان و سامان‌دهی مناسب برای تولید علم و فناوری و هم‌افزایی علم، تولید و ثروت و آماده‌سازی بستر اجرایی آنها در جهت سوق‌دادن منافع تحقیقاتی و فناوری به مردم و در نهایت توسعه پایدار کشور، به‌شرح این اساسنامه تأسیس می‌گردد.

#### ماده ۱- نام

نام صندوق عبارت است از «صندوق حمایت از پژوهشگران و فناوران کشور» که از

این پس در این اساسنامه به اختصار «صندوق» نامیده می‌شود.  
**تبصره -** صندوق دارای شخصیت حقوقی مستقل بوده و محل آن در معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری خواهد بود.

#### ماده ۲- هدف

هدف از تأسیس صندوق، شکوفایی امور تحقیقاتی در راستای تولید علم، فناوری و تجاری‌سازی و بهره‌مندشدن مردم از نتایج آنها، از طریق ارائه کمک‌ها و خدمات حمایتی و مادی و معنوی به پژوهشگران و فناوران حوزوی و دانشگاهی ایرانی اعم از حقیقی و حقوقی می‌باشد.

**تبصره ۱-** حمایت مادی عبارت است از تأمین اعتبار و تسهیل مراحل و ساز و کار تخصیص بودجه به محققان و فناوران درخصوص طرح‌ها و برنامه‌های ارائه شده و مصوب صندوق.

**تبصره ۲-** حمایت معنوی عبارت است از حمایت اداری، معرفی و تأیید علمی طرح‌های ارائه شده، تکریم و قدرشناسی و ارائه مشاوره به پژوهشگران و فناوران.

**تبصره ۳-** پژوهشگر به اشخاص حقیقی و حقوقی اطلاق می‌شود که دارای دانش، تجربه و مدارج علمی و دستاوردهای پژوهشی و یا فناورانه بوده و صلاحیت علمی وی به تأیید کمیته تخصصی صندوق براساس ضوابط مراجع ذیصلاح علمی کشور رسیده باشد.

**تبصره ۴-** فناور به شخص حقیقی یا حقوقی اطلاق می‌گردد که توانایی علمی و فنی لازم برای تبدیل ایده و دانش جدید را به نمونه سخت افزار یا روش اجرایی قابل استفاده براساس ضوابط مراجع ذیصلاح کشور، دارا می‌باشد.

#### ماده ۳- سرمایه و منابع تأمین آن

سرمایه اولیه صندوق مبلغ پانصد میلیارد ریال است که از محل کمک‌های دولت تأمین و در ردیف بودجه سنواتی منظور خواهد شد.

منابع صندوق عبارت است از: کمک‌های سالیانه دولت و وجوه اداره شده، کمک دستگاه‌های دولتی و غیردولتی، کمک‌های مردمی، موقوفات، درآمدهای اختصاصی، تسهیلات سیستم بانکی، درآمدهای حاصل از سرمایه‌گذاری وجوه مازاد صندوق که در چارچوب قوانین و مقررات کشور تحصیل می‌شود.

**تبصره -** در صورت کسب منابع مالی جدید، سرمایه صندوق توسط هیأت امناء افزایش خواهد یافت.

#### **ماده ۴- ارکان صندوق**

صندوق دارای ارکان زیر می‌باشد:

الف) هیأت امناء؛

ب) رئیس صندوق؛

ج) کمیته تخصصی.

#### **ماده ۵- ترکیب هیأت امناء**

هیأت امناء صندوق متشکل از اشخاص حقیقی و حقوقی زیر خواهد بود:

۱- معاون علمی و فناوری رییس جمهوری (رییس هیأت امناء)؛

۲- معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور؛

۳- دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی؛

۴- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری؛

۵- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛

۶- وزیر جهاد کشاورزی؛

۷- وزیر صنایع و معادن؛

۸- وزیر نفت؛

۹- وزیر نیرو؛

۱۰- رییس جهاد دانشگاهی؛

۱۱- رییس هیأت حمایت از کرسی‌های نظریه‌پردازی و مناظره؛

۱۲- پنج نفر از اساتید، پژوهشگران و فناوران برجسته حوزوی و دانشگاهی کشور به

پیشنهاد رییس صندوق و حکم رییس هیأت امناء؛

۱۳- رییس صندوق (دبیر هیأت امناء).

#### **ماده ۶- جلسات هیأت امناء**

جلسات هیأت امناء به صورت عادی و فوق‌العاده تشکیل می‌گردد و جلسات عادی

حداقل سالی دوبار بنا به دعوت رییس صندوق تشکیل می‌شود. جلسات فوق‌العاده در

## ۲۲۰ / مجموعه قوانین و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

صورت لزوم بنا به پیشنهاد رییس صندوق و تأیید رییس هیأت امنای تشکیل خواهد شد. جلسات این هیأت (عادی و فوق‌العاده) با حضور دو سوم اعضای رسمیت یافته و تصمیمات متخذه با رأی موافق اکثریت اعضای حاضر در جلسه معتبر می‌باشد.

### ماده ۷- وظایف هیأت امنای

- ۱- تعیین سیاست‌های اصولی و خط‌مشی‌های کلی مربوط به فعالیت صندوق؛
  - ۲- تعیین سیاست‌ها و خط‌مشی‌ها و تصویب برنامه‌های مربوط به فعالیت صندوق در چارچوب اسناد بالادستی علم و فناوری به‌ویژه نقشه جامع علمی کشور؛
  - ۳- اصلاح و تغییر در مواد اساسنامه و ارایه آن به شورای عالی انقلاب فرهنگی برای تصویب؛
  - ۴- بررسی و اتخاذ تصمیم در مورد پیشنهادها رییس صندوق و یا پیشنهادهای ارایه‌شده توسط حداقل نیمی از اعضای هیأت امنای؛
  - ۵- تصویب نمودار تشکیلاتی صندوق؛
  - ۶- تشکیل کمیسیون دائمی و تعیین وظایف و انتخاب اعضای آن؛
- تبصره- هیأت امنای می‌تواند بخشی از وظایف خود را به کمیسیون مذکور در بند فوق، تفویض نماید.

- ۷- تصویب آیین‌نامه نحوه ارایه کمک‌های صندوق به پژوهشگران و فناوران؛
- ۸- تصویب ضوابط نحوه حمایت از تحقیقات مشترک پژوهشگران و فناوران با مراکز علمی و تحقیقاتی داخل و خارج کشور در چارچوب قوانین و مقررات کشور؛
- ۹- نظارت بر حسن اجرای وظایف و ارزیابی فعالیت‌های صندوق.

### ماده ۸- رییس صندوق

رییس صندوق بالاترین مقام اجرایی صندوق است که با پیشنهاد و حکم رییس هیأت امنای و تصویب هیأت امنای برای مدت ۴ سال منصوب می‌شود. انتصاب مجدد وی صرفاً برای یک دوره متوالی دیگر بلامانع می‌باشد.

تبصره- برکناری رییس صندوق با رییس هیأت امنای است.

### ماده ۹- وظایف رییس صندوق

- ۱- اجرای مصوبات هیأت امنای؛

## بخش هفتم: پژوهشی / ۲۲۱

۲- اداره و هدایت امور اجرایی صندوق در چارچوب اساسنامه و ضوابط و مقررات مصوب هیأت امناء؛

۳- به کارگیری و برکناری نیروهای صندوق، تعیین حقوق و دستمزد آنان در چارچوب قوانین و مقررات و آیین نامه های مربوط؛

۴- پیشنهاد اصلاح و یا تغییر در مواد اساسنامه به هیأت امناء برای تأیید و ارایه به شورای عالی انقلاب فرهنگی برای تصویب؛

۵- پیشنهاد افزایش یا کاهش سرمایه صندوق به هیأت امناء برای تصویب؛

۶- ایجاد و انتشار نشریاتی که صندوق را در رسیدن به هدف های خود کمک می کند؛

۷- حفظ و حراست اموال و دارایی های منقول و غیرمنقول صندوق؛

۸- نمایندگی صندوق در برابر کلیه مراجع اداری و قضایی و اشخاص ثالث با حق توکیل به غیر برای استیفای حقوق صندوق در حد مقررات؛

۹- تهیه برنامه و گزارش عملکرد سالانه صندوق و ارایه آن به هیأت امناء برای بررسی و تصویب.

**تبصره -** کلیه اسناد مالی و اوراق بهادار با امضای رئیس صندوق یا مقام تفویض گیرنده و مدیر امور مالی معتبر است.

### ماده ۱۰- ترکیب کمیته تخصصی صندوق

اعضای کمیته تخصصی صندوق از بین پژوهشگران و فناوران برجسته کشور که دارای سوابق درخشان علمی و اجرایی از قبیل برخورداری از آثار علمی و فناوری در معیار بین المللی، مقالات چاپ شده در مجلات معتبر داخلی و بین المللی، ثبت اختراع و اکتشاف در مراجع معتبر، آشنا با علوم و فنون روز جهان، آشنا با نیازهای علمی، پژوهشی و فناوری کشور باشند، توسط رئیس صندوق معرفی و پس از تصویب کمیسیون دائمی هیأت امناء با حکم رئیس هیأت امناء به مدت چهار سال منصوب می گردند.

**تبصره ۱-** تعداد اعضای کمیته تخصصی با احتساب رئیس صندوق، ۷ نفر عضو اصلی و ۲ نفر عضو علی البدل می باشد.

## ۲۲۲ / مجموعه قوانین و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

**تبصره ۲-** انتخاب مجدد اعضای کمیته تخصصی، فقط برای دو دوره متوالی بلامانع است.

**تبصره ۳-** ریاست کمیته تخصصی بر عهده رئیس صندوق می‌باشد.

### ماده ۱۱- وظایف کمیته تخصصی صندوق

۱- پیشنهاد اولویت‌های جدید، دستورالعمل‌ها، آیین‌نامه‌ها و ضوابط علمی لازم برای تحقق اهداف و نحوه تدوین گزارش‌های علمی و شیوه نظارت پژوهشی برای ارایه به هیأت‌امنا؛

۲- تأیید صلاحیت علمی پژوهشگران و فناوران برای بهره‌مند شدن از حمایت‌های صندوق؛

۳- تصویب و ارزیابی طرح‌های پژوهشی و فناورانه در چارچوب نقشه جامع علمی کشور و در راستای اولویت‌ها، سیاست‌ها و خط‌مشی تعیین‌شده توسط هیأت‌امنا؛

۴- تعیین کارگروه‌های تخصصی برای ارزیابی طرح‌های پیشنهادی و مصوب؛

۵- پیشنهاد ضوابط مورد نیاز برای حمایت از ثبت اختراعات و اکتشافات در داخل و خارج کشور.

### ماده ۱۲- فعالیت‌های مالی صندوق

فعالیت‌های مالی صندوق، زیرنظر رئیس صندوق و براساس آیین‌نامه مالی و معاملاتی که به تصویب هیأت‌امنا خواهد رسید انجام می‌شود و صندوق از نظر مقررات مالی و معاملاتی تابع مفاد قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی (مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۸ مجلس شورای اسلامی) می‌باشد و کلیه پرداخت‌های دولت و سایر دستگاه‌ها به صندوق کمک تلقی و مانده آن قابل انتقال به سال بعد خواهد بود.

**تبصره ۱-** سال مالی صندوق از اول فروردین هر سال لغایت آخر اسفند ماه همان سال است.

**تبصره ۲-** وجوه صندوق در حساب خاصی که در یکی از بانک‌ها افتتاح می‌شود، نگهداری می‌شود و همچنین کلیه پرداخت‌ها با صدور چک از حساب یادشده صورت می‌گیرد.

بخش هفتم: پژوهشی / ۲۲۳

### ماده ۱۳- تغییر یا اصلاح اساسنامه

اعمال هرگونه تغییر یا اصلاح در اساسنامه، مطابق یکی از دو راهکار ذیل امکان‌پذیر می‌باشد:

۱- به پیشنهاد رییس صندوق و تأیید هیأت امناء و با تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی؛

۲- بنا به پیشنهاد و تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی.

**ماده ۱۴-** این مصوبه مشتمل بر ۱۴ ماده و ۱۴ تبصره در جلسه ۲۱۷ مورخ ۱۳۸۹/۱۰/۲۸ شورای معین شورای عالی انقلاب فرهنگی و بنا به تفویض جلسه ۶۷۷ مورخ ۱۳۸۹/۹/۱۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید.

رییس جمهور و رییس شورای عالی انقلاب فرهنگی - محمود احمدی‌نژاد

## اساسنامه صندوق نوآوری و شکوفایی مصوب مورخ ۱۳۹۰/۶/۲۰ هیأت وزیران

### فصل اول - کلیات

**ماده ۱-** به منظور کمک به تحقق و توسعه اقتصاد دانش بنیان، تکمیل زنجیره ایده تا بازار و تجاری سازی نوآوری ها، دستاورهای پژوهشی و اختراعات و کاربردی نمودن دانش از طریق ارایه کمک ها و خدمات مالی و پشتیبانی به شرکت ها و مؤسسات دانش بنیان، صندوق نوآوری و شکوفایی که از این پس صندوق نامیده می شود، تشکیل و طبق مفاد این اساسنامه فعالیت می نماید.

**ماده ۲-** صندوق با شخصیت حقوقی و دارای استقلال استخدامی و اداری و مالی و معاملاتی براساس تمهیدات و مصوبات هیأت امنا و زیر نظر رئیس جمهور (رئیس شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری) به مدت نامحدود تشکیل می شود و با رعایت این اساسنامه اداره می شود.

**ماده ۳-** موضوع فعالیت صندوق به شرح زیر تعیین می شود:

۱- برآورد منابع مالی مورد نیاز و تأمین آن از طریق منابع دولتی، بودجه های سنواتی، اخذ کمک، سود سرمایه گذاری و کارمزد تسهیلات، درآمد حاصل از سرمایه گذاری و سپرده گذاری وجوه مازاد صندوق و سایر منابع در راستای اهداف صندوق؛

۲- دریافت هرگونه تسهیلات و جلب مشارکت حسب مورد از بانک ها و مؤسسات مالی و اعتباری؛

۳- بررسی وضعیت مالی و اقتصادی شرکت ها و مؤسسه های دانش بنیان به منظور اعطای تسهیلات؛

## بخش هفتم: پژوهشی / ۲۲۵

- ۴- ارایه خدمات مالی و تسهیلاتی به شرکت‌ها و مؤسسات و فعالیت‌های دانش‌بنیان به‌صورت اعطای کمک بلاعوض و یارانه و تسهیلات کوتاه مدت و بلندمدت و ارایه خدمات ضمانت‌نامه‌ای به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم؛
- ۵- مشارکت و سرمایه‌گذاری ریسک‌پذیر در مراحل تجاری‌سازی طرح‌ها و فعالیت‌های دانش‌بنیان به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم و نیز کمک مالی بلاعوض در این مورد؛
- ۶- شناسایی و انتخاب شبکه کارگزاری در ارایه خدمات مالی و تسهیلاتی و پشتیبانی صندوق؛
- ۷- کمک مالی و حمایت از نهادهای پشتیبان تجاری‌سازی نوآوری و فناوری و فراهم کردن خدمات توانمندسازی شرکت‌ها و مؤسسات دانش‌بنیان؛
- ۸- مشارکت در تدوین سیاست‌ها و تعیین اولویت‌ها و مقررات مرتبط با اهداف صندوق در کشور و کمک به ساماندهی و هم‌افزایی حمایت‌های موجود در کشور؛
- ۹- نظارت بر مراحل تخصیص منابع صندوق به شرکت‌ها و مؤسسات و فعالیت‌های دانش‌بنیان؛
- ۱۰- همکاری با مؤسسات و نهادها و مجامع تخصصی داخلی و خارجی؛
- ۱۱- مدیریت بهینه منابع در اختیار به‌منظور حفظ ارزش سرمایه صندوق؛
- ۱۲- انجام هرگونه فعالیت در راستای اهداف صندوق؛
- ۱۳- سایر حمایت‌ها و کمک‌های مالی براساس مصوبه هیأت امنا.

## فصل دوم- سرمایه و منابع صندوق

- ماده ۴-** سرمایه اولیه صندوق، مبلغ سی‌هزار میلیارد (۳۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال است که از طریق حساب ذخیره ارزی یا صندوق توسعه ملی یا سایر منابع در حداکثر سه سال، تأمین و پرداخت خواهد شد.
- ماده ۵-** منابع مالی صندوق به‌شرح زیر می‌باشد:
  - ۱- کمک‌های دولت مندرج در بودجه سالانه کل کشور؛
  - ۲- کمک و سرمایه‌گذاری اشخاص حقیقی و حقوقی و شرکت‌های دولتی وابسته و

## ۲۲۶ / مجموعه قوانین و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

تابع، نهادهای عمومی غیردولتی و شهرداری‌ها و شرکت‌های وابسته و تابع؛

۳- سود و کارمزد تسهیلات؛

۴- درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری وجوه مازاد صندوق و سایر منابع در راستای اهداف صندوق؛

۵- سود خالص صندوق که پس از تصویب هیأت امناء و طی مراحل قانونی به حساب سرمایه صندوق منظور می‌گردد؛

۶- سایر کمک‌های مالی.

**تبصره** - بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و صندوق‌ها نیز می‌توانند بخشی از منابع تسهیلات موضوع صندوق یاد شده را تأمین نمایند.

**ماده ۶** - حمایت‌های مالی صندوق شامل انواع کمک بلاعوض، یارانه، ارایه تسهیلات، پرداخت تمام یا بخشی از سود تسهیلات و جرایم متعلقه، انواع خدمات ضمانت‌نامه و مشارکت و سرمایه‌گذاری در طرح‌های نوآوری و فناوری با استفاده از سپرده‌گذاری، جذب و هدایت منابع بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و صندوق‌ها در راستای اهداف و وظایف و اختیارات صندوق خواهد بود که به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم براساس مصوبات هیأت امناء ارایه نماید.

**تبصره ۱** - صندوق می‌تواند وظایف خود را مستقیماً یا از طریق کارگزاران انجام دهد.

**تبصره ۲** - صندوق با تصویب هیأت امناء و در چارچوب این اساسنامه می‌تواند در زیر مجموعه خود واحدها و شعب تخصصی ایجاد نماید.

## فصل سوم - ارکان صندوق

**ماده ۷** - صندوق اداری ارکان ذیل می‌باشد:

۱- هیأت امناء؛

۲- هیأت عامل؛

۳- رئیس هیأت عامل (رئیس صندوق)؛

۴- بازرس.

**ماده ۸-** اعضای هیأت امنای صندوق به شرح ذیل می‌باشد:

- ۱- رئیس جمهور (رئیس هیأت امنای)؛
  - ۲- معاون علمی و فناوری رئیس جمهور؛
  - ۳- معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور؛
  - ۴- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری؛
  - ۵- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛
  - ۶- وزیر امور اقتصادی و دارایی؛
  - ۷- رئیس کل بانک مرکزی؛
  - ۸- رئیس بنیاد ملی نخبگان؛
  - ۹- سه نفر با انتخاب رئیس جمهور.
- تبصره-** نایب رئیس و دبیر هیأت امنای با حکم رئیس هیأت امنای انتخاب می‌شود. دستور جلسه، تاریخ و محل جلسات هیأت امنای توسط دبیر هیأت امنای تعیین می‌شود.
- ماده ۹-** وظایف و اختیارات هیأت امنای به شرح زیر تعیین می‌شود:
- الف) تعیین سیاست‌ها، خط‌مشی‌ها و اولویت‌ها؛
- ب) بررسی گزارش عملکرد سالانه هیأت عامل و بازرسی و تصویب صورت‌های مالی؛
- پ) تصویب برنامه‌های راهبردی و بودجه سالانه که از طریق هیأت عامل به هیأت امنای ارائه می‌گردد؛
- ت) تصویب ساختار و تشکیلات، آیین‌نامه‌های مالی، استخدامی، اداری و معاملاتی صندوق به پیشنهاد هیأت عامل؛
- ث) تصویب ساختار و تشکیلات، آیین‌نامه‌های مالی، استخدامی، اداری و معاملاتی صندوق به پیشنهاد هیأت عامل و بازرسی؛
- ج) تعیین حق الزحمه حسابرس، حقوق و مزایای رئیس هیأت عامل با رعایت قوانین<sup>۱</sup> و تعیین حسابرس قانونی؛
- چ) اتخاذ تصمیم در مورد مطالبات معوق صندوق؛

خ) پیشنهاد تغییر و اصلاح اساسنامه صندوق و اتخاذ تصمیم درخصوص انحلال صندوق و ارایه آن به هیأت وزیران؛

د) اتخاذ تصمیم در مورد افزایش یا کاهش سرمایه صندوق؛

ذ) صلح و سازش و ارجاع به داوری و استرداد دعوی با رعایت اصل (۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران؛

ر) سایر مواردی که در این اساسنامه آمده و نیز مواردی که در جهت اهداف صندوق قرار دارد؛

ز) هیأت امنای می‌تواند وظایف و اختیارات خود را به هیأت عامل یا رئیس آن تفویض نماید. در این صورت مسئولیت حسب مورد به‌عهده هیأت عامل یا رئیس آن می‌باشد.  
**تبصره-** جلسات هیأت امنای صندوق حداقل سالی دوبار تشکیل می‌شود و با حضور حداقل دو سوم اعضا رسمیت یافته و مصوبات آن با حداکثر آرای حاضر در جلسه معتبر خواهد بود.

**ماده ۱۰-** هیأت عامل صندوق مرکب از پنج نفر است که به پیشنهاد رئیس هیأت امنای و تصویب هیأت امنای با حکم رئیس هیأت امنای منصوب می‌گردند.

**ماده ۱۱-** هیأت عامل دارای وظایف و اختیارات زیر می‌باشد:

الف) اجرای مصوبات هیأت امنای؛

ب) تهیه و تنظیم سیاست‌های کلی و خط‌مشی عمومی صندوق و پیشنهاد به هیأت امنای؛  
پ) تهیه و گزارش عملکرد سالانه و صورت‌های مالی صندوق و ارایه گزارش عملیات صندوق هیأت امنای؛

ت) تنظیم بودجه سالانه صندوق و ارایه آن به هیأت امنای؛

ث) تصویب آیین‌نامه داخلی مورد نیاز براساس پیشنهاد رئیس هیأت عامل؛

ج) تهیه و تصویب دستورالعمل‌های اجرایی مربوط؛

چ) ارایه پیشنهادهای مربوط به تغییر و اصلاح اساسنامه و نیز کاهش یا افزایش سرمایه صندوق به هیأت امنای؛

ح) افتتاح حساب‌های ارزی و ریالی در بانک‌های داخلی و خارجی و استفاده از آنها به نام صندوق و انسداد حساب‌های یاد شده حسب مورد با رعایت قوانین و مقررات مربوط؛

خ) تهیه آیین‌نامه‌ها و ضوابط مزبور براساس مفاد این اساسنامه و پیشنهاد به هیأت امناء؛

د) تهیه ساختار و تشکیلات صندوق و ارایه آن به هیأت امناء؛

ذ) اتخاذ تصمیم در مورد خرید، فروش و اجاره، قبول ضمانت یا ظهر نویسی تضمینات، توثیق یا رهن اموال غیرمنقول، سرمایه‌گذاری، مشارکت و پیمانکاری در چارچوب آیین‌نامه‌های مصوب هیأت امناء؛

ر) پیشنهاد صلح، سازش و ارجاع امر به داوری به هیأت امناء؛

ز) تعیین چارچوب قراردادهای عاملیت با بانک‌های عامل و تعیین مسئولیت‌ها و اختیارات عامل در چارچوب این قرارداد؛

ژ) برقراری نظام حسابرسی داخلی و استقرار نظام کنترل‌های مناسب؛

س) سایر وظایفی که طبق این اساسنامه یا اهداف صندوق برعهده هیأت عامل می‌باشد.

**ماده ۱۲-** رئیس هیأت عامل که بالاترین مقام اجرایی صندوق است، از بین اعضای هیأت عامل یا خارج از آن با پیشنهاد رئیس هیأت امناء و تصویب هیأت امناء انتخاب و با حکم رئیس هیأت امناء منصوب می‌گردد.

**ماده ۱۳-** وظایف و اختیارات رئیس هیأت عامل به شرح زیر است:

الف) انجام امور اداری و استخدامی و مالی و معاملاتی و عملیات موضوع صندوق و اجرای تصمیمات هیأت عامل و مصوبات هیأت امناء؛

ب) نمایندگی صندوق در مقابل مراجع قضایی و اداری و نیز در مقابل سایر اشخاص با حق تعیین وکیل و نمایندگی و نیابت؛

پ) تهیه بودجه سالانه و تنظیم و گزارش عملکرد صندوق برای ارایه به هیأت عامل و هیأت امناء؛

ت) ارایه پیشنهاد اصلاح سرمایه صندوق و سایر پیشنهادهای مالی به هیأت عامل؛

ث) اقدام در مورد وصول مطالبات صندوق و گزارش مشکلات به هیأت عامل؛

ج) ایفای وظایف و اختیاراتی که هیأت امناء یا هیأت عامل به رئیس هیأت عامل تفویض می‌نماید؛

چ) سایر وظایف و اختیاراتی که طبق این اساسنامه یا اهداف صندوق بر عهده رئیس

هیأت عامل می‌باشد.

**تبصره -** اسناد و اوراق مالی و اسناد تعهدآور و قراردادهای صندوق باید به امضای رئیس هیأت عامل و یکی از اعضای هیأت عامل و مهر صندوق برسد و سایر مکاتبات با امضای رئیس هیأت عامل خواهد بود.

**ماده ۱۴ -** گزارش سالانه بازرس قانونی باید حداقل ده روز قبل از تشکیل جلسه هیأت امنای ارائه گردد.

**تبصره ۱ -** بازرس حق مداخله در امور اداری، استخدامی و مالی و معاملاتی صندوق را ندارد ولی می‌تواند نظرات خود را به صورت کتبی به رئیس هیأت عامل یا هیأت عامل اطلاع دهد.

**ماده ۱۵ -** انحلال و تسویه صندوق با پیشنهاد رئیس هیأت امنای و تأیید هیأت امنای و تصویب هیأت وزیران انجام می‌شود و اموال آن متعلق به دولت جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.

**ماده ۱۶ -** هیأت عامل ظرف شش ماه پس از ابلاغ این اساسنامه، آیین‌نامه‌های مزبور (نظیر استخدامی، اداری، مالی و معاملاتی) را تهیه و برای تصویب به هیأت امنای تسلیم می‌نماید.

این اساسنامه به موجب نامه شماره ۹۱/۳۰/۴۶۷۵۲ مورخ ۱۳۹۱/۲/۲۷ شورای نگهبان به تأیید شورای یاد شده رسیده است.

معاون اول رئیس جمهور - محمدرضا رحیمی

## آیین‌نامه اجرایی ماده (۱۰۰) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۵ هیأت وزیران

**ماده ۱-** به منظور ایجاد زمینه‌های مشارکت و سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی و حمایت کمی و کیفی از فعالیت‌های پژوهشی کاربردی- توسعه‌ای و فناوری دولت مجاز است در تأسیس صندوق‌های غیردولتی پژوهش و فناوری- که در این آیین‌نامه به اختصار صندوق‌ها نامیده می‌شود - مشارکت نماید.

**ماده ۲-** صندوق‌ها دارای شخصیت حقوقی غیردولتی و استقلال مالی هستند و با رعایت قوانین و مقررات مربوط و این آیین‌نامه تشکیل می‌شوند و فعالیت می‌نمایند.

**ماده ۳-** صندوق‌ها، مجازند به صورت تخصصی از فعالیت‌های پژوهشی علمی و فناوری که توسط بخش غیردولتی انجام می‌شود حمایت کنند و جزییات فعالیت آنها توسط مجمع عمومی تعیین می‌شود.

**ماده ۴-** میزان سرمایه‌گذاری دولت در هر صندوق حداکثر معادل چهل و نه درصد (۴۹٪) کل سرمایه اولیه آن صندوق خواهد بود. سهم مشارکت دولت در سرمایه اولیه صندوق‌ها در قانون بودجه سالانه کشور ضمن ردیف خاصی پیش‌بینی می‌شود.

**ماده ۵-** منابع تأمین سرمایه صندوق‌ها عبارت است از:

- ۱- ردیف‌های مقرر در قوانین بودجه سالانه کشور که تحت عنوان کمک یا مشارکت پیش‌بینی می‌شود؛
- ۲- سرمایه‌گذاری بانک‌ها و مؤسسات مالی و شرکت‌های دولتی؛
- ۳- سرمایه‌گذاری مراکز پژوهشی، واحدهای تحقیق و توسعه، تشکلهای صنفی و پژوهشگران منفرد؛

۴- کمک‌های اشخاص حقیقی و حقوقی و سایر منابع مجاز قانونی؛

## ۲۳۲ / مجموعه قوانین و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۵- سود حاصل از عملیات موضوع فعالیت صندوق‌ها مندرج در ماده (۷) این آیین‌نامه؛

۶- اعتبار مصوب وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، شرکت‌ها و مؤسسات دولتی.

**ماده ۶-** صندوق‌ها مجازند برای انجام فعالیت‌های خود از تسهیلات بانکی یا وجوه اداره شده دولتی استفاده کنند.

**ماده ۷-** موضوع فعالیت صندوق‌ها عبارت است از:

۱- اعطای وام و تسهیلات به:

الف) اشخاص حقیقی و حقوقی برای اجرای طرح‌های پژوهشی پژوهش‌های کاربردی، فرهنگی، هنری و فناوری؛

ب) اشخاص حقیقی و حقوقی برای اجرای مرحله تولید نیمه صنعتی طرح‌های به نتیجه رسیده پژوهشی و فناوری؛

پ) اشخاص حقیقی و حقوقی برای تدوین دانش فنی حاصل از تحقیقات و انتقال نتایج تحقیقات به مرحله تولید.

۲- تأمین سرمایه ریسک‌پذیر و مشارکت و سرمایه‌گذاری در طرح‌های پژوهشی و فناوری؛

۳- تضمین پرداخت به‌موقع تعهدات و اقساط طرح‌های پژوهشی و فناوری در مقاطع تعیین شده در قرارداد در ازای دریافت درصد مشخصی از کل رقم قرارداد و وصول مطالبات طرح از کارفرما به انضمام خسارت ناشی از دیرکرد، به‌منظور جلوگیری از وقفه در اجرای طرح‌ها؛

۴- صدور ضمانت‌نامه‌های مورد نیاز مؤسسات پژوهشی و فناوری غیردولتی به متقاضیان مربوط برای اجرای طرح‌های پژوهشی و فناوری در قبال اخذ ضمانت‌های لازم از محقق.

**تبصره-** طرح پژوهشی و فناوری غیردولتی طرحی است که اجرای آن موجب افزایش اندوخته‌های علمی و فنی یا موجب استفاده از اندوخته‌های علمی و فنی برای طراحی یا ابداع روش‌ها و کاربردهای نوین شود.

**ماده ۸-** سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است امکان استفاده صندوق‌ها از یارانه سود تسهیلات مالی طی سال‌های اجرای قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹ را فراهم آورد.

**ماده ۹-** به منظور هدایت و نظارت بر فعالیت دولت در صندوق‌ها کارگروه هماهنگی از اعضای زیر تشکیل می‌شود:

- ۱- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری (رییس)؛
- ۲- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی یا نماینده تام‌الاختیار او؛
- ۳- رییس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا نماینده تام‌الاختیار او؛
- ۴- وزیر صنایع و معادن یا نماینده تام‌الاختیار او؛
- ۵- وزیر جهاد کشاورزی یا نماینده تام‌الاختیار او؛
- ۶- وزیر دستگاه ذی‌ربط یا نماینده تام‌الاختیار او؛
- ۷- چهارنفر از نمایندگان تشکلهای علمی به انتخاب خودشان؛
- ۸- معاون فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و رییس سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران (دبیر).

**تبصره-** دبیرخانه این کارگروه در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مستقر است.

**ماده ۱۰-** وظایف کارگروه هماهنگی موضوع ماده (۹) این آیین‌نامه به شرح زیر است:

- ۱- تعیین سهم مشارکت دولت در هر یک از صندوق‌ها از اعتبار بودجه سالانه کشور؛
  - ۲- تعیین سهم هر یک از صندوق‌ها از یارانه سود تسهیلات؛
  - ۳- تعیین نماینده دولت در مجمع عمومی هر صندوق؛
  - ۴- اتخاذ تصمیم درخصوص سهم مشارکت دولت در صورت انحلال صندوق‌ها.
- ماده ۱۱-** سهم مشارکت دولت از محل اعتبار بودجه سالانه کشور پس از مبادله موافقت‌نامه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور در اختیار صندوق‌ها قرار می‌گیرد.

**تبصره-** امکانات و منابع سایر شرکت‌ها و دستگاه‌های دولتی که با موضوع فعالیت صندوق‌ها مرتبط هستند پس از مبادله موافقت‌نامه بین وزیر علوم، تحقیقات و فناوری و وزیر ذی‌ربط در اختیار صندوق‌ها قرار می‌گیرد.

**ماده ۱۲-** دولت در تأسیس صندوق‌هایی مشارکت می‌کند که اساسنامه آنها براساس اساسنامه نمونه صندوق‌های پژوهش و فناوری غیردولتی تنظیم شده باشد.

## اساسنامه نمونه صندوق‌های پژوهش و فناوری غیردولتی مصوب جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۲۵ هیأت وزیران

### فصل اول - کلیات

**ماده ۱-** صندوق پژوهش و فناوری- که در این اساسنامه به اختصار صندوق نامیده می‌شود- دارای شخصیت حقوقی غیردولتی و استقلال مالی است و با رعایت این اساسنامه فعالیت می‌کند.

**ماده ۲-** سرمایه اولیه صندوق ..... ریال است که ..... درصد آن به میزان ..... ریال توسط دولت و بقیه توسط ..... تأمین شده است.

**ماده ۳-** صندوق از فعالیت‌های پژوهشی، علمی و فناوری که توسط بخش غیردولتی اجرا می‌شود، حمایت می‌کند.

**ماده ۴-** منابع مالی صندوق عبارت است از:

۱- کمک بلاعوض یا مشارکت دولت؛

۲- سرمایه‌گذاری بانک‌ها و وام و تسهیلات مؤسسات مالی و اعتباری؛

۳- سرمایه‌گذاری مراکز پژوهشی، واحدهای تحقیق و توسعه، تشکلهای صنفی و پژوهشگران منفرد؛

۴- کمک‌ها و اعانات اشخاص حقیقی و حقوقی و سایر منابع مجاز قانونی؛

۵- سود حاصل از عملیات موضوع فعالیت صندوق‌ها مندرج در ماده (۵) این اساسنامه؛

۶- اعتبار مصوب وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، شرکت‌ها و مؤسسات دولتی.

## فصل دوم - موضوع فعالیت و ارکان صندوق

**ماده ۵-** موضوع فعالیت صندوق عبارت است از:

۱- اعطای وام و تسهیلات به:

الف) اشخاص حقیقی و حقوقی برای اجرای طرح‌های پژوهشی پژوهش‌های کاربردی فرهنگی، هنری و فناوری؛

ب) اشخاص حقیقی و حقوقی برای اجرای مرحله تولید نیمه صنعتی طرح‌های به نتیجه رسیده پژوهشی و فناوری؛

پ) اشخاص حقیقی و حقوقی برای تدوین دانش فنی حاصل از تحقیقات و انتقال نتایج تحقیقات به مرحله تولید.

۲- تأمین سرمایه ریسک‌پذیر و مشارکت و سرمایه‌گذاری در طرح‌های پژوهشی و فناوری؛

۳- تضمین پرداخت به‌موقع تعهدات و اقساط طرح‌های پژوهشی و فناوری در مقاطع تعیین شده در قرارداد، در ازای درصد مشخصی از کل رقم قرارداد و وصول مطالبات طرح از کارفرما به انضمام خسارت ناشی از دیر کرد، به‌منظور جلوگیری از وقفه در اجرای طرح‌ها؛

۴- صدور ضمانت‌نامه‌های مورد نیاز مؤسسات پژوهشی و فناوری بخش غیردولتی به متقاضیان مربوط برای اجرای طرح‌های پژوهشی و فناوری در قبال اخذ ضمانت‌های لازم از محقق.

**تبصره-** طرح پژوهشی و فناوری غیردولتی طرحی است که اجرای آن موجب افزایش اندخته‌های علمی و فنی و یا موجب استفاده از اندوخته‌های علمی و فنی برای طراحی یا ابداع روش‌ها و کاربردهای نوین گردد.

**ماده ۶-** ارکان صندوق به‌شرح زیر است:

۱- مجمع عمومی؛

۲- هیأت مدیره؛

۳- مدیر عامل؛

۴- بازرسان.

**ماده ۷-** مجمع عمومی صندوق از اجتماع صاحبان سهام یا نمایندگان آنها تشکیل می‌شود.

**ماده ۸-** وظایف و اختیارات مجمع عمومی عبارت است از:

- ۱- تعیین خط‌مشی و سیاست‌های کلی صندوق؛
- ۲- رسیدگی و اظهارنظر درباره گزارش عملیات سالانه و تصویب ترازنامه و حساب سود و زیان؛
- ۳- بررسی و تصویب بودجه سالانه کل از طرف هیأت مدیره پیشنهاد می‌شود؛
- ۴- اتخاذ تصمیم نسبت به پیشنهاد افزایش سرمایه صندوق؛
- ۵- انتخاب و عزل رئیس و اعضای هیأت مدیره؛
- ۶- انتخاب سالیانه بازرسان با رعایت قوانین و مقررات مربوط؛
- ۷- تعیین میزان حقوق و مزایای مدیر عامل و حق حضور و پاداش هیأت مدیره و حق الزحمه بازرسان با رعایت مقررات مربوط به پیشنهاد هیأت مدیره؛
- ۸- تصویب آیین‌نامه‌های مالی، معاملاتی، اداری، استخدامی و تشکیلاتی صندوق به پیشنهاد هیأت مدیره؛
- ۹- تصویب دستورالعمل‌های مربوط به فعالیت صندوق شامل میزان تسهیلات اعطایی به طرح‌های مختلف، میزان کارمزد، نحوه پرداخت وام و تسهیلات و مدت آنها، نحوه ارزشیابی و تعیین اولویت طرح‌ها، نحوه مشارکت و سرمایه‌گذاری در طرح‌ها، نحوه تضمین قراردادهای پژوهشی و فناوری و شکل و نوع ضمانت‌نامه‌های صادر شده؛
- ۱۰- اتخاذ تصمیم نسبت به مطالبات لاوصول یا مشکوک‌الوصول صندوق؛
- ۱۱- بررسی و اتخاذ تصمیم نسبت به پیشنهادات هیأت مدیره؛
- ۱۲- تصویب تغییر و اصلاح یا انحلال و تصفیه صندوق.

**ماده ۹-** مجمع عمومی صندوق حداقل سالی دوبار، یکی در چهارماهه اول هر سال جهت بررسی و تصویب صورت‌های مالی و بار دوم در چهار ماهه پایان سال جهت تصویب بودجه سال بعد، به دعوت رئیس هیأت مدیره یا مدیر عامل و با ذکر تاریخ، محل و دستور جلسه به انضمام اسناد و مدارک مربوط، تشکیل می‌شود.

**تبصره-** در صورت لزوم مجمع عمومی به دعوت هیأت مدیره یا بازرسان به‌صورت

فوق العاده تشکیل می شود.

**ماده ۱۰-** مجمع عمومی عادی در مرحله نخست با حضور صاحبان سهام یا نمایندگان آنها که مالک حداقل نصف بعلاوه یک سهام باشند و در مرحله دوم که بین ده (۱۰) تا چهل (۴۰) روز پس از مرحله اول خواهد بود، با حضور هر تعداد از سهامداران رسمیت می یابد.

**ماده ۱۱-** تعداد آرای هر یک از اعضای مجمع عمومی به نسبت سهام است و مصوبات مجمع با اکثریت نصف به علاوه یک آرای موافق سهامداران حاضر در جلسه، معتبر خواهد بود.

**ماده ۱۲-** هیأت مدیره صندوق دارای سه تا پنج عضو است که از بین اعضای مجمع عمومی توسط مجمع عمومی برای مدت دو سال انتخاب می شوند.

**تبصره-** در صورت مشارکت دولت در صندوق با سهام بیشتر از بیست (۲۰) درصد نماینده دولت در مجمع عمومی عضو ثابت هیأت مدیره خواهد بود.

**ماده ۱۳-** جلسات هیأت مدیره بنا به دعوت رئیس هیأت مدیره یا مدیر عامل حداقل ماهی یک بار تشکیل می شود، با حضور حداقل سه نفر رسمیت می یابد و تصمیمات آن با اکثریت آرای حاضران معتبر است.

**ماده ۱۴-** وظایف و اختیارات هیأت مدیره به شرح زیر است:

- ۱- اجرای اساسنامه صندوق و مصوبات مجمع عمومی؛
- ۲- تهیه برنامه ها و طرح های صندوق و پیشنهاد آن به مجمع عمومی؛
- ۳- تهیه و تنظیم آیین نامه های مالی، معاملاتی، اداری، استخدامی و تشکیلاتی صندوق و آرایه آن به مجمع عمومی برای تصویب؛
- ۴- تهیه دستورالعمل های مربوط به فعالیت صندوق و پیشنهاد به مجمع عمومی برای تصویب؛
- ۵- تصویب مقررات داخلی و دستورالعمل های صندوق در قالب مصوبات مجمع عمومی؛
- ۶- رسیدگی و اظهار نظر نسبت به گزارش های مدیرعامل و بازرسان و تهیه گزارش حسابرسی و حساب سود و زیان و ترازنامه صندوق برای طرح در مجمع عمومی؛

## ۲۳۸ / مجموعه قوانین و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۷- بررسی و اتخاذ تصمیم نسبت به انعقاد یا فسخ و اقاله قراردادهای خرید و فروش اموال و دارایی‌های صندوق در حدود مصوبات و اختیارات تفویضی از سوی مجمع عمومی؛

۸- بررسی و اتخاذ تصمیم نسبت به پیشنهاد صلح و سازش، ارجاع به داوری و استرداد دعوا در حدود اختیارات تفویضی و مطابق مقررات؛

۹- اتخاذ تصمیم و پی‌گیری لازم برای وصول مطالبات صندوق و پرداخت دیون آن؛

۱۰- سایر اختیارات و وظایفی که از سوی مجمع عمومی به هیأت مدیره تفویض شود؛

۱۱- بررسی و تصویب پیشنهادات مدیر عامل؛

۱۲- پیشنهاد بودجه سالانه صندوق به مجمع عمومی؛

۱۳- پیشنهاد میزان حقوق و مزایای مدیرعامل و حق حضور و پاداش هیأت مدیره و حق الزحمه بازرسان به مجمع عمومی.

**ماده ۱۵-** هیأت مدیره از بین اعضای هیأت مدیره یا خارج از آنها، یک نفر را به‌عنوان مدیرعامل برای مدت دو سال انتخاب می‌کند و انتخاب مجدد وی بلامانع است.

**ماده ۱۶-** وظایف و اختیارات مدیرعامل به شرح زیر است:

۱- انجام امور استخدامی، ترفیعات، نقل و انتقالات و مدیریت نیروی انسانی صندوق طبق مقررات، آیین‌نامه‌های استخدامی و مصوبات هیأت مدیره؛

۲- اجرای مصوبات و تصمیمات مجمع عمومی و هیأت مدیره و انجام تمام امور اجرایی، اداری، مالی و امور موضوع صندوق که از سوی هیأت مدیره تعیین و به وی تفویض می‌شود؛

۳- امضای مکاتبات رایج اداری در حدود اختیارات؛

۴- کلیه چک‌ها و اسناد و اوراق مالی با دو امضا، یکی امضای ثابت مدیرعامل و دیگری امضای متغیر رییس هیأت مدیره با یکی از اعضای هیأت مدیره که از سوی هیأت مدیره تعیین می‌شود، معتبر خواهد بود؛

۵- انجام امور نمایندگی صندوق در برابر اشخاص حقیقی و حقوقی، سازمان‌های دولتی و مراجع قانونی و اقامه دعاوی حقوقی و کیفری برای دفاع از منابع صندوق با حق تعیین وکیل در توکیل؛

۶- تهیه بودجه سالانه، ترازنامه، حساب سود و زیان، گزارش‌های مالی و سایر گزارش‌ها برای ارائه به هیأت مدیره و مجمع عمومی.

**ماده ۱۷-** صندوق دارای یک بازرس اصلی و یک بازرس علی‌البدل خواهد بود که توسط مجمع عمومی برای مدت یک‌سال انتخاب می‌شوند، بازرسان نمی‌توانند همزمان عضویت در هیأت مدیره یا مدیریت عامل صندوق را هم داشته باشند.

**ماده ۱۸-** وظایف و اختیارات بازرسان همان است که در قانون تجارت بیان شده است.

### فصل سوم - سایر مقررات

**ماده ۱۹-** سال مالی صندوق از اول فروردین ماه هر سال شروع و در پایان اسفند ماه همان سال خاتمه می‌یابد به استثنای سال اول تأسیس که از تاریخ تشکیل تا پایان اسفندماه خواهد بود.

**ماده ۲۰-** سود خالص صندوق در هر سال مالی پس از طی مراحل قانونی براساس پیشنهاد هیأت مدیره و پس از تصویب مجمع عمومی، به حساب سرمایه صندوق یا حساب سرمایه‌گذاران منظور می‌شود.

**ماده ۲۱-** هرگونه تغییر و اصلاح در اساسنامه یا انحلال و تصفیه به پیشنهاد هیأت مدیره و تصویب مجمع عمومی خواهد بود.

**ماده ۲۲-** صندوق در سایر مواردی که در این اساسنامه پیش‌بینی نشده تابع قانون تجارت و اصلاحات آن و سایر قوانین و مقررات مرتبط است.

معاون اول رییس جمهور - محمدرضا عارف

## اساسنامه بنیاد ملی نخبگان کشور مصوب جلسه ۵۶۲ مورخ ۱۳۸۴/۳/۱۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی

### مقدمه

نظر به تاکید مقام معظم رهبری در استفاده صحیح و مناسب از ظرفیت های علمی نخبگان در راستای توسعه کشور و لزوم حرکت انقلابی در مسیر رفع موانع و مشکلات تولید دانش و جنبش نرم افزاری در جلسه دیدار برخی از نخبگان علمی کشور با ایشان در مهر ماه ۱۳۸۳، بنیاد ملی نخبگان کشور با اساسنامه ای به شرح ذیل تشکیل می گردد:

### فصل اول - کلیات

**ماده ۱- نام:** نام بنیاد عبارت است از بنیاد ملی نخبگان کشور که از این پس در این اساسنامه به اختصار «بنیاد» نامیده می شود.

**ماده ۲- هدف:** هدف از تأسیس بنیاد، عبارت است از برنامه ریزی و سیاست گذاری برای شناسایی، هدایت، حمایت مادی و معنوی نخبگان، جذب، حفظ و به کارگیری و پشتیبانی از آنان در راستای ارتقای تولید علم، فناوری و توسعه علمی و متوازن کشور و احراز جایگاه برتر علمی، فناوری و اقتصادی در منطقه براساس سند چشم انداز کشور در افق ۱۴۰۴.

### ماده ۳- وظایف

۱- سیاست گذاری و برنامه ریزی برای:

الف) پشتیبانی مادی و معنوی از نخبگان کشور؛

ب) شناسایی، هدایت و حمایت نخبگان به منظور ارتقای تولید علم در کشور؛

- ج) کشف، جذب و پرورش استعدادها و حمایت از شخصیت‌های جامع‌الشرایط علمی؛
- د) حمایت از نخبگان برای انجام فعالیت‌های تحقیقاتی و کارآفرینی.
- ۲- ایجاد هماهنگی میان سازمان‌ها و نهادهای مرتبط با نخبگان و نظارت بر فعالیت‌های مربوط به آنان در جهت اجرای سیاست‌ها و برنامه‌های مصوب؛
- ۳- کمک به فراهم نمودن تسهیلات و امکانات لازم برای دسترسی محققان و نخبگان به تحقیقات جهانی و انتقال فناوری‌های جدید به کشور در راستای تحقق اهداف توسعه علمی و متوازن کشور؛
- ۴- کمک به فراهم نمودن تسهیلات و امکانات لازم برای حضور نخبگان در همایش‌های علمی در داخل و خارج کشور؛
- ۵- تشکیل شبکه جهانی ویژه نخبگان ایرانی در داخل و خارج از کشور.

#### ماده ۴- تعریف نخبه و احراز نخبگی

نخبه: به فرد برجسته و کارآمدی اطلاق می‌شود که اثرگذاری وی در تولید علم، هنر و فناوری کشور محسوس باشد و هوش، خلاقیت، کارآفرینی و نبوغ فکری وی در راستای تولید دانش و نوآوری موجب سرعت بخشیدن به رشد و توسعه علمی و متوازن کشور گردد. احراز نخبگی افراد براساس آیین‌نامه پیشنهادی هیأت امناء و تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی خواهد بود.

#### ماده ۵- شکل حقوقی

بنیاد دارای شخصیت حقوقی مستقل است و به صورت مؤسسه دولتی و منحصراً براساس مقررات این اساسنامه تحت نظر رئیس جمهور اداره می‌شود. رئیس بنیاد معاون رئیس جمهور است.<sup>۱</sup>

## فصل دوم- ارکان

#### ماده ۶- ارکان

بنیاد دارای ارکان زیر می‌باشد:

---

۱- اصلاحی مصوب جلسه ۵۹۳ مورخ ۱۳۸۵/۸/۲۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی

۱- هیأت امنای؛

۲- رئیس بنیاد؛

۳- شورای نخبگان.

#### ماده ۷- هیأت امنای

هیأت امنای عالی‌ترین مرجع بنیاد در زمینه سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری و دارای کلیه اختیارات قانونی در حدود اهداف و وظایف بنیاد و اداره امور آن می‌باشد. ریاست هیأت امنای با رئیس جمهوری اسلامی ایران می‌باشد.

#### ماده ۸- ترکیب هیأت امنای

الف) اعضای حقوقی:

۱- رئیس جمهور (رئیس هیأت امنای)؛

۲- معاون اول رئیس جمهور (رئیس بنیاد)؛

۳- معاون رئیس جمهور و رئیس بنیاد؛<sup>۱</sup>

۴- دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی؛

۵- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری؛

۶- وزیر بهداشت درمان و آموزش پزشکی؛

۷- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی؛

۸- وزیر آموزش و پرورش؛

۹- رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور؛

۱۰- رئیس کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی؛

۱۱- رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها؛

۱۲- رئیس جهاد دانشگاهی؛

۱۳- رئیس دانشگاه آزاد اسلامی.

**تبصره ۱-** برای پیشبرد اهداف بنیاد، قایم مقام رئیس بنیاد طبق ضوابط تصویب شده توسط هیأت امنای و با رعایت شرایط مندرج در ماده ۱۰ اساسنامه منصوب می‌شود.

**تبصره ۲-** احکام اعضای فوق‌الذکر توسط رییس هیأت امنا صادر خواهد شد.

(ب) اعضای حقیقی:

نه نفر از شخصیت‌های خبره و نخبه علمی کشور به‌عنوان اعضای حقیقی که دو نفر از آنها از علمای برجسته حوزه‌های علمیه به انتخاب شورای عالی حوزه علمیه قم و دو نفر از بانوان نخبه علمی کشور می‌باشند»<sup>۱</sup>.

**تبصره ۳-** احکام اعضای فوق‌الذکر به پیشنهاد رییس بنیاد و با حکم رییس هیأت امنا صادر خواهد شد.

#### **ماده ۹- وظایف هیأت امنا**

- ۱- تعیین سیاست‌ها و برنامه‌ها و خط‌مشی فعالیت‌های بنیاد؛
- ۲- تصویب سیاست‌ها و برنامه‌های لازم در ارتباط با نخبگان که توسط رییس جمهور ابلاغ می‌شود؛
- ۳- سیاست‌گذاری و تصمیم‌گیری کلان درخصوص نخبگان و تصویب آیین‌نامه‌های داخلی و اجرایی بنیاد؛
- ۴- بررسی و اتخاذ تصمیم در مورد پیشنهاد‌های رییس بنیاد و یا پیشنهادهایی که از جانب حداقل یک سوم از اعضاء هیأت امنا ارایه شده باشد؛
- ۵- تصویب نمودار سازمانی و پست‌های مورد نیاز بنیاد؛
- ۶- تصویب بودجه و ترازنامه سالیانه بنیاد؛
- ۷- تصویب آیین‌نامه‌های نحوه ارایه کمک‌های مادی و معنوی بنیاد به نخبگان؛
- ۸- ایجاد هماهنگی بین دستگاه‌ها، مراکز و نهادهایی که متولی امور نخبگان می‌باشند؛
- ۹- پیشنهاد ادغام مؤسسات و واحدهای سازمانی دستگاه‌های اجرایی که در رابطه با امور نخبگان فعالیت می‌نمایند به مراجع قانونی ذی‌ربط جهت تصویب؛
- ۱۰- تصویب اساسنامه صندوق‌های حمایتی در ارتباط با نخبگان علمی و دانشمندان و پژوهشگران؛

---

۱- شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ۵۸۷ مورخ ۸۵/۴/۲۰ بند «ب» ماده ۸ اساسنامه بنیاد ملی نخبگان کشور را به شرح فوق اصلاح نمود.

## ۲۴۴ / مجموعه قوانین و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۱۱- تصویب آیین نامه جذب و به کارگیری نخبگان علمی کشور و نحوه ارایه کمک‌های مادی و معنوی به آنان؛

۱۲- تصویب آیین‌نامه‌ها و مقررات مورد نیاز بنیاد؛

۱۳- بررسی و اتخاذ تصمیم در اموری که از سوی رییس هیأت امنای یا رییس بنیاد در دستور کار هیأت امنای قرار می‌گیرد و در راستای تحقق اهداف و انجام وظایف بنیاد است؛

۱۴- پیشنهاد اصلاح و یا تغییر اساسنامه به شورای عالی انقلاب فرهنگی؛

۱۵- بررسی و تصویب کلیه ضوابط پیشنهادی از سوی شورای نخبگان.

**تبصره ۱-** جلسات عادی هیأت امنای سالی دوبار به پیشنهاد رییس بنیاد تشکیل می‌شود. هر جلسه با حضور حداقل دو سوم از اعضا هیأت امنای رسمیت می‌یابد و تصمیمات با رأی موافق اکثریت اعضای حاضر در جلسه معتبر می‌باشد.

**تبصره ۲-** جلسات فوق‌العاده هیأت امنای برحسب ضرورت با پیشنهاد رییس بنیاد و یا رییس هیأت امنای تشکیل می‌شود.

**تبصره ۳-** ایجاد هرگونه مؤسسه در ارتباط با نخبگان با تأیید بنیاد به تصویب مراجع قانونی ذی‌ربط می‌رسد.

**ماده ۱۰- رییس بنیاد:** رییس بنیاد (معاون اول رییس جمهور) بالاترین مقام اجرایی بنیاد است. قایم مقام رییس بنیاد از میان اعضای هیأت علمی و واجد شرایط زیر انتخاب می‌شود:

۱- دارای توانمندی علمی، پژوهشی و اجرایی در امور مربوط به نخبگان باشد.

۲- دارای سوابق علمی و اجرایی درخشان بوده و آشنا با جامعه نخبگان و نیازهای علمی آنان باشد.

۳- آشنا به معیارهای استاندارد بین‌المللی و سازوکارهای بنیادهای نخبه پرور جهان باشد.

۴- نسبت به نظام‌های علمی، اداری، مالی، اقتصادی و برنامه‌ریزی و مدیریت کشور اشراف داشته باشد.

**تبصره -** ریاست بنیاد و قایم مقام ایشان به عنوان سمت آموزشی و پژوهشی محسوب می‌شود.

## ماده ۱۱- الف- وظایف رییس بنیاد

- ۱- اجرای کلیه مصوبات هیأت امناء؛
- ۲- اداره و هدایت امور بنیاد و نظارت بر حسن اجرای فعالیت های آن در چارچوب اساسنامه، ضوابط و مقررات مصوب هیأت امناء؛
- ۳- اداره شورای نخبگان؛
- ۴- تأمین ساز و کار لازم جهت عملیاتی کردن ایده های نخبگان؛
- ۵- هماهنگی و هدایت مراکز علمی، اجرایی، تولیدی، خدماتی (دولتی و غیردولتی) برای جذب و به کارگیری نخبگان کشور؛
- ۶- پیشنهاد اصلاح و یا تغییر در مواد اساسنامه به هیأت امناء و پس از تأیید هیأت امناء جهت تصویب در شورای عالی انقلاب فرهنگی؛
- ۷- برنامه ریزی برای تقویت روحیه و انگیزه های دینی، اخلاقی و ملی نخبگان در جهت خدمت به کشور؛
- ۸- ارایه گزارش سالانه از فعالیت های بنیاد به شورای عالی انقلاب فرهنگی؛
- ۹- اطلاع رسانی مناسب و سالیانه به افکار عمومی در مورد فعالیت های بنیاد؛
- ۱۰- نصب و عزل کارکنان بنیاد، تعیین حقوق و دستمزد آنان طبق مقررات و آیین نامه استخدامی بنیاد که به تصویب هیأت امناء می رسد؛
- ۱۱- حفظ و حراست اموال و دارایی های منقول و غیرمنقول بنیاد؛
- ۱۲- تهیه گزارش عملکرد سالانه بنیاد و ارایه آن به هیأت امناء برای بررسی؛
- ۱۳- نمایندگی بنیاد در کلیه مراجع اداری و قضایی با حق توکیل به غیر برای استیفای حقوق بنیاد در حدود مقررات؛
- ۱۴- ارایه ترازنامه و صورت منابع و مصارف ترکیبی سالانه هیأت امناء برای تصویب.

## ماده ۱۲- شورای نخبگان

شورای نخبگان شورای علمی بنیاد است که ترکیب اعضای آن متشکل از رییس بنیاد (رییس شورا)، قائم مقام و معاونان بنیاد و ۷ نفر عضو اصلی می باشد که از میان نخبگان با پیشنهاد هیأت امناء و تأیید رییس هیأت امناء و حکم رییس بنیاد به مدت ۵ سال منصوب می گردند. شرایط و ویژگی اعضای شورای نخبگان و وظایف آن توسط هیأت امناء تعیین می گردد.

### فصل سوم - امور مالی و اداری

**ماده ۱۳-** بودجه بنیاد از محل کمک‌های پیش‌بینی شده در ردیف‌های بودجه سالیانه کل کشور و کمک‌ها و هدایای اشخاص حقیقی و حقوقی اعم از دولتی و غیردولتی تأمین می‌شود.

**تبصره ۱-** بنیاد می‌تواند از محل منافع حاصل از تمامی موقوفات در نظر گرفته شده برای امور نخبگان برای برنامه‌های حمایتی و هدایتی خود استفاده نماید.

**تبصره ۲-** دستگاه‌های اجرایی می‌توانند در قالب مقررات قانونی مورد عمل قسمتی از اعتبارات سالیانه خود را جهت کمک به بنیاد اختصاص دهند.

**ماده ۱۴-** بنیاد نخبگان براساس آیین‌نامه‌ها و مقررات اداری، مالی، استخدامی و تشکیلاتی خاص مصوب هیأت امناء که به تأیید رئیس هیأت امناء می‌رسد، بدون الزام به رعایت قانون محاسبات عمومی، قانون مدیریت خدمات کشوری<sup>۱</sup> و سایر قوانین و مقررات عمومی، اداری، مالی و استخدامی اداره خواهد شد.

### فصل چهارم - مقررات متفرقه

**ماده ۱۵-** محل اصلی بنیاد در تهران است و علاوه بر آن با تصویب هیأت امناء می‌تواند نمایندگی‌هایی در داخل و یا خارج از کشور داشته باشد.

**ماده ۱۶-** اموال منقول و غیرمنقول و حقوق و سایر امکانات بنیاد متعلق به دولت است که در صورت انحلال بنیاد به نهاد ریاست جمهوری تحویل خواهد شد. اساسنامه فوق مشتمل بر یک مقدمه، ۴ فصل، ۱۶ ماده و ۹ تبصره در جلسه ۵۶۲ مورخ ۸۴/۳/۱۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید.

رئیس جمهور و رئیس شورای عالی انقلاب فرهنگی - سید محمد خاتمی

## آیین‌نامه احراز استعدادهای برتر و نخبگی مصوب جلسه ۵۸۹ مورخ ۱۳۸۵/۶/۱۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی

### مقدمه

به منظور تحقق بخشیدن به تاکید مقام معظم رهبری در «استفاده صحیح و مناسب از ظرفیت‌های علمی نخبگان در راستای توسعه همه‌جانبه کشور» و در اجرای ماده ۴ اساسنامه بنیاد ملی نخبگان درباره «تعریف نخبه و احراز استعدادهای برتر و نخبگی افراد» آیین‌نامه احراز استعدادهای برتر و نخبگی تصویب می‌شود. در این آیین‌نامه «بنیاد ملی نخبگان کشور» به‌اختصار «بنیاد» و دو وزارتخانه «علوم، تحقیقات و فناوری» و «بهداشت، درمان و آموزش پزشکی» به‌اختصار «وزارتین علوم و بهداشت» نامیده می‌شود.

### ماده ۱- هدف

منطقی کردن و تعریف شاخص‌های علمی، استانداردسازی معیارها و فرایندهای شناسایی و معرفی نخبگان و استعدادهای برتر هر بخش.

### ماده ۲- تعریف نخبه و استعداد برتر

۱-۲- «نخبه» به استناد ماده ۴ اساسنامه بنیاد به فرد برجسته و کارآمدی اطلاق می‌شود که اثرگذاری وی در تولید و گسترش علم و هنر و فناوری و فرهنگ‌سازی و مدیریت کشور محسوس باشد و هوش، خلاقیت، کارآفرینی و نبوغ فکری وی در راستای تولید و گسترش دانش و نوآوری موجب سرعت بخشیدن به رشد و توسعه علمی و اعتلای جامعه انسانی کشور گردد.

۲-۲- «استعداد برتر» به فردی اطلاق می‌شود که به صورت بالقوه نخبه بوده ولی هنوز زمینه‌های لازم برای شناسایی کامل و یا بروز استعدادهای ویژه او فراهم نشده است.

**تبصره ۱-** تعاریف فوق شامل استعدادهای برتر و نخبگان بخش‌های مختلف از قبیل علمی و فناوری، آموزشی، فرهنگی، اجتماعی، هنری و مدیریتی می‌باشد.

**تبصره ۲-** تعریف و شرایط احراز نابغگی و نحوه حمایت از نوابغ توسط بنیاد پیشنهاد و پس از تصویب هیأت امناء به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌رسد.

**تبصره ۳-** استعداد برتر و نخبگی یک فرآیند پویا است و می‌بایست تداوم شرایط در دوره‌های زمانی مشخص در احراز نخبگی معیار قرار گیرد.

### **ماده ۳- فرایند احراز استعداد برتر و نخبگی در حوزه‌های مختلف**

۳-۱- در تعیین و احراز شرایط نخبگی، فرآیندهای تعریف و تجربه شده توسط نهادهای برگزیننده نخبگان هر بخش پذیرفته شده و با جهت‌گیری علمی و عقلایی سیاست‌های موجود هماهنگ و معیارهای وضع شده عنداللزوم تقویت و یا اصلاح می‌گردد.

۳-۲- آیین‌نامه‌های موجود برای تعیین بهترین‌ها در بخش‌های مختلف با رویکرد تقویتی مورد اصلاح و تصویب بنیاد قرار خواهد گرفت.

### **ماده ۴- شرایط احراز استعدادهای برتر و نخبگی**

افرادی که دارای یکی از ویژگی‌های زیر باشند، استعداد برتر یا نخبه شناخته می‌شوند.

۴-۱- برگزیدگان المپیادهای علمی معتبر داخلی و جهانی

الف) نفرات اول تا سوم المپیادهای معتبر جهانی و بین‌المللی دانش‌آموزی با تأیید وزارت آموزش و پرورش به‌عنوان نخبه؛

ب) راه‌یافتگان مرحله نهایی المپیادهای معتبر جهانی بین‌المللی دانش‌آموزی با تأیید وزارت آموزش و پرورش به‌عنوان استعداد برتر؛

ج) نفرات اول تا سوم المپیادهای معتبر بین‌المللی دانشجویی با تأیید وزارتین علوم و بهداشت به‌عنوان نخبه؛

د) نفرات اول تا سوم المپیادهای معتبر علمی دانشجویی کشور با معرفی وزارتین علوم و بهداشت به‌عنوان استعداد برتر؛

ه) نفرات اول تا سوم المپیادهای معتبر علمی دانش‌آموزی کشور با معرفی وزارت

آموزش و پرورش به عنوان استعداد برتر.

#### ۲-۴- برگزیدگان از میان آزمون های سراسری

الف) برگزیدگان از میان رتبه های برتر آزمون های سراسری مقطع کارشناسی از میان ۱۰۰ نفر اول برای رشته های ریاضی و فیزیک، ۵۰ نفر اول برای رشته های علوم تجربی، ۵۰ نفر اول برای رشته های علوم انسانی و ۲۰ نفر اول برای رشته های هنر به عنوان استعداد برتر.

#### ۳-۴- مخترعان و مکتشفان

الف) برگزیدگان مسابقات و جشنواره های علمی معتبر داخلی و خارجی از قبیل جشنواره بین المللی خوارزمی، جشنواره جوان خوارزمی و جشنواره علوم پزشکی رازی با معرفی وزارتین علوم و بهداشت و تأیید بنیاد به عنوان استعداد برتر؛  
ب) برگزیدگان از میان مخترعان و مکتشفان ایرانی که اختراع و اکتشاف آنان در مراجع ذی صلاح داخلی و یا خارجی به ثبت رسیده باشد به عنوان استعداد برتر (بنیاد تعیین کننده مراجع ذی صلاح است).

**تبصره-** جشنواره ها و مسابقات علمی با تأیید وزارتین علوم و بهداشت و در موارد خاص با تأیید بنیاد معتبر شناخته می شود.

#### ۴-۴- دانش آموختگان

برگزیدگان از میان نفرات اول دانش آموخته رشته های دانشگاهی (کارشناسی و بالاتر) داخل کشور و حوزه های علمیه (سطح یک و بالاتر) با معرفی «وزارتین علوم و بهداشت» و «مدیریت حوزه علمیه قم و خراسان» به عنوان استعداد برتر.

#### ۵-۴- برترین های مسابقات علوم قرآنی

برگزیدگان نفرات اول تا سوم مسابقات معتبر قرآنی داخلی و بین المللی با تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان استعداد برتر.

**تبصره-** تشخیص اعتبار مسابقه با بنیاد است.

#### ۶-۴- شخصیت های برجسته علمی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور

الف) برگزیدگان از میان محققان ایرانی که براساس معیارهای مؤسسات معتبر اطلاعات علمی بین المللی و داخلی به لحاظ تعداد ارجاعات به مقالات آنها و یا سایر شاخص های مرتبط به عنوان پژوهشگران و دانشمندان ملی و بین المللی قرار گرفته اند، با

معرفی وزارتین علوم و بهداشت به‌عنوان نخبه؛

ب) برگزیدگان از میان افرادی که برای حل مشکلات ملی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور راهکارهای مناسبی ارائه کرده‌اند و این راهکارها تجربه شده و نتایج حاصل از آن به تأیید مراجع ذی‌ربط رسیده باشد، با انتخاب بنیاد به‌عنوان استعداد برتر؛  
ج) برگزیدگان از میان افرادی که در هر یک از رشته‌ها و گروه‌های علمی اعم از علوم انسانی و معارف اسلامی، علوم پایه، فنی مهندسی، پزشکی، کشاورزی و هنر، نظریه یا تئوری جدید ارائه کرده و از سوی مراجع معتبر ملی و بین‌المللی مربوطه، تأثیرگذار شناخته شده باشد به‌عنوان استعداد برتر (تشخیص مراجع معتبر با بنیاد است)؛

د) برگزیدگان از میان مؤلفان و مترجمان کتب، نویسندگان مقالات، واعظان و شاعران که آثار فاخر ایشان دارای نقش مهم و تأثیر ویژه در توسعه مرزهای دانش و فناوری یا تربیتی و اخلاقی در حوزه مربوط بوده است، به‌عنوان استعداد برتر (تشخیص مراجع معتبر با بنیاد است).

#### ۴-۷- آفرینندگان آثار بدیع و ارزنده ادبی و هنری

برگزیدگان از میان آفرینندگان آثار بدیع و ارزنده هنری در حوزه‌های موسیقی، نقاشی، هنرهای تجسمی، هنرهای نمایشی، معماری و غیره با معرفی مراجع معتبر و انتخاب بنیاد به‌عنوان استعداد برتر (تشخیص مراجع معتبر با بنیاد است).

#### ۴-۸- اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی و فناوری

الف) برگزیدگان از میان اعضای هیأت علمی که در مراتب دانشگاهی کار ممتاز و شاخصی را انجام داده‌اند به‌عنوان استعداد برتر؛

ب) برگزیدگان از میان اساتید نمونه و ممتاز در سطح کشور براساس ضوابط وزارتین علوم و بهداشت به‌عنوان استعداد برتر؛

ج) برگزیدگان از میان پژوهشگران نمونه کشوری براساس ضوابط وزارتین علوم و بهداشت به‌عنوان استعداد برتر.

#### ۴-۹- مدرسین و محققین علوم حوزوی

الف) برگزیدگان از میان مدرسین حوزه‌های علمیه کشور که تدریس می‌نمایند، براساس ضوابط شورای عالی حوزه علمیه قم به‌عنوان استعداد برتر؛

## بخش هفتم: پژوهشی / ۲۵۱

ب) برگزیدگان از میان محققین برتر حوزوی با معرفی شورای عالی حوزه علمیه قم به عنوان استعداد برتر.

**تبصره ۱-** در مواردی که برای «برگزیدگان» مرجع ذکر نشده است، مرجع گزینش بنیاد است.

**تبصره ۲-** بنیاد می تواند از میان برگزیدگان به عنوان «استعدادهای برتر» افرادی را به عنوان «نخبه» معرفی نماید.

**ماده ۵-** پیشنهاد استعداد برتر و نخبگی می تواند هم از سوی افراد واجد شرایط و هم از سوی نخبگان و استعدادهای برتر شناخته شده و هم از سوی نهادها و سازمان ها به بنیاد صورت گیرد.

**ماده ۶-** نحوه حمایت از استعدادهای برتر و نخبگان و سایر موارد براساس آیین نامه ها و ضوابطی خواهد بود که مطابق بند ۱۱ ماده ۹ اساسنامه بنیاد توسط هیأت امنای بنیاد ملی نخبگان پیشنهاد و به تصویب می رسد.

**ماده ۷-** موارد خاص و همچنین موارد پیش بینی نشده یا دارای ابهام در شرایط احراز استعدادهای برتر و نخبگی و مراجع تأیید کننده بنا به تصویب هیأت امنای بنیاد ملی نخبگان خواهد بود.

**ماده ۸-** این آیین نامه در ۸ ماده و ۷ تبصره در جلسه ۵۸۹ مورخ ۸۵/۶/۱۴ به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسید و هرگونه تغییر در مفاد آن منوط به پیشنهاد هیأت امنای بنیاد ملی نخبگان کشور و تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی خواهد بود.

رییس جمهور و رییس شورای عالی انقلاب فرهنگی - محمود احمدی نژاد

## سیاست‌ها و راهکارهای کاهش مهاجرت نخبگان مصوب جلسه ۵۱۹ مورخ ۱۳۸۲/۳/۲۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی

شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ۵۱۹ مورخ ۱۳۸۲/۳/۲۷ سیاست‌ها و راهکارهای کاهش مهاجرت نخبگان را به این شرح تصویب کرد:

### ۱- سیاست‌های کاهش روند مهاجرت نخبگان و متخصصان از کشور

- ۱-۱- ساماندهی شیوه‌های جذب و استخدام هزینه‌بگیرها در نظام آموزش عالی کشور.
- ۲-۱- ارایه امکانات ویژه به نخبگان.
- ۳-۱- ارایه اطلاعات بیشتر به نخبگان درباره ظرفیت‌ها و توانمندی‌های علمی و پژوهشی کشور.
- ۴-۱- توسعه ظرفیت و افزایش سطح آموزش‌ها و دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتری بر مبنای نیازهای توسعه کشور.
- ۵-۱- تحکیم مناسبات و علایق اجتماعی و عاطفی نخبگان با علایق دینی و ملی.
- ۶-۱- تلاش در جهت پاسداشت منزلت اجتماعی نخبگان و متخصصان و نهادینه شدن تولید فکر و اندیشه به ارزش عمومی در جامعه.
- ۷-۱- تعمیق اندیشه‌ها و باورهای دینی در میان نخبگان و متخصصان.
- ۸-۱- تقویت تعاملات و ارتباطات بین دانشمندان و پژوهشگران و تقویت انجمن‌های علمی.

۹-۱- تدوین مقررات تسهیل کننده در امر کارآفرینی برای صاحبان تخصص.

### ۲- سیاست‌های بازگشت نخبگان و متخصصان به کشور

- ۱-۲- عنایت به منزلت اجتماعی نخبگان و متخصصان و اطلاع‌رسانی به آنان از نیازها و امکانات علمی کشور و دعوت از ایشان برای بازگشت به کشور.
- ۲-۲- جمع‌آوری آمار کمی و کیفی متخصصان ایرانی مقیم خارج.

## بخش هفتم: پژوهشی / ۲۵۳

۳-۲- جمع‌آوری برنامه‌های پژوهشی و نیازهای تخصصی و ظرفیت‌های استعدادی مراکز علمی و صنعتی بخش دولتی و خصوصی.

۴-۲- برگزاری نشست‌های علمی منطقه‌ای بین دانشمندان و مسؤولین برای دستیابی به روش‌های واقعی در جهت بازگشت نخبگان به کشور.

۵-۲- اعطای اعتبارات و تسهیلات به مراکزی که بتوانند با امکانات و برنامه‌های خود زمینه جذب نخبگان و متخصصان خارج از کشور را فراهم نمایند.

### ۳- سیاست‌های استفاده از توان تخصصی نخبگان و متخصصان خارج از

#### کشور

۱-۳- جمع‌آوری آمار و ارقام مستند از تعداد نخبگان و متخصصان و توان آنها در زمینه‌های مختلف علوم.

۲-۳- شناسایی نیازهای اساسی و حیاتی مراکز علمی، دانشگاهی و صنعتی کشور.

۳-۳- انعقاد قرارداد با نخبگان و متخصصان برای هدف‌های آموزشی، راه‌اندازی طرح‌ها و پشتیبانی علمی از طرح‌های پژوهشی.

۴-۳- استفاده از توانایی‌های نخبگان مهاجر (از راه دور) با استفاده از فناوری نوین اطلاعاتی و بهره‌مندی از محیط الکترونیکی و رایانه‌ای به‌عنوان مکمل دانشگاه‌های کشور.

### ۴- دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط و تهیه دستورالعمل‌ها

۱-۴- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف‌اند در ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این مصوبه، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی سیاست‌ها و راهکارهای فوق را تهیه و ابلاغ کنند.

۲-۴- نهادها و دستگاه‌های زیر موظف‌اند درخصوص موارد تعیین شده با وزارتخانه‌های فوق همکاری نمایند.

۱-۲-۴- وزارت آموزش و پرورش درخصوص بندهای ۱-۶ و ۲-۱.

۲-۲-۴- وزارت امور خارجه و سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی درخصوص بندهای ۲-۲ و ۳-۱.

۳-۲-۴- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی درخصوص بندهای ۱-۱، ۲-۲، ۱-۶ و ۲-۵.

۴-۲-۴- سازمان صدا و سیما درخصوص بندهای ۱-۳ و ۱-۶.

۲۵۴ / مجموعه قوانین و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۴-۲-۵- نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها درخصوص بندهای ۱-۵ و ۱-۷.

۴-۲-۶- شورای پژوهش‌های علمی کشور درخصوص بند ۱-۴.

۴-۲-۷- شورای اشتغال درخصوص بند ۱-۹.

۴-۳- هیأت نظارت و بازرسی موظف به پی‌گیری و نظارت بر اجرای این سیاست‌ها و راهکارها و آرایه گزارش به شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌باشد.

رییس جمهور و رییس شورای عالی انقلاب فرهنگی - سید محمد خاتمی

## راهکارهای بهبود وضعیت نخبگان و استعدادهای برتر

مصوب جلسه ۷۰۶ مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۱۱

### شورای عالی انقلاب فرهنگی

۱- بنیاد ملی نخبگان می‌تواند براساس ضوابط و معیارهای مصوب وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی هر ساله تعدادی از دانش‌آموختگان کارشناسی ارشد را به‌صورت مازاد بر سهمیه دانشگاه و بدون آزمون ورودی متمرکز به دانشگاه‌ها معرفی و بورس نماید.

۲- دبیرخانه جذب نخبگان (ذیل هیأت‌عالی جذب) مستقر در بنیاد ملی نخبگان، مسئولیت بررسی فرآیند جایابی و جذب و معرفی نخبگان را داشته و هیأت‌های جذب هیأت علمی دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها، موظفند بعد از تأیید صلاحیت عمومی معرفی‌شدگان توسط هیأت مرکزی جذب، ظرف مدت حداکثر دو ماه نتیجه بررسی تقاضای جایابی بورس و استخدام افراد معرفی‌شده را همراه با اقامه دلیل به دبیرخانه جذب نخبگان اعلام نمایند.

۳- بنیاد ملی نخبگان مکلف است جهت تسهیل جذب و کارآمدی نخبگان و استعدادهای برتر نسبت به تهیه آیین‌نامه مربوطه و بازنگری و اصلاح بعضی از بندهای قوانین و مقررات از قبیل قانون مدیریت خدمات کشوری و ...، ظرف مدت حداکثر سه ماه، جهت بررسی و تصویب در مراجع مربوطه اقدام نماید.

۴- برای جذب و فراهم شدن بسترهای اشتغال و کارآفرینی دانش‌آموختگان تحصیلات تکمیلی در بخش خصوصی و شرکت‌های دانش‌بنیان، بسته‌های حمایتی تدوین و جهت تصویب به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه خواهد شد.

۵- بودجه لازم جهت خرید تجهیزات آزمایشگاهی دانشگاه‌های نخبه‌پذیر (ترجیحاً از تولیدات داخلی) به میزان ۲۰۰۰ میلیارد ریال، در قالب بودجه سال ۱۳۹۱ پیش‌بینی

شده تا پس از تصویب، طبق نظارت بنیاد ملی نخبگان و براساس برنامه ارایه شده از سوی دانشگاه و تأیید بنیاد نسبت به خرید تجهیزات مزبور اقدام گردد.

۶- وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظفند نسبت به تعیین رتبه‌بندی و استانداردهای رفاهی و زیرساختی آموزشی و پژوهشی دانشگاه‌های کشور ظرف مدت شش ماه اقدام و نتیجه را به شورای عالی انقلاب فرهنگی جهت بررسی و تصویب ارایه نمایند.

تبصره- پس از این تاریخ هرگونه افزایش کمی و تعیین ظرفیت در دوره‌های تحصیلات تکمیلی برای دانشگاه‌های نخبه‌پذیر منوط به رعایت این استاندارد می‌باشد.

۷- بنیاد ملی نخبگان به‌عنوان متولی اصلی سیاست‌گذاری و مدیریت امور نخبگان و استعداد‌های برتر و ماهیتاً به‌عنوان مؤسسه پژوهشی محسوب می‌شود و سایر نهادهای ذی‌ربط موظف به همکاری در اجرای سیاست‌ها و مقررات و همچنین برنامه‌ریزی و بودجه‌ریزی در خصوص مصوبات آن می‌باشند.

۸- مصوبات هیأت امنای بنیاد ملی نخبگان که توسط رئیس جمهور ابلاغ می‌شود، برای نهادهای ذی‌ربط لازم‌الاجرا خواهد بود.

این مصوبه در ۸ بند و یک تبصره در جلسه ۷۰۶ مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۱۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید.

رئیس جمهور و رئیس شورای عالی انقلاب فرهنگی - محمود احمدی‌نژاد

## سند راهبردی کشور در امور نخبگان مصوب جلسه ۷۱۹ مورخ ۹۱/۷/۱۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی

مصوبه «سند راهبردی کشور در امور نخبگان» که بنا به تفویض شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ۲۴۸ مورخ ۹۱/۷/۱۱ شورای معین شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسیده است، به شرح ذیل برای اجرا ابلاغ می‌شود:

### فصل ۱- تعاریف مفاهیم مرتبط با نخبگی

۱- **نخبه:** به فردی برجسته و کارآمد اطلاق می‌شود که در خلق و گسترش علم، فناوری، هنر، ادب، فرهنگ و مدیریت کشور در چارچوب ارزش‌های اسلامی اثرگذاری بارز داشته باشد و همچنین فعالیت‌های وی بر پایه هوش، خلاقیت، انگیزه و توانمندی‌های ذاتی از یک سو و خبرگی، تخصص و توانمندی‌های اکتسابی از سوی دیگر، موجب سرعت بخشیدن به پیشرفت و اعتلای کشور شود.

۲- **صاحب استعداد برتر:** به فردی اطلاق می‌شود که با توجه ویژگی‌های ذاتی خود امکان رسیدن به مرحله نخبگی را داراست ولی هنوز زمینه‌های لازم برای شناسایی کامل و بروز استعدادهای ویژه او فراهم نشده است.

۳- **فعالیت نخبگانی:** فعالیتی است آگاهانه، خلاقانه و نوآورانه با اثرگذاری محسوس بر پیشرفت کشور در حوزه‌های مختلف از قبیل: علم، فناوری، هنر، ادب، فرهنگ و مدیریت با تأکید بر شناخت مسایل و مشکلات کشور.

۴- **گروه نخبه:** هر یک از گروه‌ها، سازمان‌ها و نهادهایی که در مقایسه با سایر هویت‌های مشابه، توانمندی انجام فعالیت‌های نخبگانی را دارا هستند.

۵- **گروه استعداد برتر:** هر یک از گروه‌ها، سازمان‌ها یا نهادهایی که استعداد

کسب توانمندی‌های ویژه‌ای را دارد ولی برای تبدیل آنها به گروه نخبه، باید حمایت‌ها و برنامه‌ریزی‌های لازم صورت پذیرد.

- ۶- **اجتماع نخبگانی:** شامل افراد یا گروه‌هایی است که به تشخیص بنیاد ملی نخبگان، توانمندی‌های بالقوه یا بالفعل انجام فعالیت‌های نخبگانی را دارا هستند؛ بنابراین شامل همه افراد و گروه‌های نخبه و صاحب استعداد برتر است.
- ۷- **نظام نخبگانی:** شامل مجموعه بخش‌های مختلف کشور مشتمل بر نقش آفرینان، نهادها، قوانین، سازوکارها و روندهایی است که بر «فعالیت‌های نخبگانی» و «اجتماع نخبگانی» به صورت مستقیم اثرگذارند.

## فصل ۲- چشم‌انداز و اهداف کلان

### چشم‌انداز

جامعه نخبگانی مطلوب، جامعه‌ای است پویا که در آن اجتماعات نخبگانی در چارچوب ارزش‌های اسلامی- ایرانی و مبتنی بر اقتضائات نظام جمهوری اسلامی ایران، فرصت رشد و شکوفایی حداکثری را بر پایه تنوع استعدادهای و توانمندی‌های خود به دست‌آورد و ضمن حل مسایل جامعه، تدبیر امور تحول آن را دست می‌گیرد.

### اهداف کلان

- با توجه به چشم‌انداز پیش گفته، هدف‌های کلان مدّ نظر این سند عبارتند از:
- ۱- ایجاد زمینه‌های شناسایی، رشد و شکوفایی حداکثری استعدادهای فردی و گروهی و ارتقای ابعاد معنوی و دینی آنها؛
  - ۲- تحقق نظام جامع «اخلاق نخبگی» مبتنی بر آموزه‌های اسلامی و تلاش برای ترویج آن، به منظور رشد اخلاقی و معرفتی اجتماع نخبگانی و مصون‌سازی آنان؛
  - ۳- رفع موانع فعالیت‌های نخبگانی، افزایش ظرفیت اجتماع نخبگانی و فرصت‌سازی مناسب براساس اصول عدالت و انصاف؛
  - ۴- وسعت بخشیدن به دایره نخبگی و بهره‌گیری حداکثری از توان اجتماع نخبگانی در مدیریت تحولات کشور در سطح ملی و بین‌المللی؛
  - ۵- مدیریت هدفمند گردش نخبگان و پیشگیری از خروج نخبگان از چرخه خدمت

به جامعه؛

- ۶- تبیین و تنظیم مسؤولیت‌ها و حقوق متقابل اجتماع نخبگانی و جامعه و افزایش حس دلبستگی ملی آنان در چارچوب گفتمان نظام‌اسلامی؛
- ۷- زمینه‌سازی شناخت و همکاری متقابل نخبگان مسلمان در سراسر جهان به‌منظور تحقق بین‌الملل اسلامی و برپایی تمدن نوین اسلامی؛
- ۸- جذب نخبگان در سطح جهانی.

### فصل ۳- راهبردهای کلان و اقدام‌های ملی

برای تحقق اهداف کلان، نظام نخبگانی وظیفه «شناسایی و هدایت»، «توانمندسازی»، «زمینه‌سازی برای اثرگذاری» اجتماع نخبگانی و نیز «سیاست‌گذاری و مدیریت» و «توسعه زیر ساخت‌های لازم» را بر عهده دارد.

**راهبرد کلان ۱- استقرار نظام شناسایی و هدایت اجتماعات نخبگانی**

**راهبرد ملی ۱- تنوع‌بخشی در تعریف سطوح، حوزه‌های فعالیت‌های نخبگانی و روش‌های شناسایی آنها**

#### اقدام‌های ملی

- ۱- بازنگری و بازتعریف ضوابط و مقررات مربوط به فرایندهای شناسایی، جذب و پشتیبانی از اجتماع نخبگانی در دستگاه‌های مسؤول با تأکید بر رصد فعالیت نخبگانی؛
- ۲- توسعه سازوکارهای اعتباردهی، اعتبارسنجی، رتبه‌بندی و ارتقای «نهادهای تخصصی- حرفه‌ای» کشور براساس ضوابط، مقررات و استانداردهای عمومی مورد تأیید بنیاد ملی نخبگان؛

۳- تمهید شرایط و تنظیم استانداردها، نظام‌نامه‌ها، ضوابط و مقررات برای مشارکت بیشتر بخش غیردولتی در تأسیس و فعالیت مدارس، مراکز آموزشی تخصصی و نهادهای نخبه‌پرور در حوزه‌های مختلف و با روش‌ها و محتوای درسی متنوع؛

- ۴- توسعه و تنوع‌بخشی به جشنواره‌ها و رقابت‌ها در زمینه‌ها و سطوح مختلف با مشارکت نهادهای تخصصی- حرفه‌ای به‌ویژه نهادهای حوزوی و دانشگاهی.

**راهبرد ملی ۲- هدایت صاحبان استعدادها برتر با استفاده از توانمندی‌های**

بخش‌های دولتی و غیردولتی

### اقدام‌های ملی

- ۱- استقرار نظام شناسایی و هدایت استعدادهای برتر با روش‌های مربی محور، مرحله‌ای و نامحسوس، با تأکید همزمان بر سه وجه آموزشی، تربیتی و پژوهشی؛
- ۲- برنامه‌ریزی برای ارتقای سطح کیفی آموزش‌های مدرسه‌ای (در همه دوره‌های تحصیلی) به‌منظور پرورش خلاقیت، مهارت حل مسئله، آداب و مهارت‌های زندگی در دانش‌آموزان؛
- ۳- توسعه آموزش‌های خاص «برون‌مدرسه‌ای» از طریق گسترش مراکز آموزشی، تربیتی و پژوهشی در حوزه‌های متنوع مورد علاقه دانش‌آموزان؛
- ۴- برنامه‌ریزی برای ارتقای سطح دانش و مهارت معلمان و مربیان مدارس و استادان حوزه و دانشگاه برای هدایت هدفمند صاحبان استعداد برتر از طریق برنامه‌های آموزشی کوتاه‌مدت و ترویجی؛
- ۵- تقویت و گسترش مشاوره‌های تحصیلی و افزایش آشنایی افراد با رشته‌های تحصیلی در آموزش متوسطه، دانشگاه و حوزه‌های علمیه به‌منظور انتخاب آگاهانه و هدفمند رشته‌های تحصیلی با تأکید ویژه بر رشته‌های علوم انسانی؛
- ۶- ارایه تسهیلات برای شکل‌گیری نهادهای مشاوره به افراد و گروه‌های نخبه و صاحبان استعدادهای برتر (از جمله مشاوره‌های معتمد حقوقی، کارآفرینی و روان‌شناسی مورد تأیید)؛
- ۷- گسترش اردوهای جهادی، بازدیدها و دوره‌های آموزشی و احیای دوره‌های کارورزی و کارآموزی اختیاری به‌منظور ارتقای شناخت اجتماع نخبگانی از نیازها و شرایط واقعی جامعه؛
- ۸- گسترش برنامه‌های پرورش دینی و فرهنگی اجتماع نخبگانی براساس استمرار در کار فرهنگی، آموزش‌های مربی محور، سیرهای مطالعاتی اعتقادی و توجه به وجوه جامع دین با استفاده از ظرفیت‌های دانشگاه‌ها، حوزه‌های علمیه، مساجد و مراکز فرهنگی کشور؛
- ۹- تدوین و اجرای برنامه‌های آموزشی، تشویقی و مشاوره ازدواج و گسترش و ترویج و تسهیل ازدواج مناسب به‌منظور تقویت بنیاد خانواده در اجتماع نخبگانی؛

## بخش هفتم: پژوهشی / ۲۶۱

۱۰- تدوین و اجرای برنامه‌های آموزشی و مشاوره برای خانواده‌های صاحبان استعداد برتر به منظور افزایش آگاهی و مهارت آنان برای تربیت، هدایت و تعامل با فرزندان خود؛

۱۱- ایجاد و گسترش پارک‌های آموزشی و تقویت و ساماندهی فرایند طراحی، تولید و توزیع وسایل بازی کودکان به منظور پرورش خلاقیت و مهارت حل مسأله در کودکان با تکیه بر فرهنگ اسلامی- ایرانی و رعایت استانداردهای سلامت و ایمنی.

**راهبرد کلان ۲- توانمندسازی اجتماعات نخبگانی در چارچوب گفتمان اسلامی-**

ایرانی

**راهبرد ملی ۱- پشتیبانی تدریجی، مشروط و متنوع براساس انجام فعالیت‌های**

نخبگانی و میزان رشد در مسیر نخبگی

### اقدام‌های ملی

۱- ایجاد فرصت فعالیت برای صاحبان استعدادهای برتر و نخبگان در مناطق مختلف

با ایجاد سازوکارهای حمایتی در زمینه‌های آموزشی، پژوهشی و مهارتی و نیز حمایت از توسعه فعالیت بنیادهای خیریه علمی، فرهنگی و اجتماعی و نظارت بر آنها؛

۲- حمایت از دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و مراکز علمی حوزوی برای افزایش پذیرش استعدادهای برتر با رعایت استانداردهای آموزشی، پژوهشی و رفاهی؛ و نظارت مستمر به منظور حفظ و ارتقای کیفیت تحصیلات تکمیلی در کشور؛

۳- ساماندهی و گسترش پشتیبانی‌های مستقیم و غیرمستقیم مادی به اجتماع نخبگانی در قالب بورس، جایزه‌های مقطعی و پژوهانه از سوی سازمان‌های دولتی، بخش خصوصی و نهادهای عمومی (وقف و خیریه) منطبق با پایش پیشرفت مرحله‌ای و اثرگذاری آنان؛

۴- برنامه‌ریزی برای ارایه خدمات مورد نیاز برای انجام فعالیت‌های فردی و گروهی به منظور تسهیل حرکت در مسیر نخبگی (مانند تأمین منابع علمی و اطلاعاتی، فراهم کردن امکانات مورد نیاز پژوهشی و آموزشی مربوط به تولید، ثبت، انتشار و ارایه محصولات)؛

۵- تلاش برای رفع خلأهای قانونی و اجرایی نظام مالکیت فکری در حوزه انتشارات

علمی، هنری، فرهنگی و فنی و ایجاد ساز و کارهای لازم برای توسعه فعالیت‌های

نخبگانی در زمینه‌های علمی، فناوریانه، حوزوی، ادبی، هنری، فرهنگی، اجتماعی و مدیریتی.

**راهبرد ملی ۲-** زمینه‌سازی برای پرورش افراد نخبه و شکل‌گیری گروه‌های نخبه در جامعه

### اقدام‌های ملی

۱- تبیین و تدوین نظام معرفتی و فلسفی برای نخبگان و اهتمام به رشد و ارتقای معرفتی آنان؛

۲- ساماندهی و توسعه هسته‌های فعال دانشجویی، رصد دائمی و پشتیبانی هدفمند و مرحله‌ای از آنها با هدف تبدیل این هسته‌ها به گروه‌های نخبه؛

۳- حمایت از متشکل شدن دانشجویان و دانش‌آموزان فعال در حوزه‌های مختلف علمی، اجتماعی، فناوریانه، فرهنگی، قرآنی و هنری در قالب پژوهشکده‌های دانشجویی و پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی، انجمن‌های علمی، کانون‌های فرهنگی-هنری، تشکلهای نخبگانی و مانند آن با رعایت ضوابط و مقررات جاری کشور و با تأکید بر سهولت تأسیس گروه، ضابطه‌مندی و مسئولیت‌پذیری، نظارت و پایش مستمر، و پشتیبانی مرحله‌ای و تدریجی از آنها؛

۴- تلاش برای رفع موانع جذب و افزایش جذابیت حضور اجتماع نخبگانی در حوزه‌های علوم انسانی، معارف اسلامی و علوم پایه؛

۵- برنامه‌ریزی کوتاه و بلندمدت برای توانمندسازی افراد و گروه‌های نخبه دارای توانمندی تولید محصولات و خدمات رقابتی و کیفی داخلی در حوزه‌هایی که نیاز کشور از محصولات خارجی تأمین می‌شود؛

۶- ایجاد و توسعه فن‌بازارهای تخصصی برای ارایه محصولات گروه‌های نخبه و ایجاد سازوکارهای قانونی و حمایتی برای تسهیل فرایندهای تجاری و غیرتجاری این بازارها با تأکید بر مشارکت بخش غیردولتی در تأسیس، توسعه و مدیریت آنها؛

۷- حمایت از توسعه صندوق‌های خطرپذیر برای تجاری‌سازی ایده‌های افراد و گروه‌های نخبه و رفع موانع تجاری‌سازی با ارایه مشاوره‌های حقوقی، مالی، بازاریابی و رتبه‌بندی شرکت‌های دانش‌بنیان و حمایت از ارایه خدمات متناسب با رتبه آنها؛

۸- تدوین مقررات برای معافیت تمامی یا بخشی از هزینه‌های مالیاتی گروه‌های

نخبه به منظور توسعه فعالیت‌های آنان و متناسب با کیفیت فعالیت‌ها؛

۹- شبکه‌سازی افراد و گروه‌های نخبه در حوزه‌های تخصصی و حول فعالیت‌های نخبگانی به منظور هم‌افزایی و همگرایی، تقویت همکاری، اشتراک دانش و اطلاعات، انجام کارهای مشترک؛

۱۰- تأسیس صندوق تضمین برای جبران دیرکرد پرداخت‌های دستگاه‌های دولتی در پروژه‌های مربوط به فعالیت‌های نخبگانی و نیز ارائه پشتیبانی‌های مورد نیاز به گروه‌های نخبه برای شرکت در مناقصه‌های مربوط به این فعالیت‌ها؛

۱۱- طراحی و استقرار شبکه اطلاعاتی مورد نیاز اجتماعات نخبگانی برای رفع نیاز آنان به استفاده از خدمات خارجی مشابه، شبکه‌سازی و هدایت فعالیت‌های نخبگانی.

**راهبرد کلان ۳-** زمینه‌سازی برای اثرگذاری افراد و گروه‌های نخبه در جامعه

**راهبرد ملی ۱-** برنامه‌ریزی برای اثرگذاری اجتماع نخبگانی در جامعه با تأکید بر دیدگاه «نهادمحوری» و «غیرمتمرکز»

#### اقدام‌های ملی

۱- گسترش تعامل سطوح مختلف حاکمیتی با کانون‌های تفکر نخبگانی به منظور مشارکت آنها در امور مسأله‌شناسی دستگاه‌های اجرایی و حضور فعال نخبگان در فرایند آینده‌نگاری، تصمیم‌سازی و برنامه‌ریزی در دستگاه‌ها. آیین‌نامه و دستورالعمل تحقق این بند توسط بنیاد ملی نخبگان ظرف مدت شش ماه تهیه و به تصویب کمیسیون دائمی هیأت امنای بنیاد ملی نخبگان خواهد رسید؛

۲- طراحی و ایجاد ساز و کارهای قانونی و انگیزشی برای استفاده بیشتر و وسیع‌تر از نخبگان در فرایندهای علمی، آموزشی، فرهنگی و مدیریتی دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و سایر نهادهای کشور؛

۳- ارزیابی و گسترش فعالیت‌های کرسی‌های نظریه‌پردازی و نقد و مناظره نخبگانی و برنامه‌ریزی برای تبدیل آنها به محل حضور و تعاملات فکری گسترده‌تر نخبگان و اندیشمندان؛

۴- ایجاد سازوکارهای تشویقی به منظور تسهیل فعالیت اجتماع نخبگانی در همه مناطق کشور به‌ویژه مناطق کم برخوردار؛

۵- ایجاد فرایندهای متنوع برای استفاده بهینه از فرصت «خدمت نظام‌وظیفه»

صاحبان استعدادهای برتر و نخبگان به منظور تمرکز بر حل مسایل اصلی دستگاه‌های مختلف با همکاری ستاد کل نیروهای مسلح.

**راهبرد ملی ۲-** تنظیم مقررات دولتی برای تسهیل فعالیت‌های نخبگانی در جامعه

#### اقدام‌های ملی

۱- اصلاح و تکمیل ضوابط و مقررات خریدهای دولتی و غیردولتی و ارایه سازوکارهای مالی و ضمانتی برای تسهیل خرید محصولات و خدمات داخلی حاصل از فعالیت‌های نخبگانی در چارچوب سیاست‌های اجرایی نقشه جامع علمی کشور؛

۲- حذف قید اجبار در داشتن شریک خارجی برای انجام پروژه‌های کلان ملی و پیشبرنده کشور و استفاده حداکثری از توان اجتماعات نخبگانی در اجرای این‌گونه پروژه‌ها، همراه با اطلاع‌رسانی عمومی، مناسب و به موقع؛

۳- زمینه‌سازی و حمایت از حضور رقابتی محصولات دانش‌بنیان و فرهنگی ناشی از فعالیت‌های نخبگانی در مجامع بین‌المللی علمی، فناوری و صنعتی و افزایش سهم کشور در بازارهای جهانی در چارچوب سیاست‌های اجرایی نقشه جامع علمی کشور.

**راهبرد ملی ۳-** ساماندهی نظام گزینش اصلح کارگزاران کشور از میان اجتماعات

نخبگانی

#### اقدام‌های ملی

۱- لحاظ کردن سوابق فعالیت‌های نخبگانی در شرایط احراز مدیریت‌های حاکمیتی مرتبط و اجرای آن براساس نظام ارتقای مرحله‌ای؛

۲- زمینه‌سازی برای شکل‌گیری و توسعه شرکت‌های «کارگزاری منابع انسانی متخصص» به منظور تأمین نیروی متخصص مورد نیاز نهادهای مختلف دولتی و خصوصی از میان نخبگان.

**راهبرد کلان ۴-** ارتقای نظام سیاست‌گذاری و مدیریت امور نخبگان

**راهبرد ملی ۱-** ارتقا و تثبیت نقش سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و مدیریت کلان

نهادهای حاکمیتی در نظام نخبگانی

#### اقدام‌های ملی

۱- نظارت بر دستگاه‌های دولتی در حوزه امور نخبگان و هماهنگی بین آنها توسط

بنیاد ملی نخبگان با هدف مدیریت استعدادها جهت بهره‌گیری از آنها در بخش‌های مختلف کشور؛

۲- ایجاد یک مدیریت واحد ستادی در وزارت آموزش و پرورش جهت برنامه‌ریزی نظام‌شناسایی، هدایت و آموزش استعدادهای برتر و هماهنگ با سیاست‌های کلان بنیاد ملی نخبگان؛

۳- ایجاد مرکز توانمندسازی برگزیدگان دانشجویی زیر نظر وزیر در وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به‌منظور توسعه فعالیت‌های دانشجویان صاحب استعدادها برتر در زمینه‌های مختلف، براساس سیاست‌های کلان بنیاد ملی نخبگان؛

۴- ایجاد سازوکار مناسب جهت افزایش تعامل بنیاد ملی نخبگان و فرهنگستان‌ها به‌منظور تسهیل شناسایی نخبگان هر حوزه و ایفای نقش مؤثرتر فرهنگستان‌ها؛

۵- ایجاد سازوکار لازم جهت افزایش تعامل بنیاد ملی نخبگان با نهادهای تخصصی- حرفه‌ای به‌ویژه انجمن‌های علمی، حرفه‌ای و حوزوی به‌منظور شناسایی، هدایت و توانمندسازی اجتماع نخبگانی.

**راهبرد ملی ۲- طراحی شاخص‌های ارزیابی و ضوابط نظارت بر نظام نخبگانی**

#### **اقدام‌های ملی**

۱- تصویب شاخص‌ها، استانداردها، ضوابط و مقررات لازم برای نظام نخبگانی در سطوح و حوزه‌های مختلف و نظارت مستمر بر حسن اجرای آن توسط بنیاد ملی نخبگان؛

۲- طراحی شاخص‌ها و معیارهای لازم برای اعتباردهی، اعتبارسنجی و رتبه‌بندی جشنواره‌ها و رقابت‌های نخبگانی توسط بنیاد ملی نخبگان و با همکاری وزارتخانه‌ها و نهادهای مسؤول؛

۳- ارزیابی و پایش مستمر نظام نخبگانی کشور و ارایه گزارش‌های دوره‌ای و سالیانه به شورای عالی انقلاب فرهنگی؛

۴- یکپارچه‌سازی پایگاه‌های اطلاعاتی موجود اجتماع نخبگانی کشور به‌منظور تولید اطلاعات و شواهد معتبر برای سیاست‌گذاری، با تولید بنیاد ملی نخبگان.

**راهبرد کلان ۵- توسعه زیرساخت‌های فرهنگی، پژوهشی و اطلاع‌رسانی مرتبط با**

#### نظام نخبگانی

**راهبرد ملی ۱-** ارتقای دلبستگی ملی نخبگان در چارچوب گفتمان انقلاب اسلامی و ترویج ارزش‌های اسلامی و فرهنگ کار در جامعه

#### اقدام‌های ملی

۱- ترویج فرهنگ انس با قرآن، معارف عترت (علیهم السلام) و اصول و ارزش‌های انقلاب اسلامی در بین اجتماع نخبگانی به‌منظور ارتقای بینش دینی و تعمیق انگیزه‌های معنوی در خدمت به جامعه؛

۲- آرایه مناسب و جذاب دستاوردهای فعالیت‌های نخبگانی با هدف ایجاد امید و انگیزه و نشان دادن فرصت و امکان انجام فعالیت‌های کلان و مؤثر در کشور؛

۳- آشنا ساختن اجتماع نخبگانی با جاذبه‌های طبیعی، زیارتی، فرهنگی و اجتماعی کشور به‌منظور ارتقای خودآگاهی ملی و حس دلبستگی به میهن و همچنین افزایش آگاهی از خدمات متقابل اسلام و ایران با تأکید بر جایگاه بی‌بدیل اسلام در شکل‌دهی به هویت ایرانی و ارتقای تمدن ایرانی؛

۴- تکریم نخبگان و الگوسازی از آنان برای صاحبان استعدادها برتر از طریق ترویج رموز موفقیت و زمینه‌سازی برای هدایت گروه‌ها و فعالیت‌های نخبگانی از سوی آنان، با تأکید بر امکان‌پذیری انجام فعالیت‌ها با امکانات موجود؛

۵- تولید برنامه‌های مختلف دیداری- شنیداری، نوشتاری و چندرسانه‌ای برای ارتقای سطح بینش عمومی در زمینه‌های ارزشمندی کار، احترام به جامعه و تعهد نسبت به فرهنگ و جامعه در اجتماعات نخبگانی؛

۶- ترویج نقشه جامع علمی کشور در سطوح مختلف اجتماع به‌ویژه در بین اجتماعات نخبگانی از طریق تقویت ارتباط نهادهای تخصصی- حرفه‌ای و گروه‌های نخبه با آموزش‌های عمومی، برنامه‌های صدا و سیما و غیره؛

۷- گسترش برنامه‌های تربیتی و آموزشی برای نهادینه کردن ارزش‌های اخلاق اسلامی و انضباط حرفه‌ای در میان اجتماع نخبگانی؛

۸- مشارکت و همکاری بنیاد ملی نخبگان با «کمیسیون اعطای نشان‌های دولتی ریاست جمهوری» به‌منظور پاسداشت نخبگان کشور.

**راهبرد ملی ۲-** ایجاد و ساماندهی زیرساخت‌های پژوهشی و اطلاع‌رسانی نخبگان

### اقدام‌های ملی

- ۱- تسهیل دسترسی آحاد اجتماع نخبگانی به زیرساخت‌های مطالعاتی و پژوهشی کشور از جمله سامانه‌های اطلاع‌رسانی، کتابخانه‌های تخصصی، آزمایشگاه‌ها و شبکه‌های آزمایشگاهی با محوریت بنیاد ملی نخبگان؛
  - ۲- ایجاد ارتباط سامانه‌های مدیریت اطلاعات تحقیقاتی (سمات) کشور با سامانه جامع اطلاعات نخبگانی با محوریت بنیاد ملی نخبگان؛
  - ۳- توسعه زیرساخت‌های اطلاع‌رسانی مناسب در اجتماعات و فعالیت‌های نخبگانی به‌منظور شبکه‌سازی هدفمند در این فعالیت‌ها با محوریت بنیاد ملی نخبگان.
- راهبرد ملی ۳- توسعه همکاری‌های بین‌المللی نخبگان به‌منظور ارتقای ظرفیت و سطح تأثیرگذاری آنان برای دستیابی به مرجعیت علمی کشور**

### اقدام‌های ملی

- ۱- ساماندهی و هدفمند کردن فرایند ادامه تحصیل صاحبان استعدادها برتری که ادامه تحصیل در خارج از کشور را انتخاب کرده‌اند به‌منظور توجه به اولویت‌های علم و فناوری کشور، حفظ ارتباط مستمر آنان با درون کشور، افزایش انگیزه برای بازگشت و آرایه مشاوره درباره آسیب‌های خروج؛
- ۲- گسترش هدفمند فرصت‌های مطالعاتی خارج از کشور برای صاحبان استعدادهای برتر و نخبگان براساس نیازها و اولویت‌های ملی و فراهم کردن شرایط میزبانی از محققان برجسته سایر کشورها (به‌ویژه نخبگان جهان اسلام) در کشور؛
- ۳- گسترش نظام‌مند همکاری‌های علمی، فناوریانه، فرهنگی و اجتماعی افراد و گروه‌های نخبه با هم‌تایان خارجی در اجرای طرح‌های مشترک بین‌المللی؛
- ۴- ایجاد سازوکارهای حقوقی و مالی برای همکاری‌های افراد و گروه‌های نخبه کشور در فعالیت‌های بین‌المللی؛
- ۵- ایجاد ارتباط بین افراد و گروه‌های نخبه ایرانی خارج از کشور با هم‌تایان خود در داخل و طراحی و استقرار بانک اطلاعاتی نخبگان ایرانی خارج از کشور به‌منظور بهره‌گیری از توانمندی‌های آنان در جهت رفع نیازهای کشور؛
- ۶- حمایت و به‌کارگیری نخبگان داخل و خارج کشور در تولید و ترویج علوم بومی مبتنی بر حکمت و اندیشه اسلامی در جهت نیل به مرجعیت علمی؛

۷- ایجاد سازوکارهای حمایتی و هدایتی برای نهادهای، انجمن‌ها و نشریه‌های علمی با هدف توسعه فعالیت‌های بین‌المللی (از قبیل اعطای بورس، برگزاری کنفرانس‌های بین‌المللی، انتشار نشریات بین‌المللی) و جذب نخبگان غیرایرانی به‌ویژه نخبگان جهان اسلام؛

۸- تعریف جایزه‌های ارزشمند بین‌المللی و نیز توسعه جشنواره‌ها و مسابقه‌های بین‌المللی به‌منظور جذب دانشمندان و نخبگان خارجی برای حضور و مشارکت در فعالیت‌های نخبگانی کشور؛

۹- برنامه‌ریزی و هماهنگی در مدیریت صیانت از افراد و گروه‌های نخبه با مأموریت: مشاوره و هدایت در امور بین‌المللی، تسهیل همکاری و مشارکت در فعالیت‌های نخبگانی در خارج از کشور، رصد و آرایه اطلاعات بازارهای بین‌المللی فناوری و حفظ امنیت فناوری کشور.

## فصل ۴- چارچوب نهادی و الزامات اجرایی در نظام نخبگانی کشور

### الف) سیاست‌گذاری و نظارت راهبردی

سیاست‌گذاری و نظارت راهبردی و روزآمدسازی سند بر عهده شورای عالی انقلاب فرهنگی است.

### ب) برنامه‌ریزی، هماهنگی، نظارت و ارزیابی تحقق اهداف سند

بنیاد ملی نخبگان مسئول تدوین سیاست‌های اجرایی، طراحی سازوکار تحقق اهداف سند و به‌تصویب رساندن آن در هیأت امنای بنیاد و ابلاغ آنها و هماهنگی و انسجام‌بخشی بین دستگاه‌های اجرایی کشور در اجرای سند و نظارت بر حسن اجرای آن است و موظف است پیشرفت کار را به‌صورت سالیانه به شورای عالی انقلاب فرهنگی گزارش کند.

### ج) فرهنگ‌سازی و اجرا

معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری؛ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛ وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛ حوزه‌های علمیه؛ وزارت آموزش و پرورش؛ فرهنگستان‌های کشور، وزارتخانه‌های صنعتی و دفاعی، وزارت کشور، و سایر وزارتخانه‌ها

و نهادها و دستگاه‌های اجرایی کشور و نیز صداوسیما، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و دستگاه‌های تبلیغی و فرهنگی کشور، در فرایند اجرایی کردن و فرهنگ‌سازی سند با بنیاد ملی نخبگان همکاری می‌کنند.

#### د) الزامات اجرایی

به‌منظور اجرا، نظارت و ارزیابی سند اقدام‌های زیر انجام می‌شود:

- ۱- بنیاد ملی نخبگان با ایجاد سازوکارهای مشخص، ضمن انجام تصمیم‌گیری‌های لازم و ابلاغ مصوبات، وظیفه نظارت بر تحقق اهداف سند و ارزیابی پیشرفت کار را بر عهده دارد؛
- ۲- بنیاد ملی نخبگان موظف است حداکثر ظرف نه ماه پس از تصویب سند، آیین‌نامه اجرایی سند، شامل شرح وظایف هر دستگاه اجرایی در قبال سند را با همکاری دستگاه ذی‌ربط تدوین و در صورت نیاز به تصویب مراجع ذی‌ربط برساند؛
- ۳- بنیاد ملی نخبگان موظف است سیاست‌های اجرایی، شاخص‌ها و معیارهای اجرای راهبردها و اقدام‌های سند را تهیه و به دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط ابلاغ کند؛
- ۴- تمامی دستگاه‌های اجرایی موظفند در چارچوب این سند، طرح‌ها و برنامه‌های خود را برای بررسی، یکپارچه‌سازی و تصویب به بنیاد ملی نخبگان تسلیم کنند؛
- ۵- بنیاد ملی نخبگان موظف است تمامی برنامه‌های دستگاه‌های اجرایی را با سند تطبیق داده و در صورت لزوم با همکاری دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی، اقدام مقتضی را برای اصلاح آنها انجام دهد؛
- ۶- بنیاد ملی نخبگان مسئولیت نظارت و ارزیابی برنامه‌های اجرا شده توسط دستگاه‌های اجرایی را در حوزه این سند برعهده دارد و دستگاه‌ها موظفند در دوره‌های منظم زمانی، نتایج حاصل از اجرای برنامه‌ها را به بنیاد گزارش کنند؛
- ۷- بنیاد ملی نخبگان موظف است با توجه به معیارها و شاخص‌های ابلاغ شده، میزان پیشرفت و عملکرد طرح‌ها و برنامه‌های دستگاه‌های اجرایی و گزارش اقدام‌های خود را برای ارتقای وضع موجود در فواصل یک‌ساله به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه کند؛
- ۸- بنیاد ملی نخبگان موظف است هماهنگی‌های لازم با دولت و مجلس شورای اسلامی برای تأمین منابع مالی مورد نیاز در اجرای راهبردها و اقدام‌های سند را در

بودجه‌های سنواتی انجام دهد؛

۹- بنیاد ملی نخبگان موظف است ظرف مدت شش ماه پس از تصویب سند، آیین‌نامه‌ها و فرایندهای فعالیت خود را بر مبنای این سند بازنگری و تکمیل کند. این سند مشتمل بر یک مقدمه و ۳ فصل و پیوست آن، بنا به تفویض شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ۲۴۸ مورخ ۹۱/۷/۱۱ شورای معین شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب نهایی رسید و اجرای آن از تاریخ تصویب الزامی است و کلیه مصوبات و سیاست‌های مغایر قبلی، لغو و بلااثر خواهد بود.

رییس جمهور و رییس شورای عالی انقلاب فرهنگی - محمود احمدی‌نژاد

## اساسنامه شهرک‌های علمی و تحقیقاتی مصوب جلسات ۳۷۴، ۳۹۴ و ۴۲۱ مورخ ۷۵/۲/۲۵، ۷۶/۱/۲۶ و ۷۷/۳/۱۹ شورای عالی انقلاب فرهنگی

### مقدمه

ایجاد شرایط مناسب برای ارتباط تنگاتنگ مؤسسات آموزشی و پژوهشی با دستگاه‌های اجرایی، زمینه ساز تولید دانش فنی و نوآوری‌های علمی در برنامه‌های توسعه‌ای کشور خواهد بود. ایجاد شهرک‌های علمی- تحقیقاتی از یک سو پیوند محکمی با مراکز دانشگاهی به‌عنوان پشتوانه علمی داشته و از سوی دیگر از توانایی‌های دستگاه‌های اجرایی، اعم از بخش دولتی یا خصوصی، برخوردار خواهد بود که راهبرد مؤثری برای اجرای تحقیقات توسعه‌ای کشور فراهم خواهد آورد.

بر همین اساس، شهرک‌های علمی- تحقیقاتی وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی در مناطق مختلف کشور تأسیس و امور آن طبق مفاد این اساسنامه اداره خواهد شد.<sup>۱</sup>

### ماده ۱- اهداف

- ۱- گسترش و تقویت روح پژوهش و تفکر علمی در جامعه؛
- ۲- تلاشی منظم و مستمر به‌منظور رویارویی با نیازهای حال و آینده؛
- ۳- افزایش اقتدار ملی از فرآیند تحقیق و توسعه تکنولوژی.

### ماده ۲- وظایف

- ۱- سازماندهی امکانات تحقیق و توسعه برای ایجاد پیوند بین منابع و مهارت‌های

---

۱- به موجب مصوبه جلسه ۳۹۴ مورخ ۱۳۷۶/۱/۲۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی مقرر شد: "این شهرک‌ها از نظر مالی و اداری، به صورت دولتی اداره شوند و اساسنامه شهرک‌های علمی- تحقیقاتی (مصوب جلسه ۳۷۴ مورخ ۷۵/۲/۲۵ شورای عالی) به‌عنوان اساسنامه الگو برای تمام شهرک‌ها باشد."

## ۲۷۲ / مجموعه قوانین و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی و صنعتی؛

۲- جهت دادن مؤثر جامعه علمی کشور به سوی تحقیق در رشته‌های مورد نیاز؛

۳- برنامه‌ریزی و ایجاد زمینه مناسب به‌منظور کاربردی و تجاری کردن نتایج تحقیقات.

۴- ایجاد فضای مناسب علمی و پژوهشی برای جذب دانشمندان و متخصصان داخل و خارج از کشور؛

۵- ارتقای دانش فنی متخصصین برای بروز خلاقیت‌ها و نوآوری‌ها در زمینه تکنولوژی؛

۶- دستیابی به آخرین اطلاعات و دانش فنی مورد نیاز به‌منظور کسب و ایجاد تکنولوژی برتر در صحنه رقابت جهانی؛

۷- اشاعه فرهنگ و سازماندهی فعالیت‌های جمعی تحقیقاتی و استفاده از امکانات شهرک؛

۸- پیشنهاد راهبردهای مناسب برای جذب و انتقال دانش فنی؛

### ماده ۳- ارکان شهرک

۱- هیأت امنا؛

۲- هیأت اجرایی؛

۳- رییس شهرک؛

۴- شورای علمی.

### ماده ۴- ترکیب هیأت امنا

۱- وزیر فرهنگ و آموزش عالی (رییس هیأت امنا)؛

۲- ۲ تن از وزراء (متناسب با فعالیت‌های علمی- تحقیقاتی شهرک و مزیت‌های نسبی منطقه)؛

۳- رییس سازمان برنامه و بودجه یا نماینده وی؛

۴- معاون پژوهشی یا تکنولوژی وزارت فرهنگ و آموزش عالی با نظر و تعیین وزیر فرهنگ و آموزش عالی؛

۵- استاندار محل استقرار شهرک تحقیقاتی؛

۶- رییس شهرک علمی- تحقیقاتی (دبیر)؛

## بخش هفتم: پژوهشی / ۲۷۳

۷- ۲ تن از رؤسای دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی که فعالیت‌های تخصصی آنها با اهداف شهرک مرتبط باشد (به انتخاب وزیر فرهنگ و آموزش عالی)؛

۸- ۲ تن از محققان و استادان مبرز که رشته تخصصی آنان متناسب با فعالیت‌های علمی- تحقیقاتی شهرک باشد (به پیشنهاد وزیر فرهنگ و آموزش عالی و وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی حسب مورد)؛

۹- ۲ تن از مدیران صنایع یا ادارات کل استان به پیشنهاد وزیر یا بالاترین مقام ذی‌ربط و تأیید رئیس هیئت امناء؛

۱۰- معاون پژوهشی جهاد دانشگاهی منطقه به پیشنهاد رئیس جهاد و تأیید رئیس هیأت امنا.

**تبصره ۱-** رئیس، دبیر و نحوه انتخاب و مدت عضویت اعضای بندهای ۲، ۴، ۵ و ۸ هیأت امنا برابر با مصوبات جلسات ۱۸۱ و ۱۸۳ مورخ ۹ و ۶۷/۱۲/۲۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌باشد.

**تبصره ۲-** افراد بندهای ۶، ۷، ۹ و ۱۰ بدون حق رأی در جلسات شرکت می‌کنند.

### ماده ۵- وظایف و اختیارات هیأت امنا

- ۱- تصویب سیاست‌های علمی و پژوهشی شهرک؛
- ۲- تصویب برنامه‌های پیشنهادی راجع به فعالیت‌های شهرک؛
- ۳- تصویب بودجه سالانه شهرک؛
- ۴- نظارت بر حسن اجرای وظایف شهرک؛
- ۵- تصویب آیین‌نامه‌های مالی، اداری و انتظامی؛
- ۶- تصویب طرح‌های توسعه و گسترش شهرک؛
- ۷- تصویب ایجاد یا انحلال شهرک؛
- ۸- تصویب آیین‌نامه‌های ارتقای اعضای هیأت علمی و مراکز تحقیقاتی شهرک؛
- ۹- بررسی گزارش عملکرد سالانه شهرک؛
- ۱۰- پیشنهاد تغییر اصلاح اساسنامه شهرک؛
- ۱۱- تصویب خط‌مشی و سیاست‌های کلی شهرک؛
- ۱۲- تصویب آیین‌نامه و ضوابط تأسیس مراکز تحقیقاتی شهرک.

**تبصره ۱-** جلسات هیأت امنای با حضور دو سوم اعضا رسمیت می‌یابد.  
**تبصره ۲-** تصمیمات هیأت امنای با اکثریت نصف به علاوه یک اعضای حاضر در جلسه نافذ خواهد بود.

#### **ماده ۶- ترکیب هیأت اجرایی شهرک**

- ۱- استاندار (رئیس هیأت اجرایی)؛
- ۲- رئیس شهرک (دبیر هیأت اجرایی)؛
- ۳- پنج نفر از چهره‌های سرشناس اجرایی و علمی استان به پیشنهاد استاندار و اعضاء هیأت امنای.

#### **ماده ۷- وظایف و اختیارات هیأت اجرایی**

- ۱- رسیدگی، اظهار نظر و تأیید برنامه و بودجه سالانه شهرک و ارایه آن به هیأت امنای برای تصویب؛
- ۲- تهیه آیین‌نامه مالی، اداری، انتظامی شهرک و پیشنهاد آن به هیأت امنای؛
- ۳- تصویب آیین‌نامه مربوط به شرایط لازم برای تصویب شرکت‌های تحقیقاتی در شهرک و پیشنهاد آن به هیأت امنای؛
- ۴- اتخاذ تصمیم در مورد تعرفه‌های مربوط به صدور مجوز برای تأسیس مراکز تحقیقاتی و اجاره بهای زمین؛
- ۵- تعیین میزان ذخیره استهلاک دارایی‌های شهرک با توجه به مقررات قانونی؛
- ۶- افتتاح حساب‌های جاری، سپرده امانی، اعتباری و غیره نزد بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری داخلی و خارجی و سایر مؤسسات تجاری و انتقال و مسدود کردن حساب‌های مذکور و همچنین دریافت و پرداخت به آنها؛
- ۷- پیشنهاد خط‌مشی و سیاست کلی و حدود سرمایه‌گذاری و هزینه‌های سرمایه‌ای و تأسیساتی هر ساله به هیأت امنای؛
- ۸- تحصیل وام یا اعتبار، استقراض از بانک‌ها، سازمان‌ها، شرکت‌ها و مؤسسات دولتی و غیردولتی و اخذ آن، به مدت و میزان معین و با شرایطی که مقتضی باشد و نیز به ودیعه گذاشتن اموال شهرک آن اعم از منقول یا غیرمنقول و فک آن به صورت تکرار؛
- ۹- اجرای مصوبات هیأت امنای شهرک؛

## بخش هفتم: پژوهشی / ۲۷۵

۱۰- تنظیم خلاصه دارایی‌ها و بدهی‌های شهرک هر سال یک‌بار و تسلیم آن به هیأت امناء؛

۱۱- معرفی نماینده برای امضای اسناد و اوراق مالی به اتفاق رییس شهرک؛

۱۲- برنامه‌ریزی و اتخاذ تدابیر برای تأمین بودجه و تقویت بنیه مالی و جذب امکانات شهرک.

**تبصره ۱-** هیأت اجرایی می‌تواند بخشی از اختیارات خود را به رییس شهرک تفویض کند.

**تبصره ۲-** هیأت اجرایی در اولین جلسه خود، دبیر هیأت را از بین اعضای هیأت انتخاب می‌کند.

**تبصره ۳-** جلسات هیأت اجرایی با حضور حداقل سه نفر از پنج نفر رسمیت می‌یابد.

**تبصره ۴-** تصمیمات هیأت اجرایی با موافقت سه نفر خواهد بود.

**تبصره ۵-** کلیه اسناد و اوراق مالی با امضای رییس شهرک و دبیر هیأت اجرایی معتبر است.

**تبصره ۶-** شهرک‌ها از نظر مالی و اداری، به‌صورت دولتی اداره می‌شوند.

### ماده ۸- ترکیب شورای علمی شهرک

شهرک علمی و تحقیقاتی دارای یک شورای علمی ۷ نفره مستقل است که بر فعالیت‌های علمی تحقیقاتی شهرک نظارت دارد.

آیین‌نامه نحوه انتخاب اعضای شورای علمی به‌تصویب هیأت امناء خواهد رسید.

### ماده ۹- وظایف شورای علمی

۱- تدوین سیاست‌های علمی و پژوهشی شهرک و اولویت‌بندی زمینه‌های تحقیقاتی در چارچوب اهداف کلی و آرایه آن هیأت اجرایی؛

۲- تدوین آیین‌نامه‌هایی درباره امور علمی، پژوهشی و انتشاراتی شهرک؛

۳- نظارت بر تطبیق فعالیت‌های علمی و پژوهشی مراکز تحقیقاتی و بخش خدمات

علمی و پژوهشی با سیاست‌ها، برنامه‌ها و ضوابط شهرک؛

۴- پیشنهاد طرح ایجاد مراکز تحقیقاتی جدید و مراکز خدمات علمی و پژوهشی شهرک؛

## ۲۷۶ / مجموعه قوانین و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

- ۵- بررسی صلاحیت علمی و تخصصی متقاضیان استخدام هیأت علمی؛
- ۶- بررسی احراز یا عدم احراز شرایط علمی لازم برای متقاضیان ایجاد مراکز تحقیقاتی؛
- ۷- ارزیابی و اظهارنظر درخصوص پرونده‌های ارتقای اعضای هیأت علمی و مراکز تحقیقاتی شهرک و ارایه آن به رییس شهرک برای صدور حکم؛
- ۸- ارزیابی گزارش‌های عملکرد مراکز تحقیقاتی؛
- ۹- ایجاد هماهنگی بین مراکز تحقیقاتی و تهیه روش‌های همکاری و بهره‌برداری مشترک از امکانات و تجهیزات این شهرک.
- تبصره ۱- جلسات شورای علمی با حضور دو سوم اعضا رسمیت می‌یابد.
- تبصره ۲- تصمیمات شورای علمی با تصویب نصف به علاوه یک اعضا حاضر نافذ خواهد بود.
- تبصره ۳- شورای علمی در اولین جلسه خود دبیر شورای علمی را از بین اعضای شورا انتخاب می‌کند.

### ماده ۱۰- وظایف رییس شهرک

- ۱- اداره کلیه امور شهرک بر طبق اساسنامه، مصوبات هیأت امنا و هیأت اجرایی؛
  - ۲- پی‌گیری عملیات طراحی و اجرایی، راجع به احداث و توسعه شهرک؛
  - ۳- تهیه و تنظیم بودجه سالانه؛
  - ۴- نظارت بر فعالیت‌های مراکز تحقیقاتی برای حصول اطمینان از انطباق فعالیت‌ها با مفاد قرارداد بین مراکز با شهرک؛
  - ۵- ایجاد زمینه‌های لازم برای ارتقای سطح علمی و تخصصی پژوهشگران مراکز تحقیقاتی؛
  - ۶- برنامه‌ریزی و اتخاذ تدابیر لازم در تأمین بودجه و تقویت بنیه مالی و جذب امکانات برای شهرک.
- اساسنامه فوق در ۱۰ ماده و ۱۳ تبصره در جلسات ۳۷۴ مورخ ۷۵/۲/۲۵ و ۳۹۴ مورخ ۷۶/۱/۲۶ و ۴۲۱ مورخ ۷۷/۳/۱۹ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید.

رییس جمهور و رییس شورای عالی انقلاب فرهنگی - سید محمد خاتمی

## آیین‌نامه نحوه تأسیس و توسعه مناطق ویژه علم و فناوری کشور مصوب ۱۳۸۹/۱/۱۵ هیأت وزیران

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۹/۱/۱۵ بنا به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری، ارتباطات و فناوری اطلاعات و به استناد اصل ۱۳۸ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران آیین‌نامه تأسیس و توسعه مناطق ویژه علم و فناوری کشور را به شرح زیر تصویب نمود.

آیین‌نامه نحوه تأسیس و توسعه مناطق ویژه علم و فناوری کشور

**ماده ۱-** به منظور تحقق اقتصاد دانایی محور به عنوان یکی از اهداف اصلی برنامه‌های توسعه کشور و در راستای دستیابی به اهداف ترسیم شده در سند چشم‌انداز و راهبردها و ضوابط آمایش سرزمین و زمینه‌سازی برای تجمع و هم‌افزایی عناصر مؤثر در ایجاد یک جامعه دانایی محور، ارتقای بهره‌وری در سرمایه‌گذاری‌های لازم از طریق هم‌پیوندی عناصر موجود برای توسعه اقتصاد مبتنی بر دانایی، ارتقای جایگاه عناصر فعال در حوزه دانایی در اقتصاد ملی و تقویت پیوند آنها با عرصه اقتصاد بین‌المللی از طریق ایجاد شرایط هم‌افزایی و رقابتی، جذب و حفظ سرمایه‌های انسانی خلاق و شایسته و ایجاد اشتغال ارزش‌افزا و ایجاد تسهیلات حقوقی، اجرایی، ارتباطی و سرمایه‌گذاری و خدماتی برای شکل‌گیری خوشه‌های صنعتی خدماتی با فناوری برتر، مناطق ویژه علم و فناوری در استان‌های حائز شرایط و مستعد کشور تأسیس می‌شود.

**ماده ۲-** منطقه ویژه علم و فناوری منظومه‌ای از امکانات علمی، صنعتی، تولیدی، آزمایشگاهی، تحقیقاتی، زیرساخت‌ها و محیط‌های ارتباطی، نهادها و مؤسسات، افراد و اطلاعات هستند که با تکیه بر خلاقیت‌ها و نوآوری‌ها در یک گستره جغرافیایی و براساس یک نظام مدون و هم‌پیوند با اهداف و راهکارهای معین هماهنگ شده و با جذب فرصت‌ها و سرمایه‌های علمی، اقتصادی، انسانی، ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی و اشتراک منافع همه طرف‌های ذی‌نفع و هم‌افزایی بین سازمان‌ها، مراکز و مؤسسات

## ۲۷۸ / مجموعه قوانین و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

حاضر در منطقه، سبب ارتقای فناوری و در نتیجه توسعه تولید، ثروت، رفاه ملی و ایجاد جامعه دانایی محور می‌شوند.

**ماده ۳-** به‌منظور راهبری و مدیریت تأسیس و توسعه مناطق ویژه علم و فناوری، شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری مسؤولیت‌های کلان زیر را به‌عهده خواهد داشت:

- ۱- تصویب طرح‌های اجرایی مناطق مصوب، موضوع ماده ۷ این آیین‌نامه؛
- ۲- تصویب اساسنامه، ضوابط و مقررات عمومی ناظر بر مناطق ویژه علم و فناوری؛
- ۳- تعیین مسؤولیت‌های اجرایی وزارتخانه‌ها و دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط؛
- ۴- پیشنهاد اعطای تسهیلات و معافیت‌های لازم به مراجع قانونی ذی‌ربط و ابلاغ مصوبات لازم برای تشکیل سازمان‌های عامل استقرار و توسعه مناطق مصوب؛
- ۵- پیشنهاد منابع مالی مورد نیاز توسعه مناطق مصوب.

**تبصره-** از نمایندگان سایر وزارتخانه‌ها، استانداران و دستگاه‌های اجرایی حسب مورد با حق رأی برای شرکت در جلسه‌های شورا دعوت به‌عمل خواهد آمد.

**ماده ۴-** به‌منظور هماهنگی، نظارت و مدیریت تأسیس و توسعه مناطق ویژه علم و فناوری در سطح استان، هیأت اجرایی استان با ترکیب زیر تشکیل شود:

- ۱- استاندار (رئیس)؛
- ۲- مدیر سازمان عامل استقرار و توسعه منطقه ویژه علم و فناوری (دبیر)؛
- ۳- معاون برنامه‌ریزی استاندار؛
- ۴- معاون عمرانی استاندار؛
- ۵- دو نفر از مدیران و رؤسای سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی استان با انتخاب استاندار؛
- ۶- دو نفر از رؤسای دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی یا فناوری با انتخاب وزیر علوم، تحقیقات و فناوری؛
- ۷- یک نفر از مدیران پارک‌های علم و فناوری استان با انتخاب وزیر علوم، تحقیقات و فناوری؛
- ۸- نماینده وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات؛
- ۹- نماینده وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح؛
- ۱۰- یک‌نفر از صاحب‌نظران در اقتصاد توسعه با انتخاب استاندار؛

- ۱۱- سه نفر از مدیران بخش تولید و خدمات از بخش غیردولتی با انتخاب استاندارد.
- ماده ۵-** وظایف هیأت اجرایی استانی به شرح زیر است:
- ۱- هماهنگی و پی گیری اجرای طرح های عملیاتی منطقه ویژه علم و فناوری در بین سازمان های اجرایی ذی ربط؛
- ۲- پیشنهاد راهکارهای لازم به شورای برنامه ریزی و توسعه استان جهت تأمین بخشی از منابع مالی مورد نیاز از محل منابع استانی؛
- ۳- پیشنهاد تغییر کاربری های اراضی داخل محدوده منطقه جهت تصویب در کمیسیون مشخص شده در قانون اصلاح قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ ها مصوب ۱۳۸۵؛
- ۴- نظارت بر عملکرد سازمان عامل استقرار و توسعه منطقه؛
- ۵- تهیه گزارش های نظارتی و ارایه آن به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری.
- ماده ۶-** سازمان عامل استقرار و توسعه منطقه ویژه علم و فناوری وظیفه مطالعه تأسیس، مدیریت و توسعه منطقه ذی ربط را بر عهده خواهد داشت. نحوه تشکیل و شرح وظایف سازمان عامل، چگونگی مشارکت سرمایه گذاران حاضر در نظام اجرایی منطقه، و ارتباط سازمان عامل با هیأت اجرایی استانی در اساسنامه منطقه ویژه ذی ربط پیش بینی شده و به تصویب شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری می رسد. سازمان مذکور از لحاظ حقوقی غیردولتی است.
- ماده ۷-** هیأت اجرایی استانی مکلف است اقدامات لازم را برای تعیین محدوده، بسترسازی فیزیکی، سیاست گذاری و بسترسازی قانونی، برآورد اعتبارات مورد نیاز، پشتیبانی از مؤسسات و کسب و کارهای دانش بنیان، کسب منابع مالی مورد نیاز، تعیین مأموریت ها و وظایف هر یک از عناصر تشکیل دهنده و فعال در منطقه، چگونگی شکل گیری و اداره سازمان عامل استقرار و توسعه منطقه، مشخص و در قالب طرحی مدون جهت تصویب به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری ارایه نماید.
- ماده ۸-** به منظور پیاده سازی نمونه ای از مناطق ویژه علم و فناوری در کشور و کسب و تدوین تجربیات بومی، منطقه ویژه علم و فناوری در شهر اصفهان تأسیس می شود. راه اندازی سایر مناطق ویژه علم و فناوری در نقاط مستعد دیگر پس از انجام

## ۲۸۰ / مجموعه قوانین و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مطالعات آمایشی ملی و مطالعات بین‌المللی توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری جهت تصویب به هیأت وزیران ارایه می‌شود.

**ماده ۹-** اعتبارات لازم جهت ایجاد، توسعه و راهبری مناطق ویژه علم و فناوری و ارتقای زیرساخت‌های مورد نیاز و تقویت کسب و کارهای دانایی محور در این مناطق براساس مطالعات و برنامه‌های مصوب در شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری از محل منابع مصوب مربوط از جمله کمک‌های حاصل از منابع استانی به‌پیشنهاد معاون برنامه‌ریزی استاندارد و تصویب در شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان، سرمایه‌گذاری از محل یک درصد درآمد شرکت‌های دولتی، کمک‌ها و درآمدهای اختصاصی منطقه ویژه علم و فناوری، سرمایه‌گذاری بخش خصوصی داخلی و خارجی، تسهیلات و منابع اعتباری، منابع بودجه کل کشور تأمین می‌گردد.

**ماده ۱۰-** سازمان عامل استقرار و توسعه هر منطقه ویژه علم و فناوری موظف است گزارش عملکرد خود را در راستای تحقق وظایف تعیین شده، حداقل هر سه‌ماه یک‌بار به هیأت اجرایی استان ارایه نماید.

هیأت اجرایی استان موظف است گزارش‌های دریافتی را بررسی و بر مبنای آنها گزارش‌های نظارتی خود را در زمینه چگونگی پیشرفت کار اجرایی و همچنین ارزیابی عملکرد منطقه ذی‌ربط تهیه نموده و حداقل هر شش‌ماه یک‌بار به شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری ارایه نماید.

**ماده ۱۱-** این تصمیم‌نامه، جایگزین تصویب‌های شماره ۲۶۳۷۲/ت ۳۳۱۸۳، مورخ ۱۳۸۴/۵/۲، ۱۴۶۷۶۵/ت ۳۶۶۳۰، مورخ ۱۳۸۵/۱۱/۱۱ و ۲۱۲۸۲۲/ت ۳۸۷۲۲، مورخ ۱۳۸۶/۱۲/۲۷ می‌گردد.

معاون اول رئیس جمهور- محمدرضا رحیمی

## آیین‌نامه تأسیس و راه‌اندازی پارک‌های علم و فناوری مصوب ۱۳۸۱/۱۲/۱۷ شورای گسترش آموزش عالی

### مقدمه

پارک‌های علم و فناوری<sup>۱</sup> به‌عنوان یکی از نهادهای اجتماعی مؤثر در امر توسعه فناوری و به تبع آن، توسعه اقتصاد دانش‌مدار و اشتغال‌زایی تخصصی مورد توجه بسیاری از کشورهای جهان واقع شده است. پارک‌های علم و فناوری، محیط‌هایی مناسب برای استقرار و حضور حرفه‌ای شرکت‌های فناوری کوچک و متوسط، واحدهای تحقیق و توسعه صنایع و مؤسسات پژوهشی است که در تعامل سازنده با یکدیگر و با دانشگاه‌ها به فعالیت‌های فناوری اشتغال دارند. هدف‌های این هم‌نشینی، ایجاد چشمه‌های فناوری و تسهیل فرآیند جذب، ارتقا و انتشار آن است به‌نحوی که تمامی و یا بخش‌های عمده‌ای از فعالیت‌های منتهی به محصولات فناوری در این پارک‌ها به‌صورت حرفه‌ای قابل انجام باشد. اهم این فعالیت‌ها شامل بازاریابی، ایده‌پردازی، پژوهش علمی، طراحی مهندسی، نمونه‌سازی، طراحی صنعتی، استانداردسازی، تدوین دانش فنی، ثبت مالکیت فکری، فروش و عملیات مستشاری بعدی برای تحقق محصولات فناوری در عرصه تولید صنعتی و همچنین عرضه سایر خدمات تخصصی می‌باشد. همکاری‌های بین‌المللی برای استفاده از تجارب جهانی و همچنین حضور مؤثر در بازارهای فناوری جهان از اهداف راهبردی پارک‌های علم و فناوری است.

### ماده ۱- تعاریف

۱-۱- **پارک علم و فناوری:** سازمانی است که به‌وسیله متخصصین حرفه‌ای مدیریت می‌شود و هدف اصلی آن افزایش ثروت در جامعه از طریق ارتقای فرهنگ

---

۱- در این اساسنامه پارک علم و فناوری به اختصار پارک نامیده می‌شود.

نوآوری و رقابت سازنده میان شرکت‌های حاضر در پارک و مؤسسه‌های متکی بر علم و دانش است. برای دستیابی به این هدف، پارک علمی جریان دانش و فناوری را در میان دانشگاه‌ها، مؤسسه‌های تحقیق و توسعه، شرکت‌های خصوصی و بازار به حرکت انداخته و مدیریت می‌کند و رشد شرکت‌های متکی بر نوآوری را از طریق مراکز رشد و فرآیندهای زایشی تسهیل می‌کند. پارک‌ها همچنین خدمات مناسب دیگری به همراه فضاهای کاری و تسهیلات باکیفیت بالا فراهم می‌نمایند.<sup>۱</sup>

۲-۱- سازمان مؤسس (متقاضی): سازمانی است که متقاضی تأسیس پارک بوده و تأمین اعتبارات آن از مجاری دولتی و غیردولتی را به عهده می‌گیرد.

۳-۱- واحدهای فناوری: واحدهای مستقر در پارک دارای هویت حقوقی مستقل از پارک هستند. این واحدها با توجه به اساسنامه و یا سایر اسناد قانونی در زمینه تحقیقات کاربردی و توسعه‌ای، طراحی مهندسی، مهندسی معکوس، انتقال فناوری، ارائه خدمات تخصصی و در جهت تجاری کردن نتایج تحقیقات فعالیت می‌نمایند. این واحدها از جمله شامل شرکت‌های خصوصی، واحدهای تحقیق و توسعه صنایع و یا مراکز تحقیقاتی وابسته به دانشگاه‌ها یا دستگاه‌های اجرایی هستند. این تعریف با رعایت مقررات مربوط، شامل شرکت‌های خارجی نیز می‌گردد.

۴-۱- شرکت‌های کوچک و متوسط فناوری:<sup>۲</sup> شرکت‌هایی که از نظر گردش مالی جزء ۲۰ درصد اول شرکت‌های بزرگ کشور نبوده و اکثریت سهام آنها متعلق به شرکت‌های بزرگ مذکور نباشد.

## ماده ۲- اهداف

۱-۲- کمک به افزایش ثروت در جامعه از طریق توسعه اقتصاد دانش محور؛  
۲-۲- تجاری‌سازی نتایج تحقیقات و تحقق ارتباط بخش‌های تحقیقاتی، تولیدی و خدماتی جامعه؛

۳-۲- افزایش قدرت رقابت و رشد شرکت‌های متکی بر دانش؛

۱- این تعریف انواع مختلف پارک‌ها از قبیل پارک‌های فناوری، قطب‌های فناوری، پارک‌های تحقیقاتی و شهرک‌های علمی و شهرک‌های فناوری را شامل می‌شود.

2- Small and Medium-sized Enterprises (SMEs)

۲-۴- کمک به جذب دانش فنی و سرمایه‌های داخلی و بین‌المللی؛

۲-۵- افزایش حضور و مشارکت تخصصی شرکت‌های فناور داخلی در سطح بین‌المللی؛

۲-۶- حمایت از ایجاد و توسعه شرکت‌های کوچک و متوسط فناوری و حمایت از مؤسسه‌ها و شرکت‌های تحقیقاتی و مهندسی نوآور با هدف توسعه فناوری و کارآفرینی.

### ماده ۳- وظایف

۳-۱- کمک به ارتقای دانش فنی واحدهای فناوری به‌منظور رقابت در عرصه جهانی؛

۳-۲- سازماندهی برای ارائه خدمات مؤثر و مورد نیاز به واحدهای فناوری به‌منظور کمک به رشد آنها؛

۳-۳- سازماندهی توانایی‌ها و امکانات موجود در منطقه برای ایجاد پیوند بین امکانات و منابع دانشگاه‌ها، مراکز علمی و فناوری و صنعتی منطقه و توانایی‌های واحدهای فناوری؛

۳-۴- کمک در جهت‌دهی مراکز علمی مرتبط با پارک به سوی تحقیق در رشته‌های مورد نیاز واحدهای فناوری؛

۳-۵- ایجاد فضای مناسب فعالیت علمی و مهندسی برای جذب دانشمندان و متخصصان داخل و خارج از کشور؛

۳-۶- ایجاد بستر مناسب برای فعالیت واحدهای تحقیق و توسعه دولتی و غیردولتی در پارک؛

۳-۷- ایجاد بستر مناسب حضور و همکاری واحدهای فناوری خارجی در پارک برای توسعه فناوری شرکت‌های بومی؛

۳-۸- ایجاد بستر لازم برای فعالیت مشترک واحدهای فناوری داخلی و خارجی؛

۳-۹- تشویق پژوهش با هدف توسعه محصولات و فرایندها؛

۳-۱۰- تشویق پژوهش با هدف دستیابی به فناوری؛

۳-۱۱- کمک به ایجاد شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی جدید از طریق مراکز رشد واحدهای فناوری (انکوباتورها).

### ماده ۴- ویژگی‌های پارک

۴-۱- نزدیکی به مراکز شهری مهم، دانشگاه‌ها و مناطق اقتصادی؛

۴-۲- دارای حوزه ستادی کوچک و مدیریت با تجربه؛

۴-۳- دارای توان تدارک امکانات و خدمات با ارزش افزوده بالا؛

۴-۴- دارای زیر ساخت‌های تأسیساتی و شهری مناسب؛

۴-۵- دارای دسترسی مناسب از قبیل اتوبان، فرودگاه، راه آهن؛

۴-۶- دارای معماری نوین ساختمانی و محیط آرام و دلپذیر.

#### ماده ۵- بخش‌های مختلف پارک

۵-۱- ستاد مدیریتی پارک (ضروری)؛

۵-۲- واحدهای فناوری (ضروری)؛

۵-۳- بخش‌های ارائه کننده خدمات عمومی و تخصصی (ضروری)؛

۵-۴- مراکز رشد واحدهای فناوری.

#### ماده ۶- اعتبارات دولتی برای پارک‌ها

حداکثر کمک‌های دولت برای مرحله تأسیس پارک‌ها شامل موارد زیر است:

۶-۱- ۸۰ درصد هزینه‌های عملیات آماده‌سازی و شبکه تأسیساتی پارک به‌صورت بلاعوض

و براساس ضوابط طرح‌های تملک دارایی‌ها و سرمایه‌ای سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور؛

۶-۲- ۷۰ درصد هزینه‌های مطالعه و تکمیل ساختمان‌های مدیریتی و ستادی پارک

به‌صورت بلاعوض براساس ضوابط طرح‌های تملک دارایی‌ها و سرمایه‌ای سازمان مدیریت

و برنامه‌ریزی کشور؛

**تبصره-** کمک‌های دولت برای ایجاد ساختمان‌های بخش مدیریتی و ستادی پارک

حداکثر برای زیربنایی به میزان ۴ درصد مساحت پارک خواهد بود.

۶-۳- کمک به شرکت‌های بخش خصوصی پارک برای راه‌اندازی و تکمیل واحدهای

تحقیقاتی و مهندسی به‌صورت وام با سود و کارمزد مناسب؛

۶-۴- پرداخت هزینه‌های پرسنلی پارک حداکثر برای ۲۰ نفر، به استثنای اعضای

هیأت علمی که استخدام آنها در سازمان پارک ممنوع است؛

۶-۵- سایر هزینه‌های جاری مطابق ضوابط مربوط.

#### ماده ۷- نحوه اعطای مجوز برای تأسیس پارک

اعطای مجوز تأسیس پارک در دو مرحله اعطای موافقت اصولی و موافقت قطعی، با

تصویب کمیته تخصصی انجام می‌گیرد. مراحل صدور موافقت اصولی عبارتند از:

۷-۱- انجام مطالعات اولیه و امکان‌سنجی توسط سازمان مؤسس و تهیه گزارش

توجیهی و تکمیل کاربرگ مطالعات مرحله اول، مطابق ماده ۸؛  
۷-۲- بررسی درخواست‌های واسله در معاونت فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و اعلام نتیجه اولیه به سازمان متقاضی مطابق معیارهای بند ۹-۱؛  
۷-۳- در صورت مثبت بودن نتیجه بررسی اولیه انجام اقدامات بعدی توسط سازمان مؤسس و ارایه گزارش و مستندات لازم و تکمیل کاربرگ مرحله دوم؛  
۷-۴- ارزیابی تقاضای مرحله دوم، براساس معیارهای بند ۹-۲ و دستورالعمل ارزیابی مصوب کمیته تخصصی فناوری، توسط هیأت ارزیابی مستقر در معاونت فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛  
۷-۵- اعلام نتیجه نهایی به سازمان مؤسس و در صورت تأیید صدور مجوز تأسیس (موافقت اصولی) از طرف معاونت فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری.  
**تبصره-** مدت اعتبار موافقت اصولی صادره حداکثر سه سال خواهد بود و متقاضیان لازم است بلافاصله پس از اخذ موافقت اصولی نسبت به احراز تدریجی شرایط لازم برای اخذ موافقت قطعی (مندرج در ماده ۱۰) اقدام نماید. بدیهی است که در صورت عدم احراز شرایط صدور موافقت قطعی در زمان مقرر موافقت اصولی لغو خواهد گردید.

#### ماده ۸- طرح توجیهی مرحله اول

درخصوص اجرای بند ۷-۱ لازم است سازمان متقاضی طرح توجیهی اولیه شامل موارد زیر را به همراه کاربرگ مطالعات مرحله اول ارایه نماید (این طرح با توجه به معیارهای مندرج در بند ۹-۱ مورد ارزیابی قرار گرفت):  
۸-۱- علت درخواست ایجاد پارک با توجه به مأموریت سازمان مؤسس؛  
۸-۲- توجیه فنی و اقتصادی ایجاد پارک در منطقه؛  
۸-۳- اهداف پیش‌بینی شده برای پارک (توسعه شرکت‌های کوچک و متوسط، توسعه فناوری‌های خاص، توسعه تجارت و ...)  
۸-۴- تبیین الگوی پیش‌بینی شده برای فعالیت‌های فناوری در پارک؛  
۸-۵- محل و مشخصات زمین و تأسیسات موجود که برای ایجاد پارک در نظر گرفته شده است؛  
۸-۶- اعلام همکاری برخی دستگاه‌های مرتبط دولتی از قبیل استانداری، دانشگاه‌ها، اداره‌های کل استان و واحدهای تولیدی بزرگ استان در تأسیس پارک؛

۸-۷- اعلام آمادگی حداقل ۱۰ شرکت فناوری فعال در منطقه برای مشارکت در تأسیس پارک و یا حضور در آن؛

۸-۸- منابع مالی مستمر (دولتی و غیردولتی) پیش‌بینی شده برای ادامه فعالیت‌های پارک.

#### ماده ۹- معیارهای ارزیابی درخواست‌ها (مراحل اول و دوم)

##### ۹-۱- معیارهای ارزیابی طرح مطالعاتی (مرحله اول)

- وجود حداقل دو دانشگاه دولتی و غیردولتی توانمند و حداقل ۱۰۰۰۰ دانشجو در رشته‌ها و زمینه‌های مرتبط با فعالیت پارک در منطقه؛
- وجود حداقل یک شهرک صنعتی توانمند در منطقه؛
- وجود حداقل ۱۵۰ شرکت تولیدی و صنعتی و ۵۰ شرکت تحقیقاتی و خدمات مهندسی خصوصی فعال در زمینه‌های مرتبط با فعالیت پارک در منطقه؛
- اعلام آمادگی حداقل ۱۰ واحد فناوری برای مشارکت در تأسیس پارک و یا حضور در آن؛

- وجود امکانات شهری و تأسیساتی مناسب در منطقه؛
- اعلام همکاری برخی دستگاه‌های مرتبط دولتی از قبیل استانداری، دانشگاه‌ها، اداره‌های کل استان و واحدهای تولیدی بزرگ استان.

##### ۹-۲- معیارهای ارزیابی مرحله دوم

الف) وجود زمین مناسب با مالکیت سازمان متقاضی؛

- وسعت: مساحت لازم برای ایجاد پارک در شروع حداقل ۵ هکتار و حداکثر ۳۰ هکتار می‌باشد؛

تبصره- در صورت ۶۰ درصد پیشرفت فیزیکی و عملیاتی پارک، مساحت آن قابل افزایش خواهد بود.

- کاربری زمین: وجود تأییدیه مراجع ذی‌ربط از قبیل شهرداری، کمیسیون ماده ۵ یا شورای عالی شهرسازی در مورد مالکیت و کاربری زمین مورد نظر؛
- دسترسی مناسب: وجود راه‌های دسترسی مناسب به مناطق شهری، دانشگاهی و صنعتی مجاور؛

- تأسیسات پایه: وجود تأسیسات پایه شامل آب، برق و تلفن حداقل تا یک

کیلومتری زمین مورد نظر برای احداث پارک؛

ب) ستاد مدیریتی پارک؛

لازم است ستاد مدیریتی پارک شرایط زیر را داشته باشد:

- آشنایی با مبانی نظری پارک‌ها؛
- آشنایی با ساختارهای فنی و اقتصادی جامعه (در بخش‌های دولتی و غیردولتی)؛
- آشنایی کافی در امر تحقیقات توسعه‌ای؛
- توانایی در جذب و ارزیابی شرکت‌های خصوصی؛
- دسترسی به مشاورین تخصصی و مدیریتی.

#### ماده ۱۰- وظایف سازمان مؤسس پس از اخذ موافقت اصولی

دارندگان موافقت اصولی لازم است بلافاصله پس از دریافت موافقت اصولی نسبت به

انجام موارد زیر اقدام نماید:

۱۰-۱- تنظیم و پیشنهاد اساسنامه پارک به معاونت فناوری وزارت علوم، تحقیقات و

فناوری ظرف مدت ۳ ماه؛

۱۰-۲- ارائه برنامه پنج‌ساله پارک به معاونت فناوری وزارت علوم، تحقیقات و

فناوری شامل برنامه‌های اجرایی، برای بررسی حداکثر پس از سه ماه؛

- اهداف پارک (توسعه شرکت‌های کوچک و متوسط، توسعه فناوری خاص، توسعه

تجارت و ....)؛

- توجیه فنی و اقتصادی ایجاد پارک در منطقه؛
- میزان زیربنای پیش‌بینی شده و تقسیم فضاهای پارک از نظر نوع کاربردی؛
- توزیع جمعیتی و سطح تحصیلات افراد مستقر در پارک؛
- سیاست‌های مدیریتی؛
- دسته‌بندی واحدهای فناوری و درصد توزیع آنها؛
- روش‌های اجرایی پیش‌بینی شده برای دستیابی به اهداف پارک؛
- سیاست‌های اجرایی در فراهم‌سازی زیرساخت‌های حمایتی و نحوه ارائه خدمات

به واحدها؛

- سیاست‌های اجرایی در برقراری تعامل مالی و واگذاری فضا به واحدهای فناوری؛
- سیاست‌های عمرانی و توسعه‌ای پارک.

## ۲۸۸ / مجموعه قوانین و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

- ۱۰-۳- پیش‌بینی منابع مالی مستمر (دولتی و غیردولتی) برای ادامه فعالیت‌های پارک؛
- ۱۰-۴- انجام عملیات عمرانی و راه‌اندازی مجموعه‌های ستادی و خدماتی مطابق برنامه مصوب پارک؛
- تبصره-** برای درخواست موافقت قطعی، مجموعه‌های ستادی و خدماتی پارک باید حداقل ۲۴ ماه کارکرد عملی داشته باشند.
- ۱۰-۵- پذیرش و استقرار واحدهای فناوری مطابق برنامه مصوب؛
- تبصره-** برای درخواست موافقت قطعی، لازم است واحدهای فناوری مستقر در پارک حداقل ۱۲ ماه فعالیت داشته باشند.
- ۱۰-۶- ارایه گزارش عملکرد پارک و واحدهای مستقر در آن در دوره‌های یک‌ساله به معاونت فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برای ارزیابی در قالب کاربرگ‌های پیش‌بینی شده.

### ماده ۱۱- مراحل صدور موافقت قطعی

- ۱۱-۱- ارایه تقاضای تبدیل موافقت اصولی به موافقت قطعی از سوی بالاترین مقام اجرایی سازمان مؤسس به معاونت فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به همراه کلیه مدارک لازم در قالب کاربرگ‌های پیش‌بینی شده؛
- ۱۱-۲- ارزیابی تقاضای تبدیل موافقت اصولی به موافقت قطعی براساس دستورالعمل مربوط توسط هیأت ارزیابی مستقر در معاونت فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در محدود زمانی حداکثر ۴ ماهه.
- تبصره ۱-** ضوابط ارزیابی پارک‌ها توسط معاونت فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تهیه و به تصویب کمیته تخصصی فناوری خواهد رسید.
- تبصره ۲-** کلیه پارک‌ها پس از دریافت موافقت قطعی، توسط معاونت فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مورد ارزیابی دوره‌ای قرار می‌گیرند، نتایج این ارزیابی در صورت مثبت نبودن عملکرد پارک می‌تواند منجر به لغو موافقت قطعی آن گردد.
- ماده ۱۲-** این آیین‌نامه در ۱۲ ماده و ۷ تبصره در تاریخ ۸۱/۱۲/۱۷ به تصویب شورای گسترش آموزش عالی رسید.

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری- مصطفی معین

## اساسنامه پارک‌های علم و فناوری مصوب مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۱۷ شورای گسترش آموزش عالی

### مقدمه

پارک‌های علم و فناوری<sup>۱</sup> به‌عنوان یکی از نهادهای اجتماعی مؤثر در امر توسعه فناوری و به تبع آن، توسعه اقتصاد دانش‌مدار و اشتغال‌زایی تخصصی مورد توجه بسیاری از کشورهای جهان واقع شده است. پارک‌های علم و فناوری، محیط‌هایی مناسب برای استقرار و حضور حرفه‌ای شرکت‌های فناوری کوچک و متوسط، واحدهای تحقیق و توسعه صنایع و مؤسسات پژوهشی است که در تعامل سازنده با یکدیگر و با دانشگاه‌ها به فعالیت‌های فناوری اشتغال دارند. هدف‌هایی هم‌نشینی، ایجاد چشمه‌های فناوری و تسهیل فرآیند جذب، ارتقا و انتشار آن است به‌نحوی که تمامی و یا بخش‌های عمده‌ای از فعالیت‌های منتهی به محصولات فناوری در این پارک‌ها به‌صورت حرفه‌ای قابل انجام باشد. اهم این فعالیت‌ها شامل بازاریابی، ایده‌پردازی، پژوهش علمی، طراحی مهندسی، نمونه‌سازی، طراحی صنعتی، استانداردسازی، تدوین دانش فنی، ثبت مالکیت فکری، فروش و عملیات مستشاری بعدی برای تحقق محصولات فناوری در عرصه تولید صنعتی و همچنین عرضه سایر خدمات تخصصی می‌باشد. همکاری‌های بین‌المللی برای استفاده از تجارب جهانی و همچنین حضور مؤثر در بازارهای فناوری جهان از اهداف راهبردی پارک‌های علم و فناوری است.

### ماده ۱- تعاریف

۱-۱- **پارک علم و فناوری:** سازمانی است که به‌وسیله متخصصین حرفه‌ای مدیریت می‌شود و هدف اصلی آن افزایش ثروت در جامعه از طریق ارتقای فرهنگ

---

۱- در این اساسنامه، پارک علم و فناوری به اختصار پارک نامیده می‌شود.

نوآوری و رقابت سازنده میان شرکت‌های حاضر در پارک و مؤسسه‌های متکی بر علم و دانش است. برای دستیابی به این هدف، پارک علمی جریان دانش و فناوری را در میان دانشگاه‌ها، مؤسسه‌های تحقیق و توسعه، شرکت‌های خصوصی و بازار به حرکت انداخته و مدیریت می‌کند و رشد شرکت‌های متکی بر نوآوری را از طریق مراکز رشد و فرآیندهای زایشی تسهیل می‌کند. پارک‌ها همچنین خدمات مناسب دیگری به همراه فضاهای کاری و تسهیلات باکیفیت بالا فراهم می‌نمایند.<sup>۱</sup>

**سازمان مؤسس (متقاضی):** سازمانی است که متقاضی تأسیس پارک بوده و تأمین اعتبارات آن از مجاری دولتی و غیردولتی را به‌عهده می‌گیرد.

**۱-۲- واحدهای فناوری:** واحدهای مستقر در پارک دارای هویت حقوقی مستقل از پارک هستند. این واحدها با توجه به اساسنامه و یا سایر اسناد قانونی در زمینه تحقیقات کاربردی و توسعه‌ای، طراحی مهندسی، مهندسی معکوس، انتقال فناوری، ارائه خدمات تخصصی و در جهت تجاری کردن نتایج تحقیقات فعالیت می‌نمایند. این واحدها از جمله شامل شرکت‌های خصوصی، واحدهای تحقیق و توسعه صنایع و یا مراکز تحقیقاتی وابسته به دانشگاه‌ها یا دستگاه‌های اجرایی هستند. این تعریف با رعایت مقررات مربوط، شامل شرکت‌های خارجی نیز می‌گردد.

**۱-۳- شرکت‌های کوچک و متوسط فناوری:**<sup>۲</sup> شرکت‌هایی که از نظر گردش مالی جزء ۲۰ درصد اول شرکت‌های بزرگ کشور نبوده و اکثریت سهام آنها متعلق به شرکت‌های بزرگ مذکور نباشد.

## ماده ۲- اهداف

- ۱-۲- کمک به افزایش ثروت در جامعه از طریق توسعه اقتصاد دانش محور؛
- ۲-۲- تجاری‌سازی نتایج تحقیقات و تحقق ارتباط بخش‌های تحقیقاتی، تولیدی و خدماتی جامعه؛
- ۲-۳- افزایش قدرت رقابت و رشد شرکت‌های متکی بر دانش؛

---

۱- این تعریف انواع مختلف پارک‌ها از قبیل پارک‌های فناوری، قطب‌های فناوری، پارک‌های تحقیقاتی و شهرک‌های علمی و شهرک‌های فناوری را شامل می‌شود.

2- Small and Medium-sized Enterprises (SMEs)

- ۲-۴- کمک به جذب دانش فنی و سرمایه‌های داخلی و بین‌المللی؛
- ۲-۵- افزایش حضور و مشارکت تخصصی شرکت‌های فناور داخلی در سطح بین‌المللی؛
- ۲-۶- حمایت از ایجاد و توسعه شرکت‌های کوچک و متوسط فناوری و حمایت از مؤسسه‌ها و شرکت‌های تحقیقاتی و مهندسی نوآور با هدف توسعه فناوری و کارآفرینی.
- ماده ۳- وظایف**
- ۳-۱- کمک به ارتقای دانش فنی واحدهای فناوری به‌منظور رقابت در عرصه جهانی؛
- ۳-۲- سازماندهی برای ارائه خدمات مؤثر و مورد نیاز به واحدهای فناوری به‌منظور کمک به رشد آنها؛
- ۳-۳- سازماندهی توانایی‌ها و امکانات موجود در منطقه برای ایجاد پیوند بین امکانات و منابع دانشگاه‌ها، مراکز علمی و فناوری و صنعتی منطقه و توانایی‌های واحدهای فناوری؛
- ۳-۴- کمک در جهت‌دهی مراکز علمی مرتبط با پارک به سوی تحقیق در رشته‌های مورد نیاز واحدهای فناوری؛
- ۳-۵- ایجاد فضای مناسب فعالیت علمی و مهندسی برای جذب دانشمندان و متخصصان داخل و خارج از کشور؛
- ۳-۶- ایجاد بستر مناسب برای فعالیت واحدهای تحقیق و توسعه دولتی و غیردولتی در پارک؛
- ۳-۷- ایجاد بستر مناسب حضور و همکاری واحدهای فناوری خارجی در پارک برای توسعه فناوری شرکت‌های بومی؛
- ۳-۸- ایجاد بستر لازم برای فعالیت مشترک واحدهای فناوری داخلی و خارجی؛
- ۳-۹- تشویق پژوهش با هدف توسعه محصولات و فرایندها؛
- ۳-۱۰- تشویق پژوهش با هدف دستیابی به فناوری؛
- ۳-۱۱- کمک به ایجاد شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی جدید از طریق مراکز رشد واحدهای فناوری (انکوباتورها).

**ماده ۴- ارکان پارک**

- ۴-۱- هیأت امنا؛
- ۴-۲- رییس پارک؛

۴-۳- شورای پارک.

#### ماده ۵- نحوه تشکیل و ترکیب هیأت امنای

هیأت امنای مطابق با قانون تشکیل هیأت‌های امنای و با ترکیب زیر تشکیل می‌گردد:

۵-۱- وزیر وزارتخانه مربوط (رییس)؛

۵-۲- استاندار (نایب رییس)؛

۵-۳- رییس سازمان مؤسس؛

۵-۴- رییس پارک (دبیر)؛

۵-۵- رییس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان؛

۵-۶- یک نفر از رؤسای دانشگاه‌های استان؛

۵-۷- یک نفر از شخصیت‌های صاحب‌نظر در امور توسعه اقتصادی؛

۵-۸- یک نفر از شخصیت‌های صاحب‌نظر در امور پارک‌ها؛

۵-۹- یک نفر از مدیران صنایع منطقه یا واحدهای فناوری.

#### ماده ۶- وظایف و اختیارات هیأت امنای

۶-۱- تصویب خط‌مشی و سیاست‌های مالی، اجرایی، علمی و فناوری پارک؛

۶-۲- تصویب برنامه‌های پیشنهادی مربوط به فعالیت‌های پارک؛

۶-۳- تصویب بودجه سالانه و تصویب ترازنامه و حساب سود و زیان پارک؛

۶-۴- نظارت بر حسن اجرای وظایف پارک؛

۶-۵- تصویب آیین‌نامه‌های مالی و اداری پارک؛

۶-۶- تصویب ضوابط تحصیل اعتبار از بانک‌ها و مؤسسات اعتباری؛

۶-۷- تصویب طرح‌های توسعه و گسترش پارک؛

۶-۸- پیشنهاد انحلال پارک به کمیته تخصصی فناوری؛

۶-۹- بررسی گزارش عملکرد سالانه پارک؛

۶-۱۰- پیشنهاد تغییر یا اصلاح اساسنامه پارک؛

۶-۱۱- تصویب آیین‌نامه‌ها و ضوابط تأسیس مراکز و مؤسسه‌های علمی و فناوری در پارک؛

۶-۱۲- تصویب آیین‌نامه‌های داخلی هیأت امنای.

#### ماده ۷- نحوه انتخاب و ترکیب شورای پارک

اعضای این شورا با حکم رییس سازمان مؤسس منصوب می‌شوند و عبارتند از:

۷-۱- رئیس پارک (رئیس شورا)؛

۷-۲- معاون (مدیر) امور فناوری (دبیر شورا)؛

۷-۳- معاون (مدیر) امور پشتیبانی؛

۷-۴- یک نفر از معاونین پژوهشی دانشگاه‌های استان؛

۷-۵- یک نماینده از سوی واحدهای فناوری؛

۷-۶- یک نفر از مدیران دستگاه‌های اجرایی یا صنایع منطقه؛

۷-۷- یک نفر صاحب‌نظر در امور پارک‌ها.

#### **ماده ۸- وظایف شورای پارک**

۸-۱- تدوین سیاست‌ها و اولویت‌بندی زمینه‌های فعالیت پارک در چارچوب

راهبردهای مصوب هیأت امناء؛

۸-۲- تصویب درخواست‌های پذیرش جهت استقرار واحدهای فناوری در پارک؛

۸-۳- تصویب طرح ایجاد مراکز رشد واحدهای فناوری و مراکز خدمات علمی و

فناوری و دیگر مراکز مورد نیاز جهت آرایه به سازمان مؤسس.

**تبصره ۱-** جلسه‌های شورای پارک با حضور دو سوم اعضا در بار اول و اکثریت

نسبی در بار دوم رسمیت می‌یابد.

**تبصره ۲-** تصمیم‌های شورای پارک با تصویب نصف به علاوه یک اعضا حاضر نافذ

خواهد بود.

**تبصره ۳-** شورای پارک می‌تواند در اجرای وظایف خود گروه‌های کاری تخصصی

لازم را تشکیل دهد.

#### **ماده ۹- نحوه انتخاب و وظایف رئیس پارک**

رئیس پارک به پیشنهاد رئیس سازمان مؤسس و حکم وزیر مربوط منصوب و

وظایف زیر را بر عهده می‌گیرد:

۹-۱- اداره کلیه امور پارک بر طبق اساسنامه و مصوبه‌های هیأت امناء و شورای پارک؛

۹-۲- پی‌گیری عملیات طراحی و اجرایی و عمرانی احداث و توسعه پارک؛

۹-۳- ایجاد زمینه‌های لازم برای ارتقای و توسعه واحدهای فناوری؛

۹-۴- تهیه و تنظیم بودجه سالیانه برای آرایه به هیأت امناء؛

۵-۹- نظارت بر فعالیتهای واحدهای فناوری برای حصول اطمینان از انطباق فعالیتهای با مفاد قرارداد بین واحدهای فناوری و پارک؛  
۶-۹- برنامه‌ریزی و اتخاذ تدابیر لازم در تأمین بودجه و تقویت بنیه مالی و جذب امکانات برای پارک؛

۷-۹- تنظیم گزارش‌های عملکرد مالی و کاری برای ارایه به هیأت امناء؛  
۸-۹- افتتاح حساب‌های جاری، سپرده امانی، اعتباری و ... نزد بانک‌ها و مؤسسه‌های مالی و اعتباری داخلی و خارجی و سایر مؤسسه‌های تجاری و انتقال و مسدود کردن حساب‌های مذکور و همچنین دریافت و پرداخت به آنها براساس سیاست‌های تعیین شده از سوی هیأت امناء؛

۹-۹- تحصیل وام یا اعتبار، استقراض از بانک‌ها، سازمان‌ها، شرکت‌ها و مؤسسه‌های دولتی و غیردولتی مطابق ضوابط مصوب هیأت امناء.

#### ماده ۱۰- مقررات مالی

پارک از نظر مقررات مالی مشمول آیین‌نامه مالی و معاملاتی دانشگاه‌ها می‌باشد.

#### ماده ۱۱- منابع مالی پارک

منابع مالی پارک عبارتند از:

۱-۱۱- بودجه سالانه پارک که از محل اعتبارات عمومی کشور تأمین می‌گردد؛

۲-۱۱- درآمد حاصل از فعالیتهای و خدمات پارک؛

۳-۱۱- قراردادهای منعقد شده با سایر دستگاه‌های اجرایی؛

۴-۱۱- کمک‌ها و هدایای اشخاص حقیقی و حقوقی.

#### ماده ۱۲- تغییر و اصلاح اساسنامه

هرگونه تغییر و اصلاح در این اساسنامه به پیشنهاد هیأت امناء با تأیید کمیته تخصصی فناوری و با تصویب شورای گسترش آموزش عالی صورت خواهد گرفت.

#### ماده ۱۳

این اساسنامه در ۱۳ ماده و ۳ تبصره در تاریخ ۸۱/۱۲/۱۷ به تصویب شورای گسترش آموزش عالی رسید.

## راهبردهای زیست فناوری مصوب جلسه ۶۱۵ مورخ ۱۳۸۶/۹/۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی

شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ۶۱۵ مورخ ۸۶/۹/۶ «راهبردهای زیست فناوری» را به شرح ذیل تصویب کرد:

**ماده ۱-** دولت برای اجرای سند ملی زیست فناوری ضمن شفاف سازی وجوه تخصیصی به این حوزه، هر ساله بودجه های لازم را ذیل یک ردیف اعتباری معین براساس پیشنهاد شورای عالی آموزش، پژوهش و فناوری پیش بینی می نماید.

**ماده ۲-** دولت حمایت های لازم را برای تسهیل و تشویق سرمایه گذاری در حوزه زیست فناوری از شرکت های سرمایه گذاری با اولویت شرکت های مستقر در مراکز رشد و پارک های علمی فناوری بخش خصوصی و تعاونی برای اخذ تسهیلات بانکی فراهم می آورد.

**ماده ۳-** دولت ترتیبات لازم را در جهت اولویت تخصیص بخشی از وجوه مرتبط با بند «د» ماده ۱ قانون برنامه چهارم توسعه برای توسعه فناوری زیست صورت می دهد. دستورالعمل اجرایی این بند توسط شورای عالی آموزش، پژوهش و فناوری تهیه و تصویب می شود.

**ماده ۴-** وزارتخانه ها و سازمان های ذی ربط موظف هستند اولویت های مصوب شورای عالی آموزش، پژوهش و فناوری را در برنامه های آموزشی، پژوهشی و تولیدی دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی، تحقیقاتی و دستگاه های اجرایی خود منظور نمایند.

**ماده ۵-** با توجه به مقتضیات زیست فناوری، دولت نسبت به بازنگری در موضوع استقرار شرکت های حوزه زیست فناوری در شعاع ۱۲۰ کیلومتری شهرهای بزرگ اقدام می نماید.

**ماده ۶-** دولت تسهیلات و امکانات ویژه برای واردات مواد اولیه تحقیقاتی مورد نیاز

دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی و شرکت‌هایی که فهرست و مشخصات آنها از سوی شورای عالی آموزش، پژوهش و فناوری اعلام می‌شود، فراهم می‌نماید. دستورالعمل اجرایی این بند حداکثر ظرف مهلت سه ماه توسط شورای عالی آموزش، پژوهش و فناوری با همکاری وزارتخانه‌های ذی‌ربط تهیه و تصویب می‌شود.

**ماده ۷-** شورای عالی آموزش، پژوهش و فناوری و دستگاه‌های ذی‌ربط موظف هستند با آینده‌نگری برای استفاده سریع از فرصت‌ها در جهت کسب آمادگی، استانداردها و تأییدیه‌های لازم را برای ورود محصولات زیست‌فناوری تولید شده داخل کشور به بازارهای ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی فراهم نمایند.

**ماده ۸-** بنگاه‌های خصوصی کوچک و متوسط در زمینه زیست‌فناوری با تصویب شورای عالی آموزش، پژوهش و فناوری از جمله صنایع اثرپذیر محسوب می‌شوند.

**ماده ۹-** نظر به اهمیت و ضرورت ایجاد زیست‌بانک مرکزی ایران در حفظ تنوع زیستی و ژنتیکی دبیرخانه شورای عالی آموزش، پژوهش و فناوری با تشکیل کارگروه ویژه مرکب از همه دستگاه‌های اجرایی که به‌نحوی در تشکیل مجموعه یا بانک‌های ژنی و سلولی خاص فعالیت داشته و دارند سازوکارهای لازم را برای ایجاد زیست‌بانک ذخیره‌ای ملی فراهم آورده و این موضوع را از طریق تشکیل شبکه بانک‌های ژنی کشور مدیریت نمایند.

**ماده ۱۰-** هیأت نظارت و بازرسی شورای عالی انقلاب فرهنگی با همکاری دبیرخانه شورای عالی آموزش، پژوهش و فناوری نظارت بر حسن اجرای مصوبات آن را در این زمینه بر عهده دارد و موظف است گزارش اجرای سند ملی و فعالیت‌های وابسته به آن را سالیانه یک‌بار به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه نماید.

**ماده ۱۱-** به‌منظور تعامل پویا، سازنده و مؤثر با مراکز تحقیقاتی خارج از کشور، دولت‌ها و نهادهای بین‌المللی، شورای عالی آموزش، پژوهش و فناوری آیین‌نامه همکاری‌های بین‌المللی را تهیه و به‌تصویب می‌رساند.

این مصوبه در ۱۱ ماده در جلسه ۶۱۵ مورخ ۸۶/۹/۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی به‌تصویب رسید.

## تشکیل ستاد توسعه زیست فناوری مصوب جلسه ۷۰۵ مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۲۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی

### مقدمه

با توجه به تأکیدات مکرر مقام معظم رهبری بر توجه ویژه به توسعه زیست فناوری و نظر به اعلام زیست فناوری به عنوان یکی از اولویت های ملی فناوری در نقشه جامع علمی کشور و با عنایت به تأکید بر زیست فناوری در برنامه های توسعه پنج ساله اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور، «ستاد توسعه زیست فناوری» که در این مصوبه به اختصار «ستاد» نامیده می شود، به منظور ایجاد هماهنگی در سطح ملی در حوزه زیست فناوری، تشکیل می شود.

**ماده ۱- اعضای «ستاد» عبارتند از:**

- ۱- معاون علمی و فناوری رییس جمهور؛
- ۲- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری؛
- ۳- وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛
- ۴- وزیر جهاد کشاورزی؛
- ۵- وزیر صنعت، معدن و تجارت؛
- ۶- وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح؛
- ۷- رییس سازمان حفاظت محیط زیست؛
- ۸- معاون برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور؛
- ۹- وزیر نفت و یا نماینده وی؛
- ۱۰- رییس مرکز همکاری های فناوری و نوآوری ریاست جمهوری؛
- ۱۱- دبیر ستاد و ۵ تن از خبرگان و متخصصان مرتبط که به پیشنهاد دبیر ستاد و با حکم رییس ستاد منصوب خواهند شد.

- تبصره ۱-** معاون علمی و فناوری رییس جمهور، رییس ستاد می‌باشد.
- تبصره ۲-** دبیر ستاد با حکم رییس ستاد به مدت ۴ سال منصوب می‌شود؛ تمدید حکم دبیر بلامانع است.
- تبصره ۳-** ساختار تشکیلاتی و شرح وظایف دبیرخانه ستاد توسعه زیست‌فناوری، در ستاد تهیه و به تصویب مراجع ذیصلاح قانونی خواهد رسید.
- ماده ۲-** «ستاد» مرجع اصلی سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، راهبری اجرایی، هماهنگی و رصد در حوزه زیست‌فناوری است که به تدوین برنامه‌های اجرایی در چارچوب نقشه جامع علمی کشور و سیاست‌های شورای عالی انقلاب فرهنگی و اسناد بالادستی کشور می‌پردازد.
- ماده ۳-** دولت موظف است بودجه لازم را برای «ستاد» جهت امور اجرایی و حمایتی به صورت یک ردیف مجزا در بودجه سنواتی پیش‌بینی نماید و در اختیار این ستاد قرار دهد.
- ماده ۴-** دولت موظف است منابع لازم را برای سرمایه‌گذاری و کسب ۳ درصد سهم بازار جهانی زیست‌فناوری (مصرح در اهداف نقشه جامع علمی کشور) تأمین نماید. «ستاد» موظف است با همکاری معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری، کل منابع تخصیصی کشور به حوزه زیست‌فناوری را شفاف‌سازی و اعلام نماید.
- ماده ۵-** «ستاد» موظف است متناسب با تحولات داخلی و بین‌المللی این حوزه و به منظور دستیابی به اهداف نقشه جامع علمی کشور، اقدامات لازم را برای اصلاح و به روز رسانی «سند ملی زیست‌فناوری» انجام دهد و برای تصویب به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارایه نماید.
- ماده ۶-** «ستاد» وظیفه حمایت، هدایت و هماهنگی مؤسسات دولتی و غیردولتی که در زمینه زیست‌فناوری فعالیت می‌کنند را بر عهده دارد. کلیه دستگاه‌های اجرایی مرتبط موظفند اولویت‌های زیست‌فناوری مصوب «ستاد» را در برنامه‌ریزی‌های خود منظور و منابع مالی لازم را تأمین نمایند و گزارش فعالیت‌های خود را به «ستاد» ارایه دهند. همچنین دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی کشور موظفند این

اولویت‌ها را در برنامه‌های آموزشی و پژوهشی خود مورد توجه قرار دهند.

**ماده ۷-** روش‌های تشویقی برای فعال‌سازی افراد و مراکز علمی، پژوهشی و صنعتی و شرکت‌های دولتی و خصوصی و جهت‌دهی به آنها بایستی در اولویت فعالیت‌های «ستاد» قرار گیرد.

**ماده ۸-** به «ستاد» اجازه داده می‌شود از طریق تشکیل صندوق حمایت از سرمایه‌گذاری زیست‌فناوری، امکان سرمایه‌گذاری‌های مشترک با دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در حوزه‌های اولویت‌دار را فراهم نماید. دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط می‌توانند منابع مالی خود را از طریق این صندوق در زمینه زیست‌فناوری سرمایه‌گذاری نمایند. همچنین حمایت از بنگاه‌های خصوصی فعال در زمینه زیست‌فناوری برای توسعه این فناوری و کسب بازارهای بین‌المللی از طریق سرمایه‌گذاری خطرپذیر انجام گیرد.

**ماده ۹-** «ستاد» و دستگاه‌های ذی‌ربط موظف هستند با آینده‌نگری برای استفاده سریع از فرصت‌ها در جهت کسب آمادگی، استانداردها و تأییدیه‌های لازم را برای ورود محصولات زیست‌فناوری تولید شده داخل کشور به بازارهای ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی فراهم نمایند.

**ماده ۱۰-** «ستاد» با همکاری دستگاه‌های اجرایی برای تعامل پویا با کشورهای جهان و نهادهای بین‌المللی، اقدامات لازم را انجام می‌دهد.

**ماده ۱۱-** «ستاد» قوانین و مقرراتی را که برای توسعه زیست‌فناوری در سطح ملی مورد نیاز است، به‌منظور تصویب به مراجع ذی‌ربط پیشنهاد می‌دهد.

**ماده ۱۲-** نظر به اهمیت و ضرورت ایجاد زیست‌بانک مرکزی ایران در حفظ تنوع زیستی و ژنتیکی، «ستاد» با تشکیل کارگروه ویژه مرکب از همه دستگاه‌های اجرایی که به‌نحوی در تشکیل مجموعه یا بانک‌های ژنی و سلولی خاص فعالیت داشته و دارند، ساز و کارهای لازم را برای ایجاد زیست‌بانک ذخیره‌ای ملی فراهم آورده و این موضوع را از طریق تشکیل شبکه بانک‌های ژنی کشور مدیریت نماید.

**ماده ۱۳-** دولت تسهیلات و امکانات ویژه برای واردات مواد اولیه تحقیقاتی و تولیدی مورد نیاز دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی و شرکت‌هایی که فهرست و مشخصات آن‌ها از سوی «ستاد» اعلام می‌شود، فراهم می‌نماید. دستورالعمل اجرایی این بند

۳۰۰ / مجموعه قوانین و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

حداکثر ظرف مدت سه ماه توسط «ستاد» با همکاری وزارتخانه‌های ذی‌ربط تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

**ماده ۱۴-** «ستاد» وظیفه نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی را در این زمینه بر عهده دارد.

**ماده ۱۵-** رئیس «ستاد» موظف است هر ۶ ماه یک بار گزارش پیشرفت برنامه‌های «ستاد» و همچنین در صورت نیاز، پیشنهادهای این ستاد را جهت رفع موانع توسعه زیست‌فناوری، برای تصویب به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارسال نماید.

**ماده ۱۶-** این مصوبه مشتمل بر یک مقدمه، ۱۶ ماده و ۳ تبصره در جلسه ۷۰۵ مورخ ۱۳۹۰/۱۰/۲۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید.

رئیس جمهور و رئیس شورای عالی انقلاب فرهنگی - محمود احمدی‌نژاد

## تعاریف و ضوابط تأسیس مراکز تحقیقاتی مصوب جلسه ۱۴۸ مورخ ۱۳۶۹/۱/۲۱ شورای مشترک کمیسیون‌های ۱ و ۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی

(شورای مشترک کمیسیون‌های ۱ و ۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی، حسب اختیارات تفویضی جلسه مورخ ۱۳۶۸/۱۲/۸ شورای عالی به شورای مذکور)

با توجه به روح تعالیم مکتب اسلامی در زمینه گسترش مرزهای دانش و آگاهی از مواهب و نعمت‌های خدادادی در پهنه طبیعت و جهان به‌منظور ارتقای سطح زندگی و نیل به حیات طیبه و نیز با عنایت به تأکید قانون اساسی جمهوری اسلامی، درخصوص تقویت روح بررسی و تتبع و ابتکار در تمام‌زمینه‌های علمی، فنی، فرهنگی و اسلامی از طریق تأسیس مراکز تحقیق، ضرورت تأسیس و توسعه مراکز و فعالیت‌های تحقیقاتی به‌صورت منسجم و براساس الگویی سنجیده و مورد قبول، محرز می‌باشد.

فعالیت‌های تحقیقاتی در کشور به‌صورت سازمان‌یافته و تشکیلاتی، با تأسیس انستیتو پاستور در سال ۱۲۹۹ آغاز گردید. افزایش فعالیت‌های تحقیقاتی و توسعه مراکز جدید که بعضاً به‌صورت مستقل و اکثراً وابسته به دانشگاه‌ها یا وزارتخانه‌های صنعتی و پزشکی و ... انجام گرفت، از الگوی مشخص و واحدی تبعیت ننموده است.

از این رو "جهت هماهنگ ساختن توسعه مراکز و فعالیت‌های پژوهشی، طرح حاضر به‌منظور بیان تعاریف و تعیین ضوابط تأسیس مراکز و واحدهای تحقیقاتی، اعم از دولتی و یا غیردولتی، تنظیم شده است.

۱- محقق "محقق" در مرکز تحقیقاتی، به کسی اطلاق می‌شود که "عضو هیأت علمی، پژوهشی" در یک گروه پژوهشی یا آموزشی فعالیت پژوهشی می‌کند و وظایف و نحوه ارتقا، تابع مقررات هیأت علمی پژوهشی دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی خواهد بود.

## ۳۰۲ / مجموعه قوانین و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۲- گروه پژوهشی در صورتی که فعالیت پژوهشی در یک دانشکده یا مؤسسه تحقیقاتی "به صورت مستمر" و با "هدف خاص" تعریف شده باشد و به تعداد کافی عضو هیأت علمی پژوهشی وجود داشته باشد، گروه پژوهشی با ضوابط زیر، تأسیس می‌گردد:

الف) هدف و عنوان گروه پژوهشی منطبق بر نیازهای اساسی کشور در یکی از زمینه‌های علمی، کاربردی و یا میان‌رشته‌ای باشد؛  
ب) داشتن حداقل ۵ عضو هیأت علمی پژوهشی که ۳ نفر از آنان در گروه پژوهشی تمام‌وقت باشند؛

ج) داشتن امکانات و تجهیزات لازم در دانشکده یا دانشگاه و یا مؤسسه تحقیقاتی؛  
د) داشتن دانشجوی دوره دکتری در زمینه تحقیقاتی ارائه شده و یا سه دوره متوالی دانشجوی کارشناسی ارشد.

**تبصره ۱-** در صورت تمایل دانشکده به استقلال مالی در گروه پژوهشی، گروه با نام "مرکز" و زیر نظر دانشکده اداره خواهد گردید که در این صورت دارای استقلال مالی بوده ولی سایر ضوابط آن تابع ضوابط "گروه" می‌باشد.

**تبصره ۲-** مؤسسات تحقیقاتی غیروابسته به دانشگاه‌ها، از شرط مندرج در بند "د" معاف خواهند بود.

۳- پژوهشکده در صورتی که حدود فعالیت‌های پژوهشی دانشگاه از سطح یک دانشکده، فراتر باشد و ایجاد "مؤسسه‌ای" در دانشگاه یا به صورت مستقل ضرورت یابد، "پژوهشکده" با شرایط زیر تأسیس می‌گردد:

الف) فعالیت‌های تحقیقاتی پژوهشکده در زمینه‌های بنیادی، کاربردی و یا توسعه‌ای و منطبق بر نیازهای اساسی کشور خواهد بود و پژوهشکده در یک رشته مشخص و یا به صورت میان‌رشته‌ای می‌تواند در هر یک از زمینه‌های فوق تشکیل گردد؛

ب) داشتن حداقل ۳ گروه پژوهشی با شرایط مندرج در بند "۲"؛

ج) داشتن امکانات و تجهیزات مستقل برای امور تحقیقاتی.

**تبصره ۱-** پژوهشکده، از نظر مالی، مستقل و از نظر اداری، مشابه یک دانشکده خواهد بود.

**تبصره ۲-** عناوین زیر، معادل پژوهشکده خواهد بود:

الف) مرکز تحقیقاتی؛

ب) مؤسسه تحقیقاتی (پژوهشی).

**تبصره ۳-** هرگاه، سطح فعالیت تحقیقاتی در مؤسسات و مراکزی که عنوان دانشگاه ندارند، معادل پژوهشکده باشد، می‌توانند نسبت به تأسیس پژوهشکده، (نظیر مرکز و مؤسسه تحقیقاتی) اقدام نمایند. این‌گونه مؤسسات می‌توانند نسبت به ارایه دوره کارشناسی ارشد و دکترای پژوهشی در صورت داشتن شرایط و ضوابط آموزشی مصوب اقدام کنند.<sup>۱</sup>

#### پژوهشگاه

در صورتی که فعالیت‌های پژوهشی، در سطح گسترده، مورد نظر باشد، واحد پژوهشی مستقل (پژوهشگاه) با شرایط زیر ایجاد می‌گردد:

الف) دارا بودن سه مؤسسه پژوهشی (پژوهشکده) با شرایط مندرج در بند ۳؛

ب) داشتن امکانات و تجهیزات مستقل برای امور تحقیقاتی.

**تبصره -** پژوهشگاه‌ها می‌توانند نسبت به ارایه دوره کارشناسی ارشد و دکترای پژوهشی، بر طبق شرایط تبصره ۳- از بند "۳" اقدام کنند.<sup>۲</sup>

۵- روش ایجاد واحدهای تحقیقاتی

الف) استخدام کادر به‌عنوان عضو هیأت علمی پژوهشی در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، نظیر استخدام کادر به‌عنوان عضو هیأت علمی آموزشی بوده و تبدیل وضعیت از هیأت علمی آموزشی به هیأت علمی پژوهشی، به پیشنهاد دانشگاه‌ها و تصویب هیأت‌های ممیزه، صورت می‌گیرد؛

ب) تأسیس گروه یا مرکز پژوهشی، پژوهشکده و یا پژوهشگاه، بر حسب مورد، به پیشنهاد دانشگاه یا سازمان و یا وزارتخانه ذی‌ربط و درخصوص مراکز تحقیقاتی غیردولتی توسط افراد حقیقی و یا حقوقی بنا به مورد در معاونت پژوهشی وزارت

---

۱- اصلاحیه مورخ ۶۹/۱/۲۰ شورای مشترک کمیسیون‌های ۱ و ۲ شورای عالی مصوب جلسه ۳۰۳۸

مورخ ۷۲/۱/۱۷

۲- اصلاحیه مورخ ۶۹/۱/۲۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی

#### ۳۰۴ / مجموعه قوانین و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

فرهنگ و آموزش عالی و یا معاونت پژوهشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، بررسی می‌شود و جهت رسیدگی نهایی و تصویب اساسنامه، به شورای گسترش آموزش عالی مربوط، ارجاع خواهد گردید؛

ج) رؤسای مراکز واحدهای تحقیقاتی، باید از میان اعضای برجسته هیأت علمی باشند و صلاحیت‌شان، در جهت اهداف مؤسسه بر حسب مورد به تأیید وزارتین مربوط برسد.

**تبصره-** درخصوص رؤسای واحدهای تحقیقاتی بخش غیردولتی، عضویت در هیأت علمی، شرط نیست.

۶- مراکز تحقیقاتی که براساس این ضوابط، تأسیس می‌شوند، می‌توانند از امتیازات و تسهیلاتی که آیین‌نامه آن به پیشنهاد مشترک وزارتین فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به تصویب دولت خواهد رسید، استفاده کنند.

۷- مراکز تحقیقاتی که پس از تشکیل، شرایط مندرج در این آیین‌نامه را از دست بدهند، مجوز تأسیس آنها بر حسب مورد توسط شورای گسترش آموزش عالی وزارتین ذی‌ربط، لغو خواهد گردید.

۸- دستورالعمل‌های اجرایی این طرح، بنا به مورد توسط معاونین آموزشی و پژوهشی وزارتین فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت، درمان آموزش پزشکی تنظیم و به تصویب وزرای ذی‌ربط خواهد رسید.

رییس جمهور و رییس شورای عالی انقلاب فرهنگی- اکبر هاشمی رفسنجانی

## سیاست‌ها و راهبردهای ارتقا و توسعه فناوری نانو در جمهوری اسلامی ایران مصوب جلسه ۵۸۲ مورخ ۱۳۸۵/۲/۱۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی

### مقدمه

نظر به تأکید چشم‌انداز بیست‌ساله کشور بر فناوری‌های نوین و اعلام فناوری نانو به‌عنوان یکی از اولویت‌های فناوری کشور در برنامه چهارم توسعه و همچنین تأکید و توجه خاص مقام معظم رهبری به کسب جایگاه مناسب جهانی در زمینه این فناوری (دیدار مورخ ۲۵ بهمن ۱۳۸۴ دبیرخانه ستاد ویژه توسعه فناوری نانو با معظم له) شورای عالی انقلاب فرهنگی ضمن تأکید بر اجرای دقیق «سند راهبرد آینده» به‌عنوان برنامه ۱۰ ساله توسعه فناوری نانو، سیاست‌ها و راهبردهای ذیل را برای توسعه و ارتقای این فناوری در کشور تصویب می‌نماید:

۱- منابع لازم برای سرمایه‌گذاری و کسب یک تا دو درصد سهم بازار جهانی فناوری‌های نانو تأمین گردد. تمهیدات لازم برای دستیابی به این منظور به‌تصویب شورای عالی فناوری‌های پیشرفته می‌رسد.

۲- کلیه دستگاه‌های مرتبط که در سند راهبرد آینده نقش آنها تعیین شده است، موظفند اولویت‌های فناوری نانو مصوب ستاد را که به تأیید شورای عالی فناوری‌های پیشرفته رسیده است در کلیه بخش‌ها و سازمان‌های وابسته به خود در برنامه‌ریزی خود منظور نموده و منابع مالی لازم را که در سند مذکور مشخص شده تأمین نمایند.

۳- دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی کشور موظفند اولویت‌های فناوری نانو مصوب شورای عالی فناوری‌های پیشرفته را در برنامه‌های آموزشی و پژوهشی خود مورد توجه قرار دهند.

۴- روش‌های تشویقی برای فعال‌سازی افراد و مراکز علمی، پژوهشی و صنعتی و

شرکت‌های دولتی و خصوصی و جهت‌دهی به آنها در اولویت فعالیت‌های ستاد ویژه توسعه فناوری نانو قرار گیرد.

۵- به دبیرخانه ستاد ویژه توسعه فناوری نانو اجازه داده می‌شود از طریق تشکیل صندوق حمایت از سرمایه‌گذاری فناوری نانو، امکان سرمایه‌گذاری‌های مشترک با دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در حوزه‌های اولویت دار را فراهم نماید. دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط می‌توانند منابع مالی خود را از طریق این صندوق در زمینه فناوری نانو سرمایه‌گذاری نمایند. اساسنامه این صندوق به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌رسد.

۶- حمایت از بنگاه‌های خصوصی فعال در زمینه فناوری نانو برای توسعه این فناوری و برای توسعه فناوری کسب بازارهای بین‌المللی از طریق سرمایه‌گذاری خطرپذیر انجام گیرد.

۷- دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط موظفند با آینده‌نگری و کسب آمادگی، استانداردها و تأییدیه‌های لازم را جهت ورود محصولات فناوری نانو ساخت داخل به بازار با سرعت مطلوب تدوین و جهت تصویب به ستاد ویژه توسعه فناوری نانو ارایه نمایند.

۸- برای تعامل پویا با کشورهای جهان و نهادهای بین‌المللی، آیین‌نامه همکاری‌های بین‌المللی به پیشنهاد ستاد ویژه توسعه فناوری نانو به تصویب شورای عالی فناوری‌های پیشرفته می‌رسد.

۹- مصوبات ستاد ویژه توسعه فناوری نانو برای کلیه دستگاه‌های اجرایی که در سند راهبردی آینده، نقش آنها تعیین شده است، لازم‌الاجرا خواهد بود.

۱۰- رئیس ستاد ویژه توسعه فناوری نانو (معاون علمی و فناوری رییس جمهور) موظف است هر ۶ ماه یک بار گزارش پیشرفت برنامه‌های سند راهبرد ده ساله توسعه فناوری نانو (راهبرد آینده) و همچنین در صورت نیاز، پیشنهادهای این ستاد را جهت رفع موانع توسعه فناوری نانو برای تصویب به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارسال نماید.

۱۱- دبیر ستاد، بالاترین مقام اجرایی ستاد است که با حکم رییس ستاد برای مدت

بخش هفتم: پژوهشی / ۳۰۷

۴ سال منصوب می‌شود و انتخاب مجدد وی بلامانع است.<sup>۱</sup>

۱۲- دبیرخانه ستاد ویژه توسعه فناوری نانو (دفتر همکاری‌های فناوری ریاست جمهوری) وظیفه نظارت بر حسن اجرای مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی را در این زمینه برعهده دارد.

۱۳- مصوبه «سیاست‌ها و راهبردهای ارتقا و توسعه فناوری نانو در جمهوری اسلامی ایران» در ۱۲ بند در جلسه ۵۸۲ مورخ ۸۵/۲/۱۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید.

رییس جمهور و رییس شورای عالی انقلاب فرهنگی - محمود احمدی‌نژاد

---

۱- اصلاحیه مصوب ۱۳۸۹/۱/۲۴ شورای معین شورای عالی انقلاب فرهنگی بنا به تفویض جلسه ۶۵۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی

## آیین نامه پژوهانه (Grant) اعضای هیأت علمی دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی مصوب ۱۳۹۰/۶/۲۶ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

### مقدمه

پیرو ابلاغیه ۳/۳۵۷۳/۱۰۳۰۵۱ مورخ ۸۸/۶/۴ "آیین نامه پژوهانه (Grant) اعضای هیأت علمی دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی" مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، به منظور هدفمند نمودن و استفاده بهینه از اعتبارات پژوهشی در مسیر بهبود کیفیت تولید علم و در جهت تحقق اهداف و برنامه های دانشگاه ها، آیین نامه مذکور به شرح زیر اصلاح و ابلاغ می شود.

دانشگاه ها، پژوهشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی وابسته به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در این آیین نامه به اختصار "دانشگاه" نامیده می شود.

### ماده ۱- اهداف

- ۱-۱- هدفمند نمودن اعتبار پژوهشی و هم جهت کردن آن با سایر اعتبارات؛
- ۲-۱- ترغیب و تشویق اعضای هیأت علمی دانشگاه به انجام هر چه بهتر فعالیت های پژوهشی و فراهم آوردن شرایط مناسب برای تحقق اهداف و برنامه های دانشگاه؛
- ۳-۱- ارزش گذاری علمی و ایجاد رقابت های سالم به منظور پشتیبانی و تشویق مناسب اعضای هیأت علمی دانشگاه در فعالیت های پژوهشی؛
- ۴-۱- افزایش میزان بهره وری اعضای هیأت علمی و استفاده بهینه از منابع مالی پژوهشی در جهت ارتقای فعالیت های پژوهشی دانشگاه؛
- ۵-۱- کمک به پایدار ماندن فعالیت های پژوهشی هدفمند اعضای هیأت علمی و حفظ و تقویت تفکر پژوهشی در دانشگاه ها؛
- ۶-۱- تسهیل فعالیت های جاری پژوهشی اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحت-مشاوره؛

## بخش هفتم: پژوهشی / ۳۰۹

۷-۱- کمک به پژوهش محور شدن دانشگاه؛

۸-۱- کمک به رفع مشکلات پژوهشی کشور؛

۹-۱- تسهیل همکاری اعضای هیأت علمی با مراکز و سازمان‌های خارج از دانشگاه؛

۱۰-۱- اتخاذ سیاست حمایتی هماهنگ برای تمامی دانشگاه‌ها.

### ماده ۲- نحوه اجرای پژوهانه (Grant)

۱-۲- دانشگاه موظف است حداقل ۲۵ درصد اعتبارات پژوهشی خود را، ضمن درج و

تصویب در بودجه تفصیلی، به پژوهانه اعضای هیأت علمی خود اختصاص دهد؛

۲-۲- روش تعیین امتیازات اعضای هیأت علمی با توجه به شاخص‌های مندرج در ماده

۲ آیین‌نامه ارتقای و با اعمال ضرایب مصوب شورای پژوهشی دانشگاه برای وزن‌دهی به این شاخص‌ها و طبق دستورالعمل اجرایی استفاده از اعتبار پژوهشی مصوب در دانشگاه، تعیین می‌گردد؛

۳-۲- شرط لازم برای پرداخت اعتبار، مصوب بودن پروژه در چارچوب طرح جامع

پژوهشی دانشگاه است.

تبصره- برای تقویت کارگروهی و توجه جدی به پروژه‌های مصوب، علاوه بر امتیاز فرد،

امتیاز گروه همکار و امتیاز پروژه هم با ترکیب موزون لحاظ می‌شود.

### ماده ۳- موارد استفاده از پژوهانه (Grant)

دانشگاه موظف است ضمن رعایت مقررات و در راستای اولویت‌های پژوهشی کاربردی

ابلاغی از سوی مراجع ذی‌صلاح، پژوهانه دانشگاه را در موارد زیر برای اعضای هیأت علمی هزینه نماید:

۱-۳- انجام طرح‌های پژوهشی طبق دستورالعمل اجرایی مورد اشاره در ماده ۴ این

آیین‌نامه؛

۲-۳- کمک به انجام پژوهش‌های پایه و کاربردی که منجر به تولید مقاله می‌شود؛

۳-۳- کمک به انجام پژوهش‌های تقاضا محور که منجر به تدوین دانش فنی، انعقاد

قرارداد و یا تولید نمونه می‌شود؛

۴-۳- خرید تجهیزات و لوازم آزمایشگاهی تحقیقاتی، پرداخت هزینه‌های خدمات

آزمایشگاهی و میدانی و خرید مواد مصرفی جهت انجام فعالیت‌های پژوهشی؛

۵-۳- پرداخت حق عضویت در مجامع علمی، هزینه ثبت اختراع و هزینه شرکت در

همایش‌ها، کارگاه‌های آموزشی و نمایشگاه‌های تخصصی داخلی و خارجی و سایر سفرهای

علمی کوتاه‌مدت؛

۳-۶- پرداخت هزینه خرید کتب، نشریات، نرم‌افزارها، هزینه عضویت در پایگاه‌های اطلاعاتی و هزینه چاپ مقالات در مجموعه مقالات و نشریات علمی معتبر؛  
۳-۷- پرداخت حق التحقیق به دانشجویانی که از همان دانشگاه با عضو هیأت علمی همکاری پژوهشی داشته‌اند و هزینه‌های مربوط به شرکت آنها در همایش‌های داخلی و خارجی؛

۳-۸- دانشگاه می‌تواند براساس ضوابطی که در ماده ۴ این آیین‌نامه تنظیم می‌کند به‌منظور تقویت کارگروهی علاوه بر پرداخت پژوهانه فردی بخشی از اعتبار پژوهشی دانشگاه را به‌عنوان پژوهانه گروهی صرف پرداخت پژوهانه به اعضاء هیأت علمی همکار در فعالیت‌های پژوهشی نماید که به‌صورت مشترک (گروه‌های کاری پژوهشی) انجام می‌شود؛  
۳-۹- دانشگاه می‌تواند بخشی از پژوهانه را برای حمایت از قطب‌های علمی آن دانشگاه (در قالب تعریف طرح مشترک هدفمند) هزینه کند.

#### ماده ۴- مقررات اجرایی

دستورالعمل اجرایی استفاده از پژوهانه (متشکل از اعضای هیأت علمی مشمول استفاده از این اعتبار، چگونگی پرداخت و نحوه نظارت بر هزینه‌کرد و ...) متناسب با آن دانشگاه با رعایت مفاد این آیین‌نامه، پس از تصویب در شورای پژوهشی دانشگاه لازم‌الاجرا بوده و یک نسخه از آن برای اطلاع به معاونت پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ارسال شود.

#### ماده ۵- نظارت بر اجرا

نظارت بر حسن اجرای این آیین‌نامه بر عهده معاونت پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.

#### ماده ۶- تصویب

آیین‌نامه پژوهانه (Grant) اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی مشتمل بر شش ماده و یک تبصره در تاریخ ۱۳۹۰/۶/۲۷ به تأیید وزیر علوم، تحقیقات و فناوری رسیده است و از تاریخ ابلاغ لازم‌الاجراست.  
با ابلاغ این آیین‌نامه، کلیه آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مغایر، لغو و بلااثر می‌گردد.

وزیر علوم تحقیقات و فناوری- کامران دانشجو

## سیاست‌ها و ضوابط پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)

مصوب ۶۲۳ جلسه مورخ ۱۳۸۷/۲/۱۰

### شورای عالی انقلاب فرهنگی

#### مقدمه

با توجه به لزوم ارتقای نقش ایران در تولید و گسترش علم در جهان اسلام و نظر به بیانات حکیمانه مقام معظم رهبری مبنی بر ایجاد پایگاه استنادی علوم جهان اسلام و پیرو مصوبه نهمین مجمع عمومی وزرای کشورهای اسلامی (آیسیکو) برای تقویت پایگاه استنادی علوم جهان اسلام، سیاست‌های زیر به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌رسد:

**ماده ۱-** مبانی و اهداف کلی پایگاه استنادی علوم جهان اسلام به شرح زیر می‌باشد:

- ۱- بینانگذاری پایگاه استنادی مستقل و خاص دانشمندان جهان اسلام و مرکز اسلامی و مرتبط با سایر پایگاه‌های استنادی علمی جهان و تعامل مؤثر و سازنده با آنها؛
- ۲- ایجاد فرصت و تقویت روح نوآوری در علوم انسانی در جهت اولویت‌های بومی و با معیارها و ارزش‌های اسلامی در راستای الهام‌بخشی به جهان اسلام؛
- ۳- فراهم‌سازی بستر مناسب برای گسترش علم و توسعه علم سنجی در کشورهای اسلامی؛

- ۴- توجه به ضوابط اخلاقی و حقوقی اسلامی در تولید و نشر علم؛
- ۵- ایجاد زمینه‌های مناسب برای تعاملات بهینه میان دانشمندان مسلمان و مراکز اسلامی؛
- ۶- ارایه ابزارهای مناسب برای ارتقا و پاسخ‌گویی علمی به نیازهای کشورهای اسلامی.

**ماده ۲-** اهم مأموریت‌ها و وظایف پایگاه استنادی علوم جهان اسلام به شرح زیر

می‌باشد:

- ۱- راهبری مناسب و نظارت بر وضعیت انتشارات علمی؛
  - ۲- تشویق و جهت‌دهی به پژوهش‌های علوم انسانی براساس مبانی و ارزش‌های اسلامی و در جهت حل معضلات اجتماعی جهان اسلام؛
  - ۳- برنامه‌ریزی برای ارزیابی استنادی انتشارات علمی؛
  - ۴- ارزش‌گذاری کمی، کیفی و رتبه‌بندی مجلات و سایر تولیدات علمی و ثبت در فهرست ISC پس از طی مراحل علمی ارزیابی با تاکید بر شاخص‌های اسلامی؛
  - ۵- نمایه‌سازی به‌منظور دسترس‌پذیر ساختن انتشارات علمی دانشمندان و پژوهشگران جهان اسلام؛
  - ۶- تعیین اثربخش‌ترین آثار علمی در رشته‌های موضوعی مختلف؛
  - ۷- پیش‌بینی امکان ثبت اختراعات و نیز ثبت مطالعات بالینی برای حفظ حقوق دانشمندان مسلمان؛
  - ۸- بسترسازی برای معرفی و توسعه دامنه انتشارات ISC در سطح جهان.
  - ۹- معرفی پرتألیف‌ترین و پراستنادترین مؤلفان و مقامات علمی در جهان اسلام.
- ماده ۳-** وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با ایجاد «پایگاه استنادی علوم» و مدیریت آن، وضعیت علمی دانشگاه‌ها، مراکز پژوهشی و فناوری، حوزه‌های علمیه، نشریات، دانشمندان و نویسندگان مقالات در نشریات علمی ایران و سایر کشورهای اسلامی را بر پایه استنادها ارزیابی می‌نماید.
- ماده ۴-** اعضای شورای راهبری پایگاه استنادی علوم عبارتند از:
- ۱- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری (رئیس شورا)؛
  - ۲- معاونت پژوهشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (نایب رئیس شورا)؛
  - ۳- معاونت پژوهشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛
  - ۴- معاونت ذی‌ربط سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی؛
  - ۵- معاونت ذی‌ربط وزارت امور خارجه؛
  - ۶- معاونت ذی‌ربط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛
  - ۷- معاونت ذی‌ربط وزارت آموزش و پرورش؛
  - ۸- معاونت ذی‌ربط مدیریت حوزه علمیه قم؛

۹- معاونت جهاد دانشگاهی؛

۱۰- معاونت دانشگاه آزاد اسلامی؛

۱۱- دو نفر به انتخاب شورای عالی انقلاب فرهنگی؛

۱۲- نماینده سازمان کنفرانس اسلامی؛

۱۳- رییس دفتر منطقه‌ای آیسکو در تهران؛

۱۴- دو نفر از سردبیران نشریات علمی- پژوهشی به انتخاب کمیسیون نشریات علمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و یک نفر از سردبیران نشریات علمی- پژوهشی به انتخاب کمیسیون نشریات علمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی؛

۱۵- رییس مؤسسه مجری پایگاه استنادی علوم (دبیر شورا).

**تبصره ۱-** عضویت نمایندگان حقیقی با تأیید شورای عالی انقلاب فرهنگی و با حکم وزیر علوم، تحقیقات و فناوری صورت خواهد گرفت.

**تبصره ۲-** دبیر شورای راهبری با حکم وزیر علوم، تحقیقات و فناوری منصوب می‌گردد.

**تبصره ۳-** آیین‌نامه‌های مربوط به راهبری و نظارت پایگاه استنادی علوم و سایر پایگاه‌های استنادی به تصویب شورای راهبری رسید.

**ماده ۵-** فرهنگستان‌ها، دانشگاه‌ها، مؤسسات پژوهشی و فناوری، دولتی و غیردولتی، حوزه‌های علمیه و وزارتخانه‌های امور خارجه، ارشاد اسلامی و سایر دستگاه‌های ذی‌ربط ضمن همکاری با شورای راهبری پایگاه استنادی علوم، موظف به اجرای ضوابط و آیین‌نامه‌های مصوب آن شورا در زمینه روابط با پایگاه استنادی خواهند بود.

**ماده ۶-** گزارش‌های پایگاه استنادی علوم در اختیار هیأت‌های ممیزه دانشگاه‌ها، مؤسسات پژوهشی و فناوری فرهنگستان‌ها و حوزه‌های علمیه قرار می‌گیرد تا از این پایگاه همچون دیگر پایگاه‌های معتبر نمایه‌سازی برای ارتقای اعضای هیأت علمی و ارزیابی مقالات و نشریات استفاده شود.

**ماده ۷-** وزارت امور خارجه و سازمان فرهنگ ارتباطات اسلامی موظفند در برقراری ارتباطات لازم برای ترویج پایگاه استنادی علوم در کشورهای اسلامی و تهیه نشریات

#### ۳۱۴ / مجموعه قوانین و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

علمی کشورهای اسلامی با پایگاه استنادی علوم و شورای راهبری آن همکاری نمایند.

**ماده ۸-** پایگاه استنادی علوم هر ساله گزارش و تحلیل‌های جامعی از مجموعه فرآورده‌های پایگاه استنادی علوم تهیه و برای استفاده جامعه علمی کشور منتشر می‌نماید.

**ماده ۹-** دولت موظف است ظرف مدت ۲ ماه پس از تصویب این سیاست‌ها، تشکیلات لازم برای پایگاه استنادی علوم را تصویب و بودجه اعتبارات مربوط به آنها را در لوایح بودجه سالیانه پیش‌بینی نماید.

**ماده ۱۰-** دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی با همکاری شورای راهبری پایگاه استنادی علوم وظیفه نظارت بر حسن اجرای این مصوبات را برعهده خواهد داشت. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظف است گزارش پیشرفت کار را به‌صورت سالیانه به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه دهد.

**ماده ۱۱-** آیین‌نامه‌های اجرایی در چارچوب این سیاست‌ها به تصویب شورای راهبری می‌رسد.

**ماده ۱۲-** این سیاست‌ها مشتمل بر ۱۲ ماده و ۳ تبصره در جلسه ۶۲۳ مورخ ۸۷/۲/۱۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید.

رییس جمهور و رییس شورای عالی انقلاب فرهنگی - محمود احمدی‌نژاد

## آیین‌نامه نمایه‌سازی استنادی نشریات معتبر علمی در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) مصوبه ۸۷/۱۱/۲۰ شورای راهبری پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)

### مقدمه

با توجه به لزوم گسترش علم در جهان اسلام و نظر به بیانات حکیمانه حضرت آیت‌الله خامنه‌ای مقام معظم رهبری جمهوری اسلامی ایران مبنی بر ایجاد پایگاه استنادی علوم جهان اسلام<sup>۱</sup> و پیرو مصوبه نهمین مجمع عمومی وزرای آموزش و پرورش کشورهای اسلامی در سال ۱۳۸۶ (۲۰۰۷ میلادی) در رباط پایتخت مراکش و نیز عطف به مصوبه چهارمین نشست وزارت آموزش عالی کشورهای اسلامی در سال ۱۳۸۷ (۲۰۰۸ میلادی) در باکو پایتخت جمهوری آذربایجان<sup>۲</sup> آیین‌نامه نمایه‌سازی استنادی نشریات معتبر علمی در ISC به شرح زیر ابلاغ می‌گردد.

### ماده ۱- هدف

این آیین‌نامه به منظور نمایه‌سازی استنادی نشریات معتبر علمی در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) تدوین گردیده است. براین اساس، می‌توان به ارزیابی استنادی نشریات و رتبه‌بندی آنها در رشته‌های موضوعی مختلف با توجه به ضریب تأثیر هر نشریه اقدام نمود. همچنین، این پایگاه مقالات و دانشمندان پراستناد، مقالات داغ، نشریات برتر و در نتیجه دانشگاه‌ها، مراکز آموزش عالی و مؤسسات پژوهشی و فناوری و کشورهای برتر را از این حیث مشخص می‌نماید.

---

۱- Islamic world science citation center (ISC)

۲- پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) در جلسه ۶۲۳ مورخ ۱۳۸۷/۲/۱۰ نیز به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی جمهوری اسلامی ایران رسیده است.

**ماده ۲- شرایط نمایه‌سازی استنادی نشریات معتبر علمی در ISC**

نشریات علمی می‌توانند با رعایت شرایط و ضوابط زیر در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) نمایه‌سازی استنادی شوند:

**الف)** داشتن اعتبار علمی از مراجع قانونی کشور مربوطه با تأیید شورای راهبری (ISC)؛

**تبصره -** در مورد نشریاتی که مراجع قانونی مشخص ندارند، شورای راهبری (ISC) تصمیم‌گیری می‌نماید.

**ب)** انتشار به موقع نشریه؛

نشریه در یک‌ساله منتهی به ارزیابی احراز شرایط باید قبل از شروع هر فصل برای فصل‌نامه‌ها و دو فصل‌نامه‌ها و قبل از شروع هر ماه و هر هفته برای ماهنامه‌ها و هفته‌نامه‌ها، منتشر شده باشد.

**ج)** رعایت تسلسل انتشار نشریه؛

نشریه باید به‌طور جداگانه و در زمان مقرر منتشر شود. ادغام شماره‌های متعدد در یک نشریه جایز نمی‌باشد.

**تبصره -** فهرست نشریاتی که با تأخیر منتشر می‌شوند، جهت اتخاذ تصمیم به شورای راهبری (ISC) ارجاع می‌گردد.

**د)** داشتن وبگاه نشریه؛

هر نشریه معتبر باید دارای وبگاه مخصوص به خود بوده و از طریق شبکه جهانی وب قابل دسترس باشد.

**ه)** ارائه نسخه الکترونیکی نشریه؛

ارسال منظم نسخه الکترونیکی نشریه از طریق سامانه دریافت الکترونیکی نشریات ISC.

**و)** ایجاد امکان دسترسی بر خط به نشریه توسط سردبیران نشریات برای نویسندگان و داوران مقالات؛

**ز)** درج کامل نام نشریه، سال (دوره) و شماره به زبان انگلیسی؛

**ح)** درج آدرس پستی، پست الکترونیکی، شماره تلفن، نمابر، کدپستی نشریه و

شماره استاندارد بین‌المللی نشریه (ISSN)؛

ط) درج معیارهای نگارش با استفاده از شیوه‌نامه‌های معتبر به‌منظور یک‌دست‌سازی منابع و مآخذ مورد استفاده در مقالات جهت سهولت پردازش اطلاعات در پایگاه ISC؛  
ی) داشتن حداقل متوسط ضریب تأثیر برای سه سال اخیر طبق نظر شورای راهبری (ISC)؛  
ک) الگوی مقالات.

۱- عنوان کامل مقاله، چکیده، کلمات کلیدی، فهرست منابع مقالات و وابستگی سازمانی نویسنده یا نویسندگان به زبان انگلیسی؛

۲- نام، نشانی الکترونیکی و وابستگی سازمانی نویسندگان؛

۳- ذکر منبع در صورت استفاده نویسنده از حمایت یا منابع مالی خاص؛

۴- الزام نویسندگان در استفاده از شیوه‌نامه مندرج در نشریه برای نوشتن مقاله و ذکر منابع.

این آیین‌نامه در یک مقدمه، دو ماده و دو تبصره و در تاریخ ۸۷/۱۱/۲۰ به‌تصویب شورای راهبری پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC) رسید.

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری- محمد مهدی زاهدی

## آیین‌نامه قطب‌های علمی کشور مصوب ۱۳۸۱/۱۱/۱۷ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

### مقدمه

به استناد بند ۶ راهکارهای اجرایی فصل ۱۳ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران: "تعدادی از دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، مراکز و مؤسسات پژوهشی به‌عنوان قطب و پایگاه اصلی رشته‌های مختلف علوم پیش‌بینی و راهکارهای حمایتی اداری و مالی و فنی و قانونی با هدف تبدیل آنها به مراکز پیشرفته علمی در حوزه‌های مختلف علوم در بلندمدت تنظیم خواهد شد" و بند ج ماده ۴۹ برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور: "سرمايه‌گذاري در علوم منتخب و تكيه بر ايجاد قطب‌های علمی براساس مزیت‌های نسبی و نیازهای آتی کشور" و بند دال ماده ۱ قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و ردیف ۳۶ بسته‌های اجرایی برنامه پنجم: "ایجاد و توسعه قطب‌های علمی و فناوری در رشته‌های تخصصی و حوزه‌های میان‌رشته‌ای به‌منظور پیشبرد مرزهای دانش و فناوری در کشور با بهره‌گیری از پتانسیل‌ها و مزیت‌های نسبی منطقه‌ای"، این آیین‌نامه تدوین می‌شود.

در این آیین‌نامه، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به‌اختصار "وزارت"، دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و پژوهشی مورد تأیید وزارت "مؤسسه" و شورای قطب‌های علمی "شورا" نامیده می‌شود.

### ماده ۱- تعریف قطب علمی

قطب علمی به گروهی از اعضای هیأت علمی در یک مؤسسه با توان علمی بالا اطلاق می‌شود که با برتری در یک زمینه علمی- تخصصی در علوم بنیادی یا کاربردی از طریق تمرکز و انسجام‌بخشیدن به فعالیت‌های خود در آن زمینه، براساس برنامه‌ای

مشخص برای نوآوری و دستیابی به کیفیت برتر علمی در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی و پاسخ‌گویی به نیازهای اساسی کشور می‌کوشد.

## ماده ۲- اهداف قطب علمی

اهداف قطب علمی عبارت است از:

- ۱-۲- مشارکت در گسترش مرزهای دانش و اعتلای موقعیت علمی کشور؛
- ۲-۲- ایجاد محیط علمی پویا و مولد علم؛
- ۳-۲- تقویت فعالیت‌های علمی و فناوریانه گروهی؛
- ۴-۲- تولید هدفمند دانش کاربردی برای پاسخ‌گویی به نیازهای اساسی کشور؛
- ۵-۲- دستیابی به آخرین یافته‌های علمی و فناوری‌های نوین در زمینه خاص؛
- ۶-۲- فراهم ساختن زمینه تربیت پژوهشگران و دانشمندان طراز اول؛
- ۷-۲- کسب مرجعیت علمی و فناوری در زمینه تخصصی خاص؛
- ۸-۲- مشاوره و تصمیم‌سازی در برنامه‌ریزی علمی و اجرایی؛
- ۹-۲- آینده‌نگری و تدوین راهبرد علمی در زمینه تخصصی مربوط؛
- ۱۰-۲- فراهم آوردن زمینه برای مشارکت مراکز علمی بین‌المللی در مسیر تولید علم و توسعه فناوری در داخل کشور.

## ماده ۳- شرایط ایجاد قطب علمی

مؤسسه می‌تواند در هر یک از زمینه‌های علمی- تخصصی با شرایط زیر، گروه متقاضی تشکیل دهنده قطب علمی را به دبیرخانه معرفی کند:

- ۱-۳- دارا بودن حداقل ۷ نفر عضو هیأت علمی فعال در یک زمینه علمی- تخصصی (تک رشته‌ای، میان رشته‌ای و چند رشته‌ای) به‌عنوان هسته قطب علمی که حداقل ۱ نفر از آنها عضو هیأت علمی خارج از مؤسسه باشد؛

**تبصره ۱-** در صورت عضویت افراد بیشتری خارج از مؤسسه، قطب از امتیاز بیشتری برخوردار می‌گردد ولی اکثریت اعضای هسته باید عضو هیأت علمی مؤسسه متقاضی باشند.

**تبصره ۲-** عضو هیأت علمی فعال، اعم از شاغل یا بازنشسته، به کسی اطلاق می‌شود که جمع امتیازات حاصل از عملکرد علمی او در ۵ سال منتهی به شروع دوره

## ۳۲۰ / مجموعه قوانین و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

(۱۳۸۴/۱/۱) لغایت ۱۳۸۸/۱۲/۲۹ یا ۲۰۰۵/۳/۲۱ لغایت ۲۰۱۰/۳/۲۰)، براساس

جدول‌های پیوست این آیین‌نامه از حد نصابی که تعیین می‌شود، کمتر نباشد؛

۳-۲- برخورداری از تجهیزات تحقیقاتی و آزمایشگاهی، کتابخانه و امکانات نرم‌افزاری و اطلاع‌رسانی لازم برای تحقق اهداف قطب؛

۳-۳- کسب حد نصاب امتیازات اعضای هسته، سابقه فعالیت قطب، تجهیزات تحقیقاتی و آزمایشگاهی طبق جدول‌های پیوست؛

۳-۴- دارا بودن برنامه‌ای هدفمند در یک زمینه پیشنهادی با تکیه بر نیازهای اساسی کشور و براساس اولویت‌های سند راهبردی علم و فناوری کشور با حداقل امتیاز مندرج در جدول‌های پیوست؛

**تبصره ۱-** هر عضو هیأت علمی فعال فقط می‌تواند عضو هسته یک قطب علمی باشد؛

**تبصره ۲-** پس از شروع فعالیت قطب علمی، اعضای هسته اولیه می‌توانند افراد دیگری را با احراز شرایط مندرج در تبصره ۱ همین ماده به‌عنوان عضو هسته توسط مؤسسه به دبیرخانه قطب‌های علمی برای بررسی و تأیید نهایی معرفی یا افرادی را برای اجرای برنامه‌های قطب علمی به همکاری دعوت کنند؛

### ماده ۴- قلمرو فعالیت‌های قطب علمی

قطب علمی در اجرای برنامه مصوب خود می‌تواند در زمینه‌های زیر فعالیت کند:

۴-۱- دستیابی به آخرین یافته‌های علمی و فناوری، بررسی و پایش تحولات علمی و بسط روش‌های تحقیق و توسعه نرم‌افزارهای تخصصی در زمینه مربوط از طریق:

الف) تولید مقاله‌های علمی در مرزهای دانش و انتشار آنها؛

ب) ثبت اختراع و نوآوری‌های علمی؛

ج) انتشار نشریات تخصصی؛

د) تصنیف و تألیف کتب علمی- پژوهشی؛

ه) ارائه نظریه‌های علمی؛

و) تهیه گزارش‌های علمی؛

ز) توسعه یا انتقال فناوری‌های نو و بدیع؛

ح) اجرای طرح‌های پژوهشی برای تولید دانش فنی و حل معضلات اساسی کشور؛

## بخش هفتم: پژوهشی / ۳۲۱

ط) تولید آثار بدیع و ارزنده هنری در مقیاس‌های ملی و بین‌المللی برای قطب‌های گروه هنر.

۴-۲- ارتباط مؤثر و هدفمند با سازمان‌ها و مؤسسات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ملی و بین‌المللی از طریق:

الف) شرکت در کنفرانس‌ها، کارگاه‌های آموزشی و دوره‌های تخصصی و فرصت‌های مطالعاتی؛

ب) برگزاری کنفرانس‌های معتبر ملی و بین‌المللی، کارگاه‌های آموزشی و دوره‌های تخصصی با همکاری استادان و محققان برجسته داخل و خارج از کشور؛

ج) مشارکت در اجرای پروژه‌های تحقیقاتی مشترک و پی‌ریزی تحقیقات پیشرفته با همکاری مراکز علمی داخل و خارج از کشور؛

د) همکاری در برگزاری دوره‌های تحصیلی برای دانشجویان خارجی.

۴-۳- جلب همکاری نخبگان ایرانی و غیرایرانی داخل و خارج از کشور؛

۴-۴- طراحی دوره‌های میان رشته‌ای جدید مورد نیاز کشور؛

۴-۵- بازنگری در برنامه‌های درسی و آموزشی برای پیشنهاد به مراجع ذی‌ربط؛

۴-۶- هدفمند ساختن موضوع رساله‌ها و پایان‌نامه‌های دانشجویان تحصیلات

تکمیلی؛

۴-۷- تربیت دانشجویان و دانش‌پژوهان نخبه در دوره‌های دکتری و پسادکتری؛

۴-۸- ارائه پیشنهاد طرح‌ها و لوایح و آیین‌نامه‌های قانونی به مؤسسات اجرایی.

### ماده ۵- ترکیب شورای قطب‌های علمی

شورای قطب‌های علمی کشور از اعضای زیر تشکیل می‌شود:

۵-۱- وزیر علوم، تحقیقات و فناوری (رئیس شورا)؛

۵-۲- معاون پژوهشی و فناوری وزارت (نایب رئیس)؛

۵-۳- دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی؛

۵-۴- معاون آموزشی وزارت؛

۵-۵- معاون اداری، مالی و مدیریت منابع وزارت؛

۵-۶- معاونان پژوهشی فرهنگستان‌های علوم، هنر و زبان و ادب فارسی جمهوری

اسلامی ایران؛

## ۳۲۲ / مجموعه قوانین و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۵-۷- شش نفر از اعضای هیأت علمی برجسته کشور؛

۵-۸- رئیس کمیته پژوهش کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس؛

۵-۹- معاون علمی پژوهشی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری؛

۵-۱۰- دبیر شورا.

**تبصره ۱-** اعضای هیأت علمی موضوع بند ۵-۷ از بین اعضای هیأت علمی مؤسسات که دارای مرتبه استادی و صاحب تألیفات و فعالیت‌های تحقیقاتی و ترجیحاً دارای تجربه مدیریت یا عضویت در هسته مرکزی قطب‌ها و یا مدیریت مؤسسات عالی آموزشی و پژوهشی باشند بنا به پیشنهاد دبیر شورا و با حکم وزیر علوم، تحقیقات و فناوری به مدت چهار سال منصوب می‌شوند و انتخاب مجدد آنها بلامانع است.

**تبصره ۲-** دبیرخانه شورا در معاونت پژوهشی وزارت تشکیل می‌شود و دبیر شورا به پیشنهاد معاون پژوهشی و فناوری با حکم وزیر به مدت چهار سال منصوب می‌گردد.

### ماده ۶- اختیارات شورای قطب‌های علمی کشور

۶-۱- سیاست‌گذاری برای ایجاد و توسعه قطب‌های علمی هماهنگ با سیاست‌های بالادستی کشور؛

۶-۲- تعیین ضوابط شناسایی، ارزیابی و حمایت از قطب‌های علمی؛

۶-۳- بررسی و تأیید صلاحیت یا انحلال قطب‌های علمی با رعایت ضوابط و مقررات مرتبط.

**تبصره ۱-** تصمیمات شورا پس از تنفيذ رئیس شورا لازم‌الاجراست.

**تبصره ۲-** رئیس شورا می‌تواند تمام یا بخشی از اختیارات خود را به نایب رئیس شورا تفویض نماید.

**تبصره ۳-** شورا می‌تواند در چارچوب مقررات و اختیارات وزارت، حسب مورد یا به‌طور کلی، اختیارات دیگری را برای فعالیت قطب‌های علمی تعیین و پس از تصویب وزیر ابلاغ کند.

**تبصره ۴-** شورا برای بررسی‌های کارشناسی، کمیته‌ها و کمیسیون‌های تخصصی مشورتی تشکیل می‌دهد. نحوه تشکیل، ترکیب اعضا و شرح وظایف این کمیته‌ها به تصویب شورا می‌رسد.

#### ماده ۷- فرایند اعطای عنوان قطب علمی

اعطای عنوان قطب علمی به گروه‌های متقاضی واجد شرایط ماده ۳ این آیین‌نامه، براساس کسب حد نصاب امتیازات حاصل از بررسی توان علمی مؤسسه متقاضی، پذیرش برنامه پیشنهادی و کسب حد نصاب جمع امتیازات اعضای هسته اولیه براساس جدول‌های پیوست اعطا می‌شود. برای انجام این کار، درخواست مؤسسه برای ایجاد قطب علمی در یک زمینه علمی- تخصصی همراه با نتایج به دست آمده از بررسی‌های انجام شده در دبیرخانه و کمیسیون‌های تخصصی، در شورا مطرح و پس از تأیید شورا، مجوز موافقت اصولی ایجاد قطب علمی در مؤسسه متقاضی برای مدت ۲ سال با حکم وزیر علوم، تحقیقات و فناوری صادر می‌گردد. عملکرد قطب علمی در ۲ سال متوالی ارزیابی و در صورت کسب حد نصاب لازم، پس از تأیید شورا، برای آن قطب علمی موافقت قطعی صادر می‌شود.

#### ماده ۸- ارزیابی عملکرد قطب‌های علمی

ارزیابی عملکرد سالانه قطب‌های علمی براساس معیارهای عملکردی مبتنی بر اهداف و قلمرو فعالیت‌های قطب‌های علمی (مواد ۲ و ۴ این آیین‌نامه) انجام می‌شود. دستورالعمل اجرایی ارزیابی قطب‌های علمی توسط دبیرخانه شورای قطب‌های علمی تهیه و پس از تصویب شورا اجرا می‌گردد.

#### ماده ۹- شرایط انحلال یا لغو عنوان قطب علمی

- ۹-۱- چنانچه ارزیابی عملکرد قطب علمی در طول ۲ سال متوالی کمتر از حد نصاب در اجرای مأموریت و برنامه مصوب قطب باشد؛
- ۹-۲- درخواست رییس مؤسسه یا دستور وزیر علوم، تحقیقات و فناوری؛
- ۹-۳- کاهش تعداد اعضای هسته مرکزی واجد شرایط به زیر حد نصاب تعیین شده در این آیین‌نامه.

#### ماده ۱۰- مدیریت فعالیت‌های قطب علمی در مؤسسه

برای پیشبرد امور قطب علمی در مؤسسه، یکی از اعضای هسته قطب علمی به انتخاب و حکم رییس مؤسسه به‌عنوان مدیر قطب علمی تعیین می‌شود. مدیریت فعالیت‌های قطب علمی در چارچوب برنامه مصوب و هزینه کرد اعتبارات با همفکری و

همکاری اعضای هسته انجام می‌شود.

#### ماده ۱۱- منابع مالی قطب‌های علمی

برای حمایت مالی از قطب‌های علمی کشور، اعتبارات اختصاص یافته به وزارت براساس ارزیابی عملکرد سالانه قطب‌های علمی به مؤسسات وابسته به وزارت ابلاغ می‌شود و این مؤسسات موظفند مبالغ اختصاص یافته به هریک از قطب‌های علمی را به‌طور کامل در اختیار آن قطب قرار دهند تا در اجرای برنامه مصوب با تأیید هسته قطب علمی هزینه کنند. علاوه بر این، کمک‌های مالی مؤسسه و درآمدهای حاصل از فعالیت‌ها و خدمات علمی قطب، جزء منابع مالی قطب‌های علمی محسوب می‌شوند.

**ماده ۱۲-** هرگونه تغییر در آیین‌نامه بنا به درخواست شورا و با تأیید وزیر محترم یا به دستور ایشان امکان‌پذیر است.

**ماده ۱۳-** این آیین‌نامه مشتمل بر یک مقدمه، ۱۳ ماده و ۱۰ تبصره، در تاریخ ۸۸/۱۱/۱۷ به تصویب وزیر علوم، تحقیقات و فناوری رسید و جایگزین آیین‌نامه قطب‌های علمی مصوب ۸۵/۹/۱۱ شد و از تاریخ ابلاغ قابل اجراست.

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری- محمد مهدی زاهدی

## آیین‌نامه نحوه تشکیل و فعالیت واحدهای پژوهشی در دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌ها مصوب ۱۳۹۰/۳/۷ شورای گسترش آموزش عالی

### مقدمه

در اجرای رهنمود رهبر فرزانه انقلاب اسلامی در جمع نخبگان به تاریخ ۸۹/۷/۱۴ مبنی بر ضرورت تشکیل و فعالیت پژوهشگاه‌های دانشگاهی و اجرای جزء (۱۱) بند (ب) ماده ۲ قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و به‌منظور توسعه و انسجام هر چه بیشتر فعالیت‌های پژوهشی در دانشگاه‌ها و ایجاد بستر مناسب جهت تعامل همه‌جانبه و مؤثر با سازمان‌ها و دستگاه‌های اجرایی و بخش‌های مختلف تولیدی و خدماتی کشور و در راستای تکالیف قانون برنامه پنجم توسعه و همچنین مأموریت و وظایف وزارت مبنی بر انسجام امور تحقیقات و فناوری و افزایش کارایی و اثربخشی تحقیقات کشور، این آیین‌نامه ارایه می‌گردد.

### ماده ۱- تعاریف

۱-۱- وزارت: منظور از "وزارت" در این آیین‌نامه، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می‌باشد؛  
۱-۲- معاونت: منظور از "معاونت" در این آیین‌نامه، معاونت پژوهش و فناوری وزارت می‌باشد؛

۱-۳- سایر مراجع ذی‌صلاح می‌باشد؛

۱-۴- واحد پژوهشی: منظور از "واحد پژوهشی"، یکی از اشکال گروه پژوهشی، مرکز پژوهشی، پژوهشکده، مؤسسه پژوهشی و پژوهشگاه می‌باشد.

### ماده ۲- اهداف

۲-۱- ساماندهی ساختارهای پژوهشی در زمینه‌های تخصصی و مأموریت‌گرا در "مؤسسه"؛

۲-۲- بالا بردن کیفیت انجام تحقیقات و مدیریت بهینه دانش و یافته‌های پژوهشی در "مؤسسه"؛

۳-۲- انجام طرح‌های پژوهشی کلان و میان‌رشته‌ای در "مؤسسه" جهت رفع نیازهای کشور؛

۴-۲- تقویت ارتباط "مؤسسه" با صنعت و جامعه؛

۵-۲- بسترسازی مناسب جهت تجاری‌سازی دستاوردهای پژوهشی.

### ماده ۳- انواع واحدهای پژوهشی بر اساس مأموریت

واحدهای پژوهشی براساس نوع مأموریت به ۲ دسته تقسیم می‌شوند:

۳-۱- عرضه محور: واحدهایی هستند که بنا بر ضرورتی خاص با مأموریت ویژه متناسب با اولویتهای توسعه علم و فناوری کشور تأسیس می‌شوند؛

۳-۲) تقاضا محور: واحدهای پژوهشی که به دو منظور تأسیس می‌شوند:

الف) به منظور انجام طرح‌های پژوهشی مورد نیاز کشور که "مؤسسه" با اعتبارات خود واحد پژوهشی را تأسیس و آن را از محل درآمدهای پژوهشی اداره می‌نماید؛  
ب) به منظور نیازهای پژوهشی دستگاه‌های اجرایی، نهادها و مؤسسات عمومی یا غیردولتی، واحد پژوهشی به صورت مشارکتی از طریق تفاهم‌نامه یا قرارداد همکاری بین "مؤسسه" و متقاضی ایجاد می‌شود.

تبصره- در واحدهای پژوهشی که به صورت مشارکتی تأسیس می‌شوند در صورت نیاز، سایر دانشگاه‌ها و واحدهای پژوهشی نیز می‌توانند مشارکت نمایند.

### ماده ۴- انواع واحدهای پژوهشی براساس ساختار

واحدهای پژوهشی براساس ساختار به پنج نوع تقسیم می‌شوند که طبق ضوابط و مقررات جاری و مفاد این آیین‌نامه ایجاد می‌گردند:

۴-۱- گروه پژوهشی: کوچکترین واحد پژوهشی است که در زمینه تخصصی معین و مشخص ایجاد می‌شود؛

۴-۲- مرکز پژوهشی: دارای حداقل ۲ گروه پژوهشی مرتبط با مأموریت مرکز است؛

۴-۳- پژوهشکده: دارای حداقل ۳ گروه پژوهشی مرتبط با مأموریت پژوهشکده است؛

۴-۴- مؤسسه پژوهشی: دارای حداقل ۶ گروه پژوهشی یا ۲ پژوهشکده مرتبط با

مأموریت مؤسسه است؛

۴-۵- پژوهشگاه دانشگاهی: دارای حداقل ۳ پژوهشکده با مجوز قطعی در حوزه‌های مأموریت دانشگاه است.

**تبصره-** مؤسسه پژوهشی و پژوهشگاه دانشگاهی فقط در دانشگاه‌ها قابل تأسیس می‌باشد.

### **ماده ۵- شرایط صدور مجوز فعالیت واحدهای پژوهشی**

۵-۱- موافقت اصولی گروه پژوهشی:

الف) ارایه اسناد بالا دستی و یا تأیید مراجع ذی‌ربط مبتنی بر ضرورت تأسیس واحد پژوهشی عرضه محور؛

ب) ارایه تفاهم‌نامه "مؤسسه" با دستگاه اجرایی، نهاد و یا سازمان مربوط مبنی بر ایجاد واحد پژوهشی تقاضا محور به صورت مشارکتی؛

پ) ارایه برنامه پژوهشی قابل توجیه در یک زمینه تخصصی؛

ت) داشتن امکانات لازم (نیروی انسانی و فضای فیزیکی و پشتیبانی پژوهشی) در زمینه مورد تقاضا؛

ث) معرفی حداقل ۵ نفر پژوهشگر (حداقل ۳ نفر با مدرک دکترا و ۲ نفر با مدرک کارشناسی ارشد در رشته مربوط) برای هر گروه پژوهشی از این تعداد باید یک نفر به‌عنوان پژوهشگر شاخص معرفی شود.

**تبصره ۱-** پژوهشگر شاخص باید حداقل سه طرح پژوهشی پایان یافته و سه دستاورد پژوهشی (شامل اختراع یا اکتشاف دارای تأییدیه از مراجع ذی‌صلاح یا مقاله علمی- پژوهشی چاپ شده در نشریات معتبر) داشته باشد.

**تبصره ۲-** ارایه یک طرح پژوهشی پایان یافته و حداقل دو دستاورد پژوهشی (شامل اختراع یا اکتشاف دارای تأییدیه از مراجع ذی‌صلاح یا مقاله علمی- پژوهشی چاپ شده در نشریات معتبر) در حوزه فعالیت پژوهشی گروه، برای سایر پژوهشگران الزامی است.

**تبصره ۳-** در دانشگاه‌ها باید با حکم رئیس دانشگاه حداقل یک تن از اعضای هیأت علمی دانشگاه به صورت تمام‌وقت در واحد پژوهشی فعالیت نماید و سایر پژوهشگران

می‌توانند در شروع فعالیت به صورت مامور (حداقل ۵۰٪ خدمت موظف پژوهشی) برای هر گروه پژوهشی معرفی شوند.

**تبصره ۴-** حداکثر زمان اعتبار موافقت اصولی از تاریخ صدور ۲ سال است و "مؤسسه" موظف است طی این مدت شرایط لازم برای اخذ موافقت قطعی واحد پژوهشی را فراهم نماید. پس از طی مدت مذکور و در صورت تبدیل نشدن به موافقت قطعی، موافقت اصولی واحد پژوهشی خودبخود از درجه اعتبار ساقط است.

**۵-۲-** موافقت قطعی گروه پژوهشی:

ارایه مدارک لازم مبنی بر اتمام حداقل ۳ طرح پژوهشی برای هر گروه پژوهشی توسط واحد پژوهشی، طرح‌های یاد شده باید به نام واحد پژوهشی ذی‌ربط و مرتبط با مأموریت واحد پژوهشی باشد و گواهی حسن انجام کار را نیز داشته باشد.

**تبصره ۵-** چنانچه طرح پژوهشی انجام شده، طرح پژوهشی ملی (کلان) باشد، به تشخیص «معاونت» به عنوان دو طرح پژوهشی قابل قبول است.

**۵-۳-** مجوز فعالیت سایر واحدهای پژوهشی:

صدور مجوز فعالیت برای سایر واحدهای پژوهشی مندرج در ماده ۴ (به غیر از پژوهشگاه) منوط به داشتن تعداد گروه‌های لازم مطابق با تعریف هر واحد پژوهشی در ماده مذکور و احراز شرایط صدور موافقت اصولی و یا قطعی (حسب مورد) می‌باشد.

#### **ماده ۶- مراحل اجرایی صدور مجوز واحدهای پژوهشی**

**۶-۱-** ارایه تقاضای تأسیس / تبدیل وضعیت واحد پژوهشی با امضای رئیس "مؤسسه"؛

**۶-۲-** ارایه مصوب هیأت امنای "مؤسسه" مبنی بر موافقت با تأسیس / تبدیل وضعیت واحد پژوهشی؛

**۶-۳-** پس از بررسی و تأیید احراز شرایط مندرج در ماده ۵ توسط «معاونت» و تصویب کمیته تخصصی پژوهشی شورای گسترش آموزش عالی، مراتب جهت صدور موافقت اصولی یا قطعی (حسب مورد) به دفتر گسترش آموزش عالی اعلام خواهد شد.

**تبصره -** رئیس "مؤسسه" می‌تواند نماینده‌ای را جهت پی‌گیری امور مربوط، به «معاونت» معرفی نماید.

## ماده ۷- تشکیل و فعالیت پژوهشگاه دانشگاهی

۷-۱- شرایط تأسیس:

الف) دارا بودن حداقل ۳ پژوهشکده با مجوز قطعی شورای گسترش آموزش عالی در حوزه‌های مأموریت دانشگاه؛

ب) وجود دوره‌های تحصیلات تکمیلی مرتبط با حوزه فعالیت پژوهشگاه در دانشگاه؛

پ) دارا بودن برنامه جامع پژوهشی مصوب هیأت امناء، مبتنی بر نقشه جامع علمی کشور و اولویت‌ها و سیاست‌های مصوب شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری و سایر اسناد بالادستی.

**تبصره ۱-** دانشگاه‌هایی که سایر شرایط تأسیس پژوهشگاه را دارا باشند می‌توانند برنامه جامع پژوهشی خود را تا مهرماه سال ۱۳۹۱ ارایه نمایند.

**تبصره ۲-** دانشگاه می‌تواند به منظور رفع نیازهای پژوهشی و فناوری دستگاه‌های سازمان‌ها و مؤسسات دولتی و غیردولتی با تنظیم تفاهم‌نامه با آنها، نسبت به ایجاد واحد پژوهشی مشترک ذیل پژوهشگاه و یا به صورت مستقل به تشخیص «معاونت» اقدام نماید. وجود واحد پژوهشی مشترک از اولویت و امتیاز ویژه‌ای برخوردار است و در ارزیابی و رتبه‌بندی دانشگاه مورد توجه خواهد بود.

۷-۲- ارکان پژوهشگاه:

الف) هیأت امناء: هیأت امنای پژوهشگاه همان هیأت امنای دانشگاه است؛

ب) رئیس پژوهشگاه: رئیس پژوهشگاه با حکم رئیس دانشگاه منصوب می‌شود، ضمن اینکه حسب مورد به تشخیص «معاونت» با تصویب هیأت امناء پست "معاون پژوهش و فناوری دانشگاه" می‌تواند با عنوان "معاون پژوهش و فناوری و رئیس پژوهشگاه" تغییر نام یافته و مسئولیت کلیه امور مربوط به مدیریت پژوهشگاه و معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه را عهده دار گردد.

**تبصره ۳-** در صورت تصویب هیأت امناء، رئیس پژوهشگاه می‌تواند جهت حسن اجرای امور دارای قائم مقام باشد.

پ) وظایف و اختیارات رئیس پژوهشگاه:

۱- اداره و هدایت امور و نظارت بر حسن اجرای فعالیت‌های پژوهشگاه در چارچوب

### ۳۳۰ / مجموعه قوانین و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

اساسنامه، ضوابط و مقررات مربوط؛

۲- پیشنهاد تشکیلات و ساختار پژوهشگاه از طریق رییس دانشگاه به هیأت امناء برای تصویب؛

۳- صدور احکام روسا و مدیران واحدهای تابع پژوهشگاه براساس تشکیلات مصوب پس از تأیید رییس دانشگاه؛

۴- امضای قراردادهای و اسناد مالی و اداری در چارچوب اختیارات تفویضی از سوی رییس دانشگاه؛

۵- ارایه گزارش عملکرد پژوهشگاه به هیأت امناء از طریق رییس دانشگاه؛

۶- ایجاد بستر مناسب جهت همکاری با مراکز پژوهشی و فناوری داخل و خارج کشور در چارچوب مقررات.

ت) شورای پژوهش و فناوری

- ترکیب شورای پژوهش و فناوری عبارت است از:

۱- رییس دانشگاه (رییس شورا)؛

۲- رییس پژوهشگاه (نایب رییس شورا)؛

۳- مدیر کل پژوهشی پژوهشگاه (دبیر شورا)؛

۴- رؤسای پژوهشکده‌ها، مؤسسات پژوهشی، قطب‌های علمی و مرکز رشد؛

۵- دو تن از اعضاء هیأت علمی خارج از دانشگاه به پیشنهاد دانشگاه و تأیید و حکم «معاونت».

**تبصره ۴-** اعضاء بند (۵) به مدت ۳ سال منصوب می‌شوند و انتخاب مجدد آنان بلامانع است.

ث) وظایف و اختیارات شورای پژوهش و فناوری:

۱- تصویب آیین‌نامه داخلی شورا؛

۲- تنظیم اهداف و برنامه‌های سالانه و ۵ ساله و همچنین برنامه جامع پژوهش و فناوری دانشگاه و پیشنهاد آن به هیأت امناء جهت تصویب از طریق رییس دانشگاه؛

۳- تعیین خط‌مشی و برنامه راهبردی واحدهای پژوهشی تابعه پژوهشگاه براساس اهداف؛

۴- تصویب و نظارت بر کیفیت و حسن اجرای طرح‌های پژوهشی؛

## بخش هفتم: پژوهشی / ۳۳۱

۵- مدیریت و نظارت بر محتوای پایان نامه و رساله‌های مقاطع تحصیلات تکمیلی (اعم از آموزشی- پژوهشی یا پژوهش محور) و دوره‌های پسا دکتري و طرح‌های پژوهشی پژوهشگاه؛

۶- بررسی و تصویب نیازهای تجهیزاتی، انتشاراتی و پژوهشی پژوهشگاه با توجه به اسناد بالادستی.

**تبصره ۵-** شورای پژوهش و فناوری می‌تواند در راستای ارتقای کیفیت تصمیم‌گیری، نسبت به ایجاد کمیته(های) تخصصی اقدام و به‌منظور تسهیل و تسريع در امور، بخشی از اختیارات خود را به کمیته(های) مزبور تفویض نماید.

### ماده ۸- تأمین منابع مالی

۸-۱- واحدهای پژوهشی عرضه محور می‌توانند طبق مقررات، از درآمدهای عمومی و اختصاصی واحد پژوهشی و "مؤسسه" استفاده نمایند. در صورت تأیید عملکرد واحد پژوهشی توسط معاونت، در جهت تخصیص ردیف بودجه از مراجع ذی‌ربط اقدام خواهد شد؛

۸-۲- منابع مالی واحدهای پژوهشی تقاضا محور از محل درآمدهای اختصاصی واحد پژوهشی و قرارداد فعالیت‌های پژوهشی تأمین می‌شود. به اینگونه واحدهای پژوهشی ردیف بودجه تعلق نمی‌گیرد؛

۸-۳- واحد پژوهشی می‌تواند طبق ضوابط مربوط از محل هدایا و کمک‌ها برخوردار شود؛

۸-۴- اعتبارات پژوهشگاه دانشگاهی از طریق بودجه مصوب، تبصره‌ها و ردیف‌های خاص، هدایا و کمک‌ها و همچنین درآمدهای اختصاصی تأمین می‌گردد.

### ماده ۹- جایگاه واحدهای پژوهشی در "مؤسسه"

واحد پژوهشی پس از دریافت مجوز از شورای گسترش آموزش عالی، طبق ضوابط و مقررات اداری و مالی مربوط و نمودار سازمانی و تشکیلات "مؤسسه" و تحت نظارت معاون پژوهش و فناوری "مؤسسه" فعالیت می‌نماید.

**تبصره ۱-** هر دانشگاه می‌تواند فقط یک پژوهشگاه داشته باشد و پس از تصویب پژوهشگاه دانشگاهی کلیه واحدهای پژوهشی و فناوری دانشگاه ذیل آن پژوهشگاه

قرار گرفته و مدیریت می‌شوند.

**تبصره ۲-** واحدهای پژوهشی و فناوری مصوب در صورت نیاز می‌توانند از اعضای هیأت علمی بازنشسته یا پژوهشگران و کارشناسان واجد شرایط جهت تأمین نیروی پژوهشگر و کارشناس خود وفق مقررات مربوط استفاده نمایند.

**تبصره ۳-** اساسنامه واحدهای پژوهشی تقاضا محور (مطابق با تفاهم‌نامه موضوع جزء "۲" بند "ب" ماده ۳) و همچنین اساسنامه پژوهشگاه دانشگاهی براساس الگوی وزارت تنظیم و پس از تأیید هیأت امنا با امضای رییس "مؤسسه" جهت تصویب، برای «معاونت» ارسال می‌گردد.

#### **ماده ۱۰- گزارش عملکرد**

واحد پژوهشی موظف است گزارش عملکرد سالانه خود را حداکثر تا پایان خرداد ماه سال بعد و همچنین در مقاطع زمانی دیگری که توسط وزارت اعلام می‌شود از طریق رییس مؤسسه به «معاونت» ارسال نماید.

#### **ماده ۱۱- لغو مجوز فعالیت واحد پژوهشی**

موافقت اصولی یا قطعی واحد پژوهشی، در موارد زیر پس از تصویب نهایی شورای گسترش آموزش عالی لغو می‌شود:

۱- در صورت عملکرد ضعیف واحد پژوهشی یا از دست دادن شرایط ایجادیه به تشخیص «معاونت»؛

۲- با تصویب هیأت امنای "مؤسسه".

**تبصره-** در صورت انحلال پژوهشگاه دانشگاهی، زیر مجموعه‌های آن طبق روال قبل از ایجاد پژوهشگاه براساس ضوابط مرتبط، به فعالیت خود ادامه خواهند داد.

#### **ماده ۱۲- تصویب**

این آیین‌نامه در ۱۲ ماده و ۱۷ تبصره در تاریخ ۱۳۹۰/۳/۷ به تصویب شورای گسترش آموزش عالی رسیده و از تاریخ ابلاغ، لازم‌الاجرا است.

## آیین‌نامه صدور مجوز تأسیس و فعالیت واحدهای پژوهشی غیردولتی (متشکل از اشخاص حقیقی) مصوب ۱۳۸۹/۱۲/۲۱ شورای گسترش آموزش عالی

### مقدمه

در اجرای جزء (۱۱) بند (ب) ماده ۲ قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری (مصوب ۱۳۸۳/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی) و مصوبه ۱۴۸ جلسه مورخ ۱۳۶۹/۱/۲۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی، به منظور صدور مجوز تأسیس و فعالیت واحدهای پژوهشی و غیردولتی (متشکل از اشخاص حقیقی) و نظارت بر فعالیت آنها، این آیین‌نامه ارایه می‌شود.

### ماده ۱- تعاریف

- ۱- وزارت: منظور از «وزارت» در این آیین‌نامه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است؛
- ۲- معاونت: منظور از «معاونت» در این آیین‌نامه معاونت پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است؛
- ۳- واحد پژوهشی: منظور از واحد پژوهشی یکی از اشکال گروه، مرکز، پژوهشکده، مؤسسه پژوهشی و پژوهشگاه است.

### ماده ۲- اهداف

- ۱- افزایش اثر بخشی پژوهش در کشور؛
- ۲- زمینه‌سازی جهت اشتغال نیروهای تحصیل کرده در بخش غیردولتی و توانمندسازی آنها در تولید علم و فناوری؛
- ۳- کاهش وابستگی فعالیت‌های پژوهشی به اعتبارات دولتی و تصدی گری دولت در امر اجرای پژوهش و کمک به توانمندسازی و استفاده از ظرفیت‌های بخش غیردولتی برای ارتقای سطح پژوهش در کشور.

### ماده ۳- انواع واحدهای پژوهشی

- ۱- گروه پژوهشی: کوچکترین واحد پژوهشی است که در زمینه تخصصی مشخص طبق ضوابط «وزارت» ایجاد می‌شود؛
- ۲- مرکز پژوهش: دارای حداقل دو گروه پژوهشی مرتبط با مأموریت مرکز است؛
- ۳- پژوهشکده: دارای حداقل سه گروه پژوهشی مرتبط با مأموریت پژوهشکده است؛
- ۴- مؤسسه پژوهشی: دارای حداقل ۶ گروه پژوهشی یا دو پژوهشکده مرتبط با مأموریت مؤسسه است؛
- ۵- پژوهشگاه: دارای حداقل ۹ گروه پژوهشی یا سه پژوهشکده مرتبط با مأموریت پژوهشگاه است.

### ماده ۴- نحوه اداره

نحوه اداره واحد پژوهشی براساس مقررات کشوری و طبق اساسنامه‌ای خواهد بود که مصوب «وزارت» بوده و در اداره ثبت اسناد و املاک محل فعالیت واحد پژوهشی (واحد ثبت مؤسسات غیر تجاری) به ثبت رسیده باشد.

### ماده ۵- شرایط کلی تأسیس

- ۱- تبصره هیأت مؤسس مرکب از ۳ تا ۵ تن؛
- تبصره ۱- در ترکیب هیأت مؤسس باید حداقل یک تن با مدرک دکترا و دو تن با مدرک کارشناسی ارشد (یا معادل حوزوی) که دارای تخصص مرتبط باشد لحاظ شود.
- تبصره ۲- هیأت مؤسس یک تن را به‌عنوان نماینده جهت پی‌گیری امور مربوط به «معاونت» معرفی می‌نماید.
- ۲- احراز صلاحیت‌های عمومی و علمی هیأت مؤسس طبق مقررات؛
- ۳- داشتن امکانات لازم (نیروی انسانی و فضای فیزیکی و پشتیبانی پژوهشی).
- تبصره ۳- کلیه موارد مندرج در این ماده به تشخیص و ممیزی معاونت قابل قبول خواهد بود.

### ماده ۶- مراحل صدور مجوز

#### الف) شرایط صدور موافقت اصولی

- ۱- احراز شرایط مندرج در ماده ۵؛

۲- ارایه برنامه پژوهشی قابل توجیه در یک زمینه تخصصی؛

۳- معرفی حداقل ۵ تن پژوهشگر (حداقل ۱ تن با مدرک دکترا و ۴ تن با مدرک کارشناسی ارشد یا بالاتر در رشته مربوط) برای هر گروه پژوهشی که حداقل ۳ تن از آنان تمام وقت باشند. از این تعداد باید یک تن به عنوان پژوهشگر شاخص معرفی شود؛

**تبصره ۴-** پژوهشگر شاخص لازم است که حداقل دو طرح پژوهشی پایان یافته و دو مقاله علمی چاپ شده داشته باشد. (رساله و پایان نامه‌ای که توسط پژوهشگر انجام شده باشد و یا اختراع ثبت و تأیید شده به عنوان جایگزین طرح پژوهشی قابل قبول است).

۴- ارایه حداقل یک مقاله علمی- پژوهشی چاپ شده در نشریات علمی معتبر و یک طرح پژوهشی پایان یافته (یا یک اختراع ثبت و تأیید شده) و مرتبط در زمینه فعالیت‌های پژوهشی برای سایر پژوهشگران معرفی شده الزامی است؛

۵- ارایه امکانات و تجهیزات مناسب برای فعالیت‌های پژوهشی واحد پژوهشی نظیر محیط کار، منابع و سایر لوازم ضروری است. در صورت نیاز واحد پژوهشی به تجهیزات سنگین و گران قیمت، ارایه مدارک مبنی بر امکان استفاده از آنها کافی است.

**تبصره ۵-** مدت اعتبار موافقت اصولی حداکثر ۲ سال از تاریخ صدور است و هیأت مؤسس واحد پژوهشی موظف است طی این مدت شرایط و امکانات لازم برای اخذ موافقت قطعی را به «معاونت» ارایه نماید.

#### **ب) شرایط صدور موافقت قطعی**

۱- ارایه مدارک لازم مبنی بر اتمام حداقل ۲ طرح پژوهشی برای هر گروه پژوهشی توسط واحد پژوهشی طرح‌های یاد شده باید به نام واحد پژوهشی ذی ربط و مرتبط با مأموریت واحد پژوهشی باشد و گواهی حسن انجام کار کارفرما را نیز داشته باشد؛

**تبصره ۶-** چنانچه طرح پژوهشی ملی (کلان) باشد به تشخیص «معاونت» یک طرح هم قابل بررسی است.

۲- ارایه مدارک لازم مبنی بر اشتغال حداقل ۵ تن پژوهشگر برای هر گروه پژوهشی با شرایط مذکور در بند ۳ قسمت (الف) ماده ۶.

#### **ماده ۷- شرایط تأسیس سایر واحدهای پژوهشی**

تأسیس واحدهای پژوهشی تعریف شده در ماده ۳ منوط به داشتن تعداد گروه‌های

لازم مطابق با تعریف هر واحد پژوهشی در ماده مذکور و احراز شرایط مندرج در بند "الف" ماده ۶ (برای موافقت اصولی) و بند "ب" آن ماده (برای موافقت قطعی) می‌باشد.

**تبصره ۷-** واحدهای پژوهشی تا سطح مؤسسه، در صورت احراز شرایط مندرج در بند "ب" ماده ۶ می‌توانند از همان ابتدا نسبت به درخواست موافقت قطعی اقدام نمایند، ولی برای پژوهشگاه منوط به داشتن حداقل ۲ سال عملکرد مثبت واحدهای زیر مجموعه آن می‌باشد.

#### **ماده ۸- اساسنامه**

۱- هیأت مؤسس موظف است ظرف مدت ۳ ماه از تاریخ صدور موافقت اصولی یا قطعی و یا در موارد نیاز به اصلاح اساسنامه، اساسنامه واحد پژوهشی را (طبق الگو) تنظیم و برای بررسی و تأیید به «معاونت» تسلیم نماید؛

۲- وزارت موظف است حداکثر ظرف مدت ۲ ماه از تاریخ دریافت اساسنامه نسبت به بررسی، تأیید و ارسال آن جهت ثبت به اداره ثبت اسناد و املاک محل فعالیت واحد پژوهشی اقدام نماید؛

۳- هیأت مؤسس موظف است یک نسخه از اساسنامه مصوب شورای گسترش آموزش عالی که به مهر اداره ثبت اسناد و املاک محل فعالیت واحد پژوهشی ممهور شده است را به «معاونت» تسلیم نماید.

**تبصره ۸-** اعتبار اساسنامه اولیه تا زمان اعتبار مجوز موافقت اصولی بوده و پس از اخذ موافقت قطعی باید اساسنامه جدید تصویب شود.

#### **ماده ۹- ارتباط واحد پژوهشی با «وزارت»**

واحد پژوهشی موظف است هرگونه تغییر وضعیت خود از نظر محل استقرار، شماره تلفن تماس و تغییر در کمیت و کیفیت واحد پژوهشی را به «معاونت» گزارش دهد، در غیر این صورت هرگونه عواقب ناشی از عدم دسترسی به واحد پژوهشی مربوط، به عهده واحد پژوهشی و مسئولان آن خواهد بود.

#### **ماده ۱۰- گزارش عملکرد**

واحد پژوهشی موظف اس گزارش عملکرد پژوهشی خود را هر زمان که توسط «معاونت» درخواست شود، به «معاونت» ارسال نماید.

### ماده ۱۱- لغو مجوز تأسیس و فعالیت واحد پژوهشی

الف) پیش از ثبت اساسنامه واحد پژوهشی در اداره ثبت اسناد و املاک محل فعالیت واحد پژوهشی (واحد ثبت مؤسسات غیر تجاری)، مجوز واحد پژوهشی در موارد زیر پس از تصویب شورای گسترش آموزش عالی لغو می‌شود:

۱- با درخواست کتبی حداقل دو سوم اعضای هیأت مؤسس (که در جلسه رسمی هیأت مؤسس به تصویب رسیده باشد)؛

۲- در صورت تخلف هیأت مؤسس یا واحد پژوهشی از قوانین و مقررات و ضوابط به تشخیص «وزارت»؛

۳- در صورت داشتن عملکرد ضعیف پژوهشی به تشخیص «معاونت» با رعایت مقررات.

ب) پس از ثبت اساسنامه واحد پژوهشی در اداره ثبت اسناد و املاک محل فعالیت واحد پژوهشی (واحد ثبت مؤسسات غیر تجاری) با اجرای مقررات مربوط به انحلال واحد پژوهشی (به شرح مذکور در اساسنامه واحد پژوهشی) انحلال صورت می‌پذیرد.

### ماده ۱۲- نظارت

نظارت بر عملکرد پژوهشی براساس قوانین و مقررات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری بر عهده «معاونت» می‌باشد.

### ماده ۱۳- تصویب

این آیین‌نامه در ۱۳ ماده و ۸ تبصره در جلسه مورخ ۱۳۸۹/۱۲/۲۱ شورای گسترش آموزش عالی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به تصویب رسید و از تاریخ ابلاغ قابل اجرا و جایگزین شیوه نامه تأسیس واحدهای پژوهشی خصوصی مصوب مورخ ۱۳۸۶/۶/۲۴ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری می‌شود و واحدهای پژوهشی خصوصی که دارای موافقت اصولی یا آزمایشی یا قطعی هستند موظفند برای طی مرحله/مراحل بعدی، شرایط خود را با این آیین‌نامه تطبیق دهند.

